

EU-kontorets årsrapport for 2008

Internasjonalt
EUs 7. rammeprogram

EU-kontorets årsrapport for 2008

EU-kontoret Norges forskningsråd, mai 2009

© Norges forskningsråd 2009

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:

www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag:
Foto/ill. omslagsside:
Trykk: Allkopi
Opplag: 200

Oslo, mai 2009

ISBN 978-82-12-02685-8 (trykksak)
ISBN 978-82-12-02686-5 (pdf)

Innholdsfortegnelse

I. FoU-samarbeidet i EUs rammeprogram	1
EUs 7. rammeprogram	1
II. Resultater og erfaringer	2
RESULTATER TOTALT	2
STATUS FOR NORSK DELTAKELSE I MARINE OG MARITIME TEMAER I 7RP	8
RESULTATER FOR DE ENKELTE PROGRAMOMRÅDENE	14
COOPERATION	14
1. HEALTH	14
2. FOOD, AGRICULTURE AND FISHERIES AND BIOTECHNOLOGY (BIO)	20
3. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT)	24
4. NANO, MATERIALS & PRODUCTION TECHNOLOGIES (NMP)	30
5. ENERGY	35
6. ENVIRONMENT (INCLUDING CLIMATE CHANGE)	41
7. TRANSPORT (INCLUDING AERONAUTICS)	45
SESAR	49
CLEAN SKY	50
8. SOCIO-ECONOMIC SCIENCE AND THE HUMANITIES (SSH)	51
9. SPACE	55
10. SECURITY	57
IDEAS (ERC)	61
PEOPLE	64
CAPACITIES	69
RESEARCH INFRASTRUCTURES (RI)	69
RESEARCH FOR THE BENEFIT OF SMES	73
EUROSTARS	75
REGIONS OF KNOWLEDGE	76
RESEARCH POTENTIAL	78
SCIENCE IN SOCIETY (SIS)	79
ACTIVITIES OF INTERNATIONAL COOPERATION ("INCO-HORIZONTAL")	82
EURATOM	85
ERA-NET (Ikke tematiske)	86
JOINT RESEARCH CENTRE (JRC)	87
III. Øvrige tiltak	88
INFORMASJON OG VEILEDNING	88
PROSJEKTETABLERINGSSTØTTE (PES)	89
EU-KONTORET I BRUSSEL	89
NASJONALE EKSPERTER	90
MØTEPLASSER	91
REPRESENTASJON OG DIALOG	92
ANALYSE OG RAPPORTERING	93
VEDLEGG	95

Forord

I denne rapporten presenterer Norges forskningsråd aggregerte og detaljerte resultater for mobilisering og uttelling i forhold til utlysninger de to første årene av EUs syvårige rammeprogram (7RP 2007-2013).

Rapporten måler resultater opp mot de mål og strategier vi har satt for deltakelse. Vi håper opplysningene kan tjene som grunnlag for videre uttelling.

Oslo, mai 2009

Simen Ensby
Direktør
Internasjonal strategi og koordinering

I. FoU-samarbeidet i EUs rammeprogram

EUs 7. rammeprogram

EUs 7. rammeprogram (7RP) har en varighet på sju år (fra 2007 til 2013). Det er inndelt i særprogram, hvor Norge deltar i fem: 1) Samarbeid - Cooperation (10 store programmer); 2) Ideer - Ideas (grensesprengende forskning); Mennesker – People (Forskermobilitet); 3) Kapasitet – Capacities (7 kapasitetsfremmende aktiviteter); og 5) EUs felles forskningscenter – Joint Research Centre. To andre særprogram for Nuclear Research omfattes ikke av EØS-avtalen, men Norge deltar i det ene (EURATOM) innenfor Strålevern.

Rammeprogrammene er EUs viktigste finansielle redskap for å støtte forskning og utviklingsaktiviteter i Europa. Det 7RP omfatter de fleste FoU-områder, og gir også adgang til samarbeid med så å si samtlige ikke-europeiske land.

CO-OPERATION:

1. HEALTH
2. FOOD, AGRICULTURE, and FISHERIES and BIOTECHNOLOGY
3. INFORMATION and COMMUNICATION TECHNOLOGIES
4. NANOSCIENCES, NANOTECHNOLOGIES, MATERIALS and NEW PRODUCTION TECHNOLOGIES
5. ENERGY
6. ENVIRONMENT (incl. CLIMATE CHANGE)
7. TRANSPORT (incl. AERONAUTICS)
8. SOCIO-ECONOMIC SCIENCES and the HUMANITIES
9. SPACE
10. SECURITY

HEALTH

FAFB

ICT

NMP

ENERGY

ENVIRONMENT

TRANSPORT

SSH

SPACE

SECURITY

IDEAS:

PEOPLE - Marie Curie Actions:

IDEAS

PEOPLE/MCA

CAPASITIES:

Research Infrastructures
Research for the benefit of SMEs
Research Potential
Regions of Knowledge
Science in Society
Activities of International Co-operation
ERA-NET (ikke tematiske)
Joint Research Centre
EURATOM

RI

SME

POTENTIAL

REGIONS

SiS

INCO

ERA-NET

JRC

EURATOM

II. Resultater og erfaringer

RESULTATER TOTALT

Ved utgangen av 2008 har Forskningsrådet mottatt evalueringsresultater fra 67 utlysninger i 7. rammeprogram. I tillegg er det kommet resultater fra 17 utlysninger innenfor programmet People (Marie Curie Actions), 2 utlysninger innenfor IDEAS og 2 utlysninger i EURATOM. Et mindre antall av utlysningene hadde ikke norsk deltakelse.

Nedenfor er den overordnede statistikken kommentert, mens resultatene for de enkelte programmene kommenteres under sine respektive kapitler i denne rapporten.

Datagrunnlaget

Datakilde:

Hovedkilde for dataene er Ecorda, EUs egen database for statistikk. Denne ble sist oppdatert med nye data i oktober 2008. I mellomtiden er det kommet resultater fra noen nye utlysninger, som er distribuert i evalueringsrapporter på CIRCA. Det gjelder for NMP, Energy, Transport og SiS. Resultatene fra disse er tillagt dataene på prosjektnivå, mens dataene på deltakernivå har utelukkende Ecorda som kilde.

Når det gjelder dataene fra utlysninger innenfor randsoneaktivitetene er disse manuelt registrert med utgangspunkt i ulike dokumenter med evalueringsresultater, som er distribuert til de respektive kontaktpersonene i Forskningsrådet. Resultatene fra randsoneaktivitetene ligger ikke i Ecorda.

Begrensninger i datagrunnlaget:

Alle tall som kommenteres i rapporten er ekskl. People, ERC og EURATOM, med mindre annet er nevnt spesielt. Resultater fra People og ERC er holdt utenfor fordi enkelte elementer i disse dataene gir skjeve utslag. For EURATOMs del skyldes det at norske forskere kan delta på prosjektbasis, men uten å få støtte fra EU. Dette fordi EURATOM er en del av rammeprogrammet, men ikke omfattet av EØS-avtalen.

Rapporten omfatter kun resultater fra gyldige søknader (eligible), dvs. de som er evaluert. Det betyr at søknader med formelle feil, duplikater eller søknader som er trukket etter at de er sendt inn ikke er med i tallgrunnlaget.

Ved totrinnsprosesser mister vi de søknadene i tallgrunnlaget som blir avslått i trinn 1, og som ikke har norsk koordinator.

Indikatorer og begreper:

En liste over definerte variabler og begreper følger i vedlegg 2.

Annet:

Alle finansielle beløp vises i mill euro. Det er brukt en kurs på 9 kr ved omregning til norske kroner.

Suksessindikatorer for norsk deltakelse

I Forskningsrådets EU-prosjekt for 7RP (Handlingsplanen) er det definert overordnede måltall for den norske deltakelsen. (For enkelte programområder er det satt egne resultatmål, og disse omtales i rapportene for de enkelte programområdene.) Nedenfor vises oppnådde resultater i

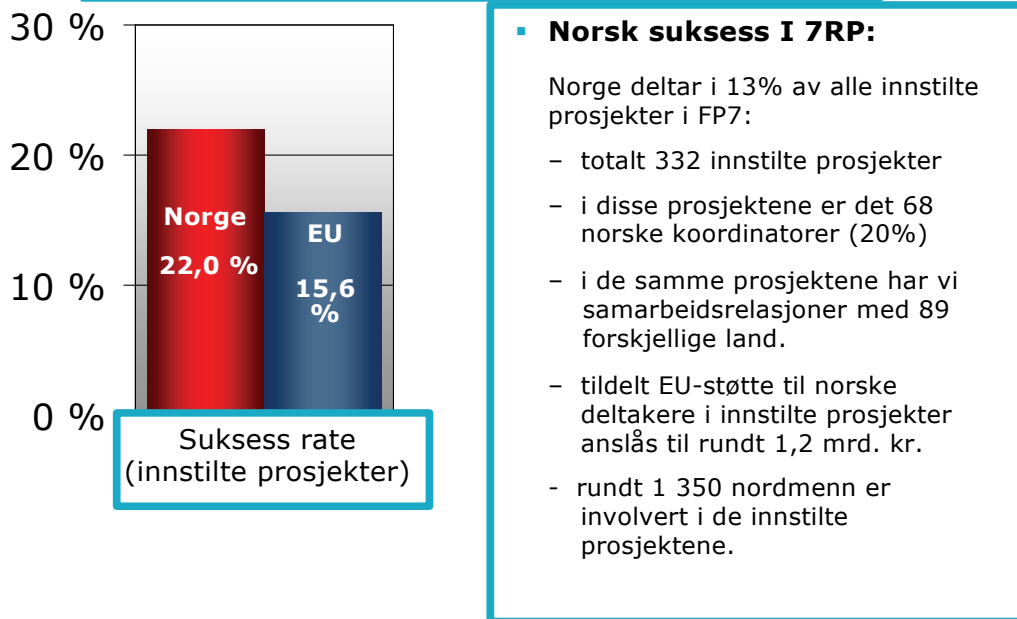
forhold til de overordnede målene pr. 31.12.2008.

- *Mobilisering (søknader):*
  - Mål: Det skal i gjennomsnitt være norsk deltakelse i mer enn 10 % av alle søknadene til 7RP. I søknadene med norsk deltakelse, skal det i snitt være 2 norske aktører pr. søknad og minimum 10 % av disse søknadene skal være norsk koordinert.
Resultat: Ved utgangen av 2008 er det 9,3 % norsk deltakelse i alle søknadene. I gjennomsnitt er det 1,4 norske aktører pr. søknad.
21 % av prosjektsøknadene med norsk deltakelse har også norsk koordinator.
- *Uttelling:*
  - Mål: Det skal i gjennomsnitt være norsk deltakelse i mer enn 12 % av alle innvilgede prosjekter i 7RP, herav skal 20 % være norsk koordinert
Resultat: 13 %, av alle innstilte prosjekter har norsk deltakelse. Norske koordinatører i de innstilte prosjektene utgjør 20 %.
- *Suksessrate:*
  - Mål: Norge skal være blant de fem beste landene som deltar i rammeprogrammet når det gjelder antall innvilgede prosjekter i forhold til antall (gyldige) søknader.
  - Resultat: Med en suksessrate på 22 % ligger Norge mer enn seks prosentpoeng over EU-snittet. Vi har pr. dags dato ingen rangert oversikt over de enkelte deltakerlandenes resultater når det gjelder innvilgede prosjekter i forhold til søknader.
- *Samarbeid:*
  - Mål: I de innvilgede prosjektene skal det være samarbeidsrelasjoner med minimum 75 % av alle landene som deltar i de innvilgede prosjektene i rammeprogrammet
  - Resultat: Norge har samarbeidsrelasjoner med 89 av 130 mulige land i de innstilte prosjektene hittil i 7RP, dvs. med ca. 68 % av alle landene som deltar.
- *Finansielt utbytte:*
  - Mål: I totalvolumet av prosjekter med norsk deltakelse skal de norske aktørene ha tilgang til FoU-aktiviteter tilsvarende ti ganger deres egen budsjettandel.
  - Resultat: Så langt i 7RP ligger de norske aktørene an til å få tilgang til kunnskap og forskningsresultater som i økonomiske termer er 15 ganger deres egen finansiering.
- *Interaksjon med Europakommisjonen:*
  - Mål: Det skal til en hver tid være minimum 8 norske saksbehandlere i Kommisjonen og/eller de direktoratene som forvalter delaktiviteter i rammeprogrammet.
  - Resultat: Forskningsrådet har i 2008 finansiert åtte nasjonale eksperter ved Europakommisjonen i Brussel, seks i DG Research og to i DG Mare.

Norske resultater – en oppsummering

Nedenfor vises en oppsummering av de norske resultatene så langt i 7RP:

Nøkkeltall for den norske deltakelsen i 7RP per 31.12.2008

Figur 1.1 Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs 7. rammeprogram

Status norske prosjektsøknader og koordinatorene

Tabellen nedenfor viser status for alle prosjektsøknader med norsk deltakelse og de norske koordinatorene.

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatorene
	Antall	i %	Antall
Innstilte	332	19 %	68
Reserve	141	8 %	24
Avslåtte	1033	59 %	223
TOTALT	1 506	86 %	315

Tabell 1.1 Status norske prosjektsøknader og koordinatorene totalt.

Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter.

Aggregerte tall pr. 2008 viser at det er kommet inn 1 506 søknader med norsk deltakelse, derav er 332 innstilt til finansiering. I tillegg kommer 242 prosjektsøknader med norsk deltakelse, hvorav 26 innstilte, i utlysningene som har vært i People, IDEAS og EURATOM.

Ved utgangen av 2008 har vi fått data som bekrefter at 109 av de 332 innstilte prosjektene er blitt til kontrakter og kan igangsettes.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over søkte og innstilte prosjekter pr. program med suksessrater;

Kortnavn	Søknader		Innstilte prosjekter/Kontrakter			Suksess
	Totalt antall (eligible)	Herav med norsk partner	Totalt antall	Herav med norsk partner	Norsk andel av total %	Norsk suksessrate i %
HEALTH	1 759	135	320	27	8 %	20 %
BIO	831	123	125	22	18 %	18 %
ICT	3 758	285	571	38	7 %	13 %
NMP	2 277	101	246	25	10 %	25 %
ENERGY	899	103	119	26	22 %	25 %
ENVIRONMENT	1 019	192	142	46	32 %	24 %
TRANSPORT	1 247	105	283	28	10 %	27 %
SSH	881	104	94	13	14 %	13 %
SPACE	65	10	18	4	22 %	40 %
SECURITY	422	49	55	12	22 %	24 %
Sum Cooperation:	13 156	1 207	1 973	241	12 %	20 %
RI	343	55	130	23	18 %	42 %
SME	1 436	193	228	46	20 %	24 %
POTENTIAL	817	1	80	1	1 %	100 %
REGIONS	178	7	32	0	0 %	0 %
SiS	310	33	80	15	19 %	45 %
INCO	114	8	25	5	20 %	63 %
Sum Capacities:	3 196	297	575	90	16 %	30 %
ERA-NET	7	2	4	1	25 %	50 %
Sum ekskl. PEOPLE, IDEAS og EURATOM	16 359	1 506	2 552	332	13 %	22 %
IDEAS	9 170	103	203	1	0 %	1 %
PEOPLE/MCA	4 676	137	1 398	24	2 %	18 %
EURATOM	101	2	36	1	3 %	50 %

Tabell 1.2 Antall søknader og innstilte prosjekter fordelt på program.

Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter.

Søknader med norsk deltakelse utgjør litt over 9 % av totale søknader i 7RP så langt. Tilsvarende tall for de innstilte er 13 %. Norsk suksessrate ligger på 22 % ved utgangen av 2008, mer enn seks prosentpoeng over EU-snittet for alle søknadene som er kommet inn.

Norge er svært aktive og har gode resultater innenfor Environment spesielt, men også innenfor andre programmer som for eksempel Energy, Security og SME. I Environment har hvert tredje innstilte prosjekt norsk deltakelse. Suksessraten er på 24 %, hele ti prosentpoeng over snittet for alle deltakerlandene i det samme programmet.

I SiS er Norge litt mindre aktive, 19 % av alle innstilte prosjekter har norsk deltakelse, men vi har derimot en svært høy gjennomslagskraft i dette programmet og utpeker oss med en suksessrate på hele 45 %. Det er nesten 20 % over snittet for de alle landene som deltar i SiS. Det betyr at det er høy kvalitet på de norske søkerne i SiS.

Flest prosjektsøknader i antall har Norge innenfor ICT, rammeprogrammets største program, men vår andel av de innstilte prosjektene er på kun 7 %.

I søknadene er det 315 norske koordinatører, mens det er 68 i de innstilte prosjektene. Det gir en koordinatorandel på rundt 20 % i både søknadene og de innstilte prosjektene. Suksessraten til de norske koordinatorene ligger på rundt 22 % i snitt. SME skiller seg ut som det programmet med klart høyest koordinatorandel, dvs. på rundt 40 %. En sterkt medvirkende årsak er den rolle som Teknologisk Institutt (TI) og Nor-Tek Teknologisenter (NTT, dvs. Pera i Norge) spiller, i samarbeid med ”innovasjonsmodne” SMB. I Health, Transport og ikke minst i SiS finner vi spesielt høye suksessrater for norske koordinatører.

Instituttene har den høyeste andelen koordinatører, både i søknader så vel som i innstilte prosjekter, etterfulgt av UoH-sektoren og bedriftene. Bedriftene har størst suksess med sine koordinerte søknader.

Finansielle resultater

Finansiell suksessrate:

Den finansielle suksessraten beregnes som søkt støtte i innstilte prosjekter i prosent av den totale søkte støtten (dvs. i søknadene). Foreløpige beregninger viser at den norske finansielle suksessraten antas å ligge på 18 %, som er fire prosentpoeng lavere enn suksessraten som viser innstilte prosjekter ift. søknader.

Retur:

Antatt norsk retur beregnes som den forventede tildelte EU-støtten til norske prosjekter i prosent av den totale tilgjengelige EU-støtten (budsjettet). Norsk søkt støtte i de innstilte prosjektene er på 130 mill. euro, tilsvarende 1,2 mrd. norske kroner. Vår forutsetning om en forventet tildelt støtte på 80 % av søkt støtte gir 104 mill. euro, eller 936 mill. kroner. De totale disponible EU-midlene i utlysningene så langt er på 6,6 mrd. euro, dvs. 60 mrd. kroner. Det er oppgitt foreløpige budsjetter i noen tilfeller.

Tallene gir en norsk retur på 1,7 %. Også her påvirkes resultatet av vår forutsetning om en tildeling på 80 % av søkt støtte i innstilte prosjekter. Høyest retur finner vi innenfor programmene Environment og SME, hvor den er på hhv. 9 % og 6 %.

I tillegg til den returen man får i rene kroner og øre bør man også se på multiplikasjonseffekten av norsk deltakelse i rammeprogrammet ut fra følgende betraktning; Norges andel av de totale projektkostnadene i innstilte ”norske” prosjekter er på rundt 11 %. Forutsettes det at de norske aktørene i snitt får minst 50 % støtte, må de finansiere resten selv – dvs. 6,5 % av den totale projekttinnsatsen. Det betyr at de norske deltakerne får tilgang til kunnskap og forskningsresultater som resultatet av en totalinnsats i prosjektene som i økonomiske termer er 15 ganger deres egen finansiering.

Kostnader:

Totale norske projektkostnader i **søkte prosjekter** er på litt over 1 mill. euro, dvs. 9,1 mrd. kroner, mens den søkte støtten i de samme prosjektene er på 742,5 mill. euro eller 6,7 mrd. kroner. Altså søker de norske deltakerne om å få dekket 74 % av kostnadene via EU-midler. Tilsvarende tall i **innstilte prosjekter** er på hhv. 176 mill. euro (1,6 mrd. kroner) og 130 mill. euro (1,2 mrd. kroner). Søkt støtte utgjør dermed også i de innstilte prosjektene 74 % av kostnadene.

Kontrakter:

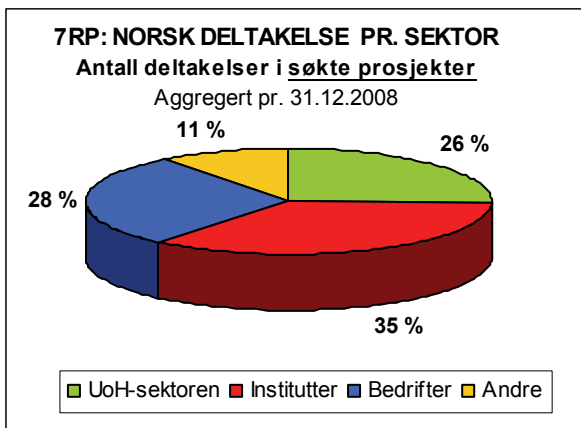
Gjennom de 109 kontraktene med norsk deltakelse, som vi har ved utgangen av 2008, er det tildelt 38,6 mill. euro, dvs. 347,2 mill. kroner, til norske aktører. Det utgjør 1 % av all tildelt EU-støtte i kontraktene så langt. Til sammenligning utgjør de 109 kontraktene 5 % av alle kontraktene hittil i 7RP.

De mottatte kontraktsdataene viser at de norske aktørene i snitt får dekket 69 % av sine kostnader via støtte gitt fra EU. Andelen varierer imidlertid betydelig fra program til program.

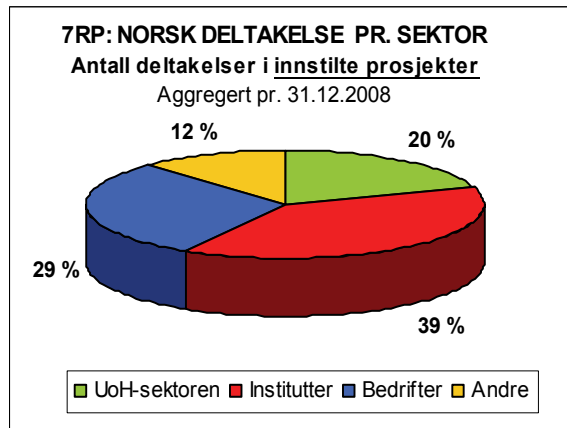
Programområdene People, Ideas og EURATOM er inkludert i kontraktstallene.

Sektorfordeling

Det rapporteres på følgende fire sektorgrupper; UoH-sektoren, Institutter, Bedrifter og Andre. En nærmere definisjon av disse gruppene følger i vedlegg 2.

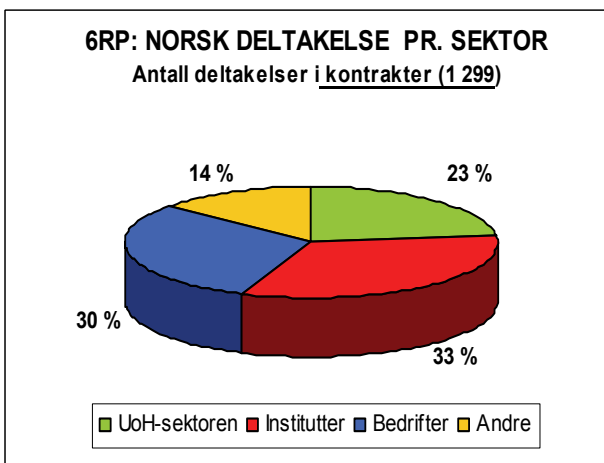
Figur 1.2 All norsk deltakelse pr. sektor i søknader i 7RP
 Kilde: Ecorda.

Figur 1.3 All norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i 7RP. Kilde: Ecorda.

Ved siste oppdatering av Ecorda, i oktober 2008, var det 1 996 norske deltakelser i søknadene og 428 i de innstilte prosjektene i 7RP. Fordelingen av disse på sektorene vises i diagrammene ovenfor. Instituttsektoren er

størst, etterfulgt av bedriftene og UoH-sektoren. Gruppen Andre og instituttene har størst suksess med sine deltakelser. Alle sektorene, foruten UoH-sektoren, øker sin andel fra søknader til innstilte prosjekter.

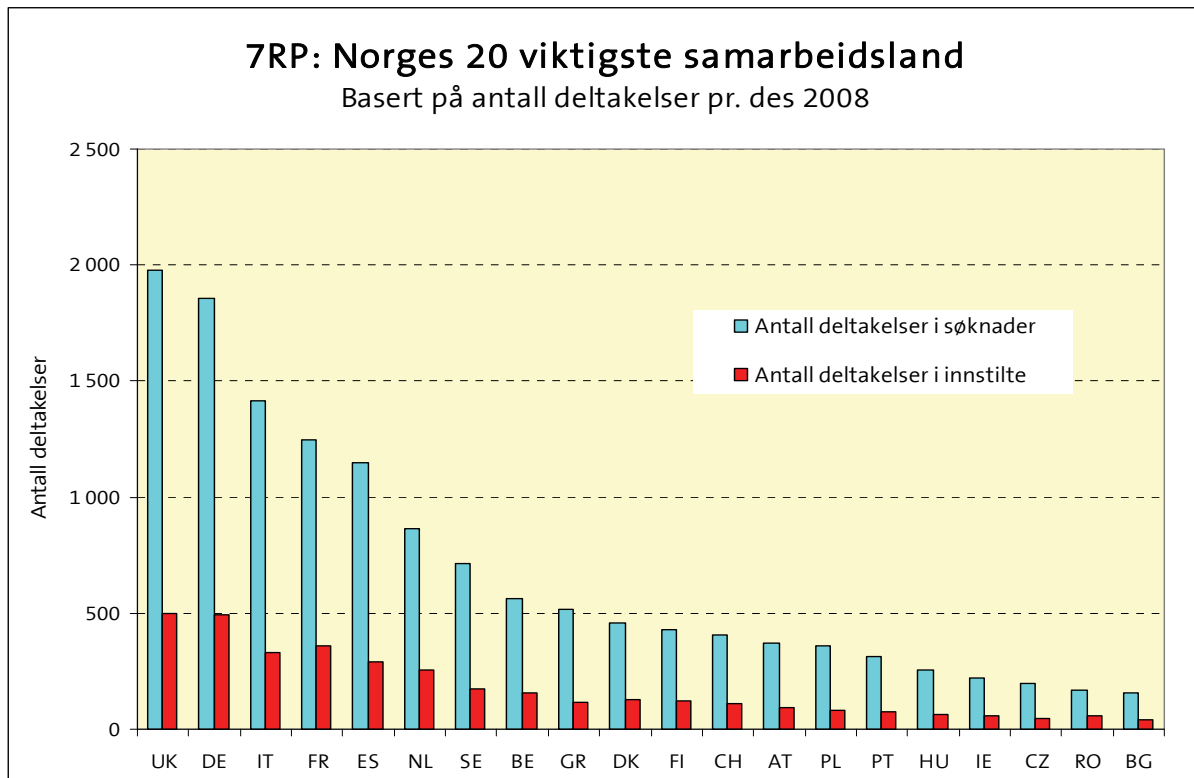

Figur 1.4 All norsk deltakelse pr sektor i kontrakter i 6RP
 Kilde: Ecorda.

Til sammenligning vises fordelingen av de norske deltakelsene i kontraktene i 6RP i diagrammet nederst til venstre. Denne samsvarer relativt godt med fordelingen av de innstilte prosjektene i 7RP så langt. Instituttene har imidlertid økt sin posisjon på beskostning av spesielt UoH-sektoren.

Samarbeidsland

Norges 20 viktigste samarbeidsland vises i den følgende grafen.

Figur 1.5 Norges 20 viktigste samarbeidsland.

Kilde: Ecorda.

Som grafen viser så samarbeider Norge mest med Storbritannia, Tyskland, Frankrike og Italia. Høyest suksess har vi i samarbeidet med Romania, Nederland og Frankrike. Tallgrunnlaget for samarbeidet med Romania er imidlertid mer begrenset enn for de to andre landene.

STATUS FOR NORSK DELTAKELSE I MARINE OG MARITIME TEMAER I 7RP

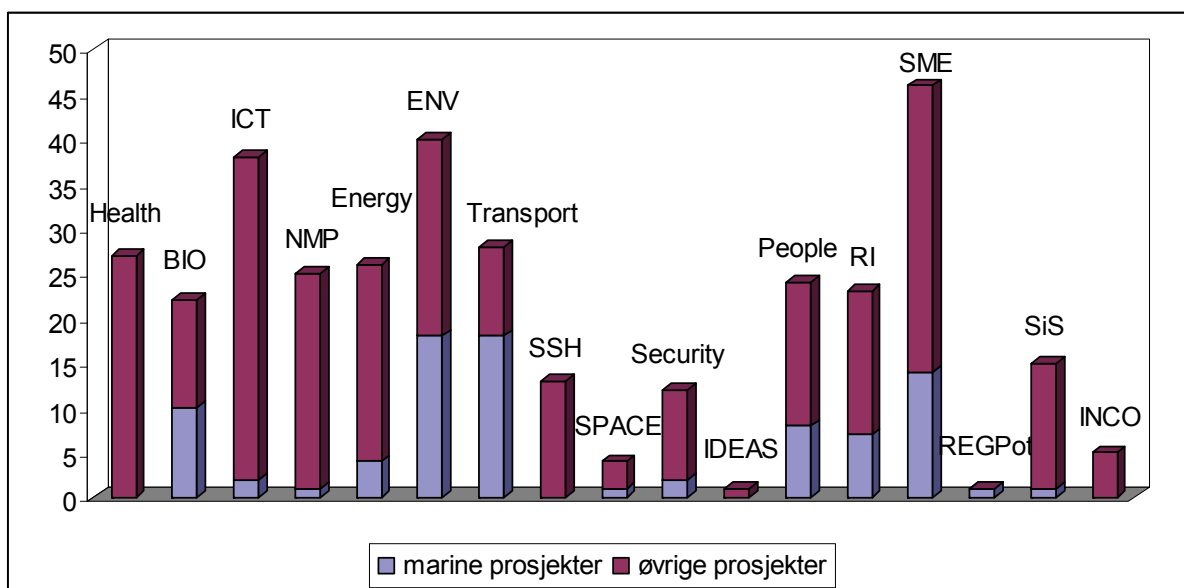
Norges suksess innenfor marine og maritime temaer i 7RP

Forskning og utvikling knyttet til marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge. Å komme med i marine / maritime prosjekter som settes i gang i 7RP er avgjørende for både FoU-systemet, norske myndigheter og ikke minst norsk næringslivsutvikling.

Forskningsrådet har derfor analysert norsk deltakelse i marine temaer utlyst i 7RP hittil. Marine problemstillinger er en naturlig del av 6 av de 10 tematiske satsingene innenfor "Cooperation", samt innenfor "Research Infrastructures" og "Research for the benefit of SMEs" i "Capacities". I de øvrige satsingene kan utlysninger være vidt formulert, det vil si at søknader kan omhandle marine temaer, men behøver ikke nødvendigvis gjøre det. Likeledes kan en utlysning dreie seg om et tema som gjelder for eksempel både marine og terrestriske forhold. Hittil er det til sammen 12 områder i 7RP hvor en finner innstilte prosjekter med marint innhold som har norske partnere. Disse dekker alt fra fiskeri og havbruk, IKT, marin energi, marine økosystemer, maritim transport, sikkerhetsspørsmål relatert til havet, romvirksomhet, infrastruktur, regionale satsninger og formidling av vitenskapelige resultater.

Hittil er norske aktører integrert i 84 prosjekter som enten har marin / maritim fokus eller har marine komponenter. Dette utgjør

25 % av alle prosjekter med norsk partner. Det vil si at en fjerdedel av de 332 prosjektene omhandler marine / maritime problemstillinger.

Figur 1.6 Innstilte prosjekter med marint innslag pr. program.

Diagrammet viser andelen av marine og maritime prosjekter blant alle innstilte prosjekter med norske partnere.

Som de mest sentrale områdene oppfattes tema 2 (Food, Agriculture, and Fisheries and Biotechnology -BIO), tema 6 (Environment incl. Climate Change) og tema 7 (Transport). Disse tre har flest og som oftes marint fokuserte utlysningstekster, noe som gjør det mulig å beregne egne marine suksessstall. For disse tre temaene kan vi fastslå at våre marine og maritime miljøer lykkes godt i de første utlysningene i 7RP:

- Suksessraten for norske søknader relatert til marint og maritimt er betydelig høyere (om lag halvannen gang større) enn gjennomsnittet for alle norske søknader til respektive temaområder.
- Uttellingen er meget høy: Norge deltar i over halvparten av alle marine prosjekt som skal finansieres. Den signifikant høyere uttellingen knyttet til marine problemstillinger enn i øvrige temaer bidrar vesentlig til at Norge hevder seg godt i konkurransen om EU-midler.

Tema	Suksess	Uttelling
BIO	28% (19 %)	62% (18 %)
Environment	40% (24 %)	82% (33 %)
Transport	38% (27 %)	55% (10 %)

Tabell 1.3 Norsk suksess og uttelling i marine og maritime søknader innenfor de tre mest relevante temaene i 7RP.

Suksessindikatorer for alle temaer utlyst innenfor feltet i parentes. Suksess (antall innstilte pr. antall søkte); Uttelling (antall norske pr antall innstilte prosjekt)

Nedenfor er alle programmer med marine norske prosjekter omtalt. Her finner leseren eksempler på vellykkete søknader.

Alle sektorer er representert i de innstilte prosjektene. Som forventet finner vi flest institutter og universiteter i Environment, mens det er flest bedrifter i Transport.

Nedenfor omtales de enkelte temaene hvert for seg:

Det marine i Food, Agriculture and Fisheries and Biotechnology (BIO)

Utgangspunktet

I alle utlysninger så langt (225 topics) var 18 topics entydig marine, mens om lag 20 (15-25) kan tenkes å inkludere marine problemstillinger, d.v.s. at ca. 17 % av temaene var marine eller hadde marine komponenter.

Mobilisering

Mobiliseringen var høy, vi sendte inn 43 søknader med 82 norske deltakelser (altså 1,9 norske pr søknad) til både entydig marine og temaer som kunne ha marine komponenter. Alle 18 entydig marine temaer unntatt ett hadde søknader fra Norge. Til sammen mottok Kommisjonen 82 søknader til 22 marine temaer og 29 hadde norsk deltakelse, det vil si 35 %. Ni søknader til alle marine temaer var norskkoordinerte.

Suksess

Norsk suksessrate er på ca. 29 % (8 av 29) for entydig marine temaer. I de 8 prosjektene er det 13 norske deltakelser, altså om lag 1,7 norske partnere pr. prosjekt. Blant de innstilte er det ett norsk koordinert forskningsprosjekt. Dersom en tar med prosjektene med marine komponenter så er Norge med i 10 prosjekter med til sammen 18 deltakelser. 18 søknader med marin profil kom på reservelisten.

Deltakerprofil

Blant de innstilte prosjektene er norske partnere hovedsakelig fra instituttssektoren (50 %), etterfulgt av UoH-sektoren (22 %), bedriftssektoren (11 %) og andre (5 %).

Uttelling

Tolv entydig marine temaer vil få prosjektmidler, derav er det 8 prosjekter med norsk deltakelse. Det ble dermed oppnådd 62 % uttelling. I tillegg er norske miljøer med i 2 temaer som også skal forske omkring sjømat.

Tematisk profil

Norske miljøer hevder seg meget godt på områder som havbruk (4 prosjekt), forvaltning av fiskeressurser (3 prosjekt) og deep sea fisheries (1 prosjekt). 2 prosjekter som har marine komponenter (prøvetakingsteknologi og genmodifiserte organismer har også norske partnere). Alle disse temaer er av meget høy betydning for Norge.

Innenfor temaområdet marin bioproduksjon er det ikke innstilt prosjekter med norsk deltakelse, den ene norske søknaden nådde ikke opp. Temaet har høy relevans i Norge både med hensyn til satsing på marin bioprospektering og nordområdesatsingen.

Marin suksess i Environment (incl. Climate Change)

Utgangspunktet

Tema 6 er blant de mest sentrale innenfor marine utlysninger. Undertemaet "Management of marine resources" er dedikert marine økosystemer. Men det adresseres selvfølgelig også marine temaer under klimaforskningen, jordobservasjon så vel som miljøteknologier. Av alle utlysninger hittil var en femtedel (25) marine temaer, d.v.s. at de enten hadde marin fokus eller hadde en marin komponent. 21 prosjekter er innstilt til finansiering. Ett tema under Environment and Health gjelder helsemessige konsekvenser av klimaforandringer og forurensning i Arktis.

Mobilisering

Antall søknader til de 25 marine topics (inkl. Helse i Arktis-temaet) var på 45 med 72 deltakelser. Blant disse 45 søknader er 11

(24 %) koordinert fra Norge. En gjennomsnittlig søknad med norsk deltakelse har 1,6 norske partnere. Deltakerne i disse søknadene representerer instituttsektoren (43 %), UoH-sektoren (39 %) og bedrifter (17 %, med ett unntak alle SMB), samt en internasjonal organisasjon (1 %).

Suksess

Norske miljøer lykkes med 18 av 45 søknader og oppnår dermed en høy suksessrate (40 %). Dette er høyeste suksess blant de marine temaene Environment, BIO og Transport. Til sammen er det 30 deltakelser i de 18 prosjektene, det betyr gjennomsnittlig 1,7 norske deltakere pr. prosjekt. Det er universitetene som har flest deltakelser i de innstilte prosjektene med 50 %, etterfulgt av institutter med 40 %, bedrifter 7 % og internasjonale organisasjoner 3 %.

Uttelling

Av 22 temaer som får finansiering er vi med i 18 (med 30 norske partnere), som tilsvarer hele 82 %. 4 av disse koordineres fra Norge. Dvs. at ca. hvert femte marine prosjekt som Kommisjonen ønsker å finansiere er koordinert av en norsk institusjon.

Temaer

Blant de 18 prosjektene er det 12 storsatsinger (integrated projects) som omhandler forskning omkring klimaforandringer, herunder Ocean Acidification, Decline of the Thermohaline Circulation og klimatiske forhold relatert til Arktis. 6 store prosjekt innenfor forvaltning av marine ressurser vil belyse forandringer i marine økosystemer, relatert til bestemte arter eller biotoper, slik som hot spot-økosystemer og Spatially Managed Areas. Et stort norskleidet prosjekt skal utvikle teknologi-utforskning av det arktiske havet. Arktis er også tema i et litt mindre prosjekt, som skal koordineres av et norsk universitet. Det er også norsk ledelse i et integrert prosjekt som skal undersøke miljø- og forurensingseffekter på human helse i Arktis.

Konklusjon etter 2 år

En kan konkludere med at norske aktører er meget aktive søkere til marine temaer i Environment, og synes å være etterspurte partnere i konsortiene. Tilsammen er det 15 ulike institusjoner som deltar i de 18 prosjektene. Tematisk treffer søknadene med norsk deltakelse bra, som beskrevet i avsnittet foran.

4 prosjekter har ikke norske deltakere. Disse dreier seg om FoU omkring oxygenuttømming og 2 støtteprosjekter omkring marine data. Det fjerde prosjektet gjelder FoU relatert til miljøeffekter av energigevinst og –anvendelse, noe som kunne være av stor interesse for Norge. Både temaet ”oxygen depletion” og ”miljø/energi” hadde søknader med norske partnere, men disse nådde dessverre ikke opp i konkurransen om midler.

Maritim Transport

Transporttemaet er det tredje sentrale temaområdet for marine og maritime forskningsfelt. Norge har sterke miljøer innenfor maritim transportvirksomhet og lange samarbeidstradisjoner mellom de ulike sektorene. Norsk suksess i det 6RP var meget høy (44 %) og det forventes en videreføring av denne også i det 7RP. De to utlysningene hittil inneholdt 11 temaer som var entydig maritime, mens 37 temaer hadde maritime komponenter, til sammen 48 temaer. Det var spesielt 2008-utlysningen som hadde en sterk maritim profil.

Mobilisering

Det ble sendt 48 søknader med norsk deltakelse til disse 48 temaene. Med 80 deltakelser er det i snitt 1,7 norske partnere i søknadene med norsk deltakelse. Til 2 temaer ble det ikke sendt norske søknader.

Suksess

Med hele 18 innstilte prosjekt av 48 søknader ligger suksessraten på 37,5 %. Dette er om lag 13 prosentpoeng høyere enn etter 1. call. Blant de 18 innstilte prosjektene finner en 33 deltakelser, dvs. 1,8 norske partnere pr. prosjekt. For hele transportprogrammet registreres derimot bare 1,3 partnere i norske prosjekt. Dette reflekterer at Norge har sterke klynger innenfor sjøtransportsektoren med tradisjon for å samarbeide både nasjonalt og internasjonalt.

Deltakerprofilen

FoU omkring sjøtransport er næringslivets arena, derfor er de fleste norske partnere fra norske bedrifter (73 %), blant dem er det bare to SMB. Instituttsektoren står for 24 %, mens UoH-sektoren dekker 4 %.

Uttelling og tematisk profil

Resultatene viser at det er norsk deltakelse i 18 av 33 innstilte prosjekt, dvs. at Norge har en uttelling på 55 %. Prosjektene dreier seg om FoU omkring shipping og intermodalitet, logistikk, sikkerhet, nye teknologier for skipsproduksjon og skipsdesign. Ett av prosjektene omhandler sjøtransport i polare strøk, noe som også er viktig mht. Norges posisjon relatert til Arktis. Norske bedrifter og FoU-institusjoner har hittil vist at de er meget konkurransedyktige. 3 prosjekter er norskkoordinerte, 2 fra næringslivet, 1 fra instituttsektoren.

I tillegg er det innstilt 4 prosjekter som har *Den europeiske foreningen for skipseiere*, *Det europeiske rådet for marint utstyr* så vel som *Den europeiske foreningen for maritime FoU-institusjoner* som partnere. Alle de 3 foreningene har også norske medlemmer. Disse vil derfor kunne ha en indirekte tilknytning til disse EU-prosjektene. Disse 4 prosjektene er ikke registrert under Norge og derfor ikke tatt med i de norske tallene.

Marint i Energy

2007-utlysningene hadde få marine temaer og få norske søknader på det marine området. Kun to områder har direkte relevans for det marine. Det er vindenergi, hvor offshore-vind er aktuelt og området "Ocean" hvor ulike former for havenergi er inkludert.

Det var stor interesse for forskningsområdet "offshorewind" hvor 5 søknader (med 6 norske deltakelser) ble sendt inn, ett av dem nådde opp. Utlysningene innenfor havenergiforskning fikk 4 norske søknader (6 deltakelser), ett av dem er innstilt til finansiering. Begge de norske partnere er bedrifter.

I 2008 har Norge fått to prosjekter innstilt på det marine område. Det er ett prosjekt innenfor bølgeenergi og ett innenfor tidevannskraft. Begge de innstilte prosjektene kom i forbindelse med DG TRENs 2008-utlysning. Dessverre nådde ikke prosjekter innenfor "offshorewind" opp.

ICT med marine anvendelser

4 norske miljøer er med i 2 prosjekter som gjelder maritime anvendelser av ICT relatert til offshorevirksomhet og signaloverføring under vann.

Space og overvåkning av havområder

Norske aktører har kun vært med på ett prosjektforslag som har vært klart marint rettet, nemlig innen GMES Marine Core Service (prosjekt "MyOcean"). Fire norske aktører (alle fra instituttsektoren) er partnere i prosjektet og har ansvar for de nordlige havområdene. Dette er som forventet på basis av rollene i FP5 og FP6.

Security relatert til marine emner

Selv om dette temaet hadde bare 2 topics som direkte gjaldt hav- og kystsoneforhold, var det flere temaer som var åpne med hensyn til anvendelsesområdet. Det er 2 søknader som lyktes innenfor temaene havovervåking og sikkerhet av maritime infrastrukturer, noe som er viktig for Norge. 3 bedrifter er blant de suksessrike norske partnerne. Ett prosjekt er koordinert fra Norge.

NMP og det marine

Ett prosjekt er innstilt som skal forske på tekstiler til bruk på skip og andre marine installasjoner. Det er tre norske deltakere i prosjektet.

Marine emner i People

Dette programmet åpner for ”bottom up”-søknader. En tredjedel (8 av 24) av alle vellykkete søknader dreier seg om marine og maritime temaer. Resultatet viser at Norges kompetanse innenfor marine emner er attraktiv for aktører fra andre land.

Research Infrastructures for marin og maritim forskning

Den første runden gjaldt infrastruktur listet opp på ESFRIs liste og inviterte søkerne til å delta på forberedende aktiviteter for europeiske storsatsinger. I alt er det 4 norske institusjoner som er kommet med i 4 marine infrastrukturprosjekt. ESFRI-prosjektene skal forberede fellessatsinger innenfor emnene havobservasjon (2 prosjekt), forskningsskipet ”Aurora Borealis” og biodiversitet (inkludert marine organismer). Dette ansees som en strategisk viktig posisjonering. I andre call er det innstilt 3 prosjekter som er en kombinasjon mellom forsknings- og koordineringsprosjekt og gjelder eksisterende infrastruktur. Disse dekker marin økosystemforskning, forskningsskip og nettverksbygging i Svartehavsregionen.

Research for the benefit of SMEs med muligheter for FoU på marine og maritime problemstillinger

En tredjedel (14 av 41) av de hittil innstilte norske prosjektene gjelder temaer innenfor havbruk, fiskeri og skipsfart. Til sammen involveres 22 ulike norske små og mellomstore bedrifter som har sin kjernevirksomhet innenfor oppdrett av marine arter, sikkerhets- og oljevernutstyr samt produksjon av materialer til bruk i marine installasjoner. Målt i antall deltakelser utgjør de marine prosjektene 40 % (37 av 92 norske deltakelser).

Regions of Knowledge med regionale klynger innenfor havrelatert virksomhet

Norge har hittil fått tilslag for ett prosjekt som har akvakultur som temaområde.

Science in Society formidling av kunnskap relatert til marin forskning

Dette programmet inneholder en rekke ulike emner som gjelder forholdet mellom forskning og samfunn. Et norsk universitet koordinerer et innstilt prosjekt som skal opprette såkalte ”Carbon schools” i Europa for å øke forståelsen av klimaforandringer blant yngre i det europeiske samfunnet. Dette konseptet hadde sitt utspring i et stort integrert prosjekt i 6RP, CarboOcean.

RESULTATER FOR DE ENKELTE PROGRAMOMRÅDENE

Det følgende gir rapporter for hver aktivitet i 7RP. Rekkefølgen er 1) de 10 temaene i særprogrammet *Cooperation*, 2) særprogrammet *Ideas* (ERC), 3) særprogrammet *People* og 4) særprogrammet *Capacities*. Under enkelte av programområdene er det etablert strukturer som er knyttet til eller har relevans for rammeprogrammet, så som Joint Technology Initiatives (JTI) og andre typer europeisk FoU-samarbeid så som European Technology Platforms (ETP) og Artikkel 169-programmer. Den norske deltakelsen i disse samarbeidsformene er rapportert under det relevante programområdet.

Deretter gir dette dokumentet en oversikt over øvrige tiltak som Forskningsrådet har gjennomført i 2008.

COOPERATION

1. HEALTH

NCP: Berit Nygaard

UTLYSNINGER

Det har vært en utlysning i 2008, den tredje i det 7. rammeprogrammet (7RP). Den ble publisert i september 2008. Utlysningen omfattet 2009-budsjettet og hadde søknadsfrist i desember 2008. Health består av tre hovedområder: 1) Bioteknologi og grunnleggende verktøy 2) Translasjonsforskning og de store folkesykdommene og 3) Folkehelse- og helsetjenesteforskning. Samtlige tre områder ble dekket i denne utlysningen. Resultatene fra utlysningen forventes å bli offentliggjort i april 2009 for hovedtyngden av søknadene og i overgangen juni/juli for tofasesøknadene. Budsjettet for utlysningen var 609 mill. kr, mer enn utlysningen for 2008-budsjettet som også dekket alle de tre hovedområdene.

Resultatene nedenfor er hentet fra de to første utlysningene (FP7-Health-2007-A og FP7-Health-2007-B) i 7RP Health. Samlet dekket de to første utlysningene budsjettet for 2007 og 2008 og alle de tre hovedområdene. Område 3 var kun inkludert i 2007-B.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	27	20 %	7
Reserve	8	6 %	0
Avslått	100	74 %	11
TOTALT	135	100 %	18

Tabell 2.1 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Health
Kilde: Ecorda

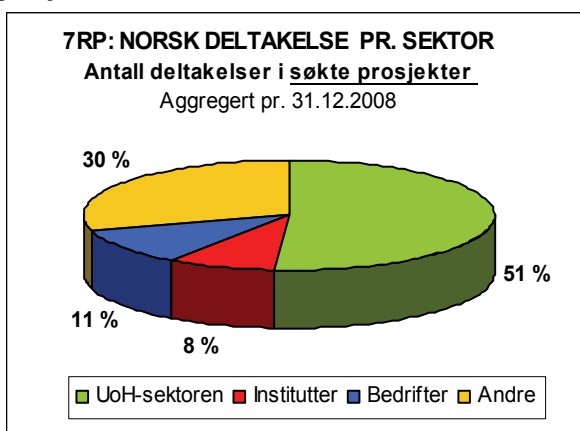
Aggregerte tall pr 31.12.2008 viser at det er kommet inn 135 søknader med norsk deltakelse, derav er 27 innstilt for støtte. Suksessraten på 20 % ligger ca. to prosentpoeng over EU-snittet. Vi har fått kontraktsdata for 10 av de 27 innstilte kontraktene ved utgangen av 2008.

Det er norsk deltakelse i godt over 8 % av alle innstilte prosjekter, mens tilsvarende tall i søknadene er i underkant av 8 %. I snitt er det 1,2 norske deltakelser pr. søknad.

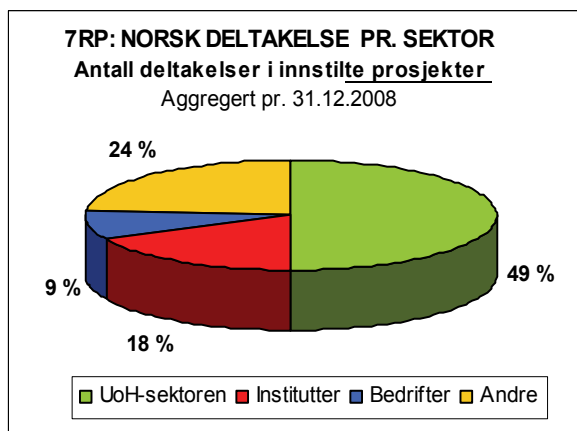
Det er 18 norske koordinatorene i søknadene, 7 av disse i de innstilte. 13 % av de 135 innsendte søknadene er dermed koordinert fra Norge, mens koordinatordelen i de innstilte prosjektene er på hele 26 %.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.1 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Health. Kilde: Ecorda.

Figur 2.2 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Health. Kilde: Ecorda.

UoH-sektoren er den klart største aktøren, både i prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, med halvparten av alle deltakelsene. Gruppen "andre" er den nest største aktørgruppen, i denne gruppen utgjør sykehusene majoriteten.

Samarbeidsland

Norges viktigste samarbeidspartnere er Storbritannia, Tyskland, Italia og Frankrike, både i de søkte og innstilte prosjektene. Norge samarbeider med 40 av totalt 91 land i de innstilte prosjektene i de første utlysningene i Health.

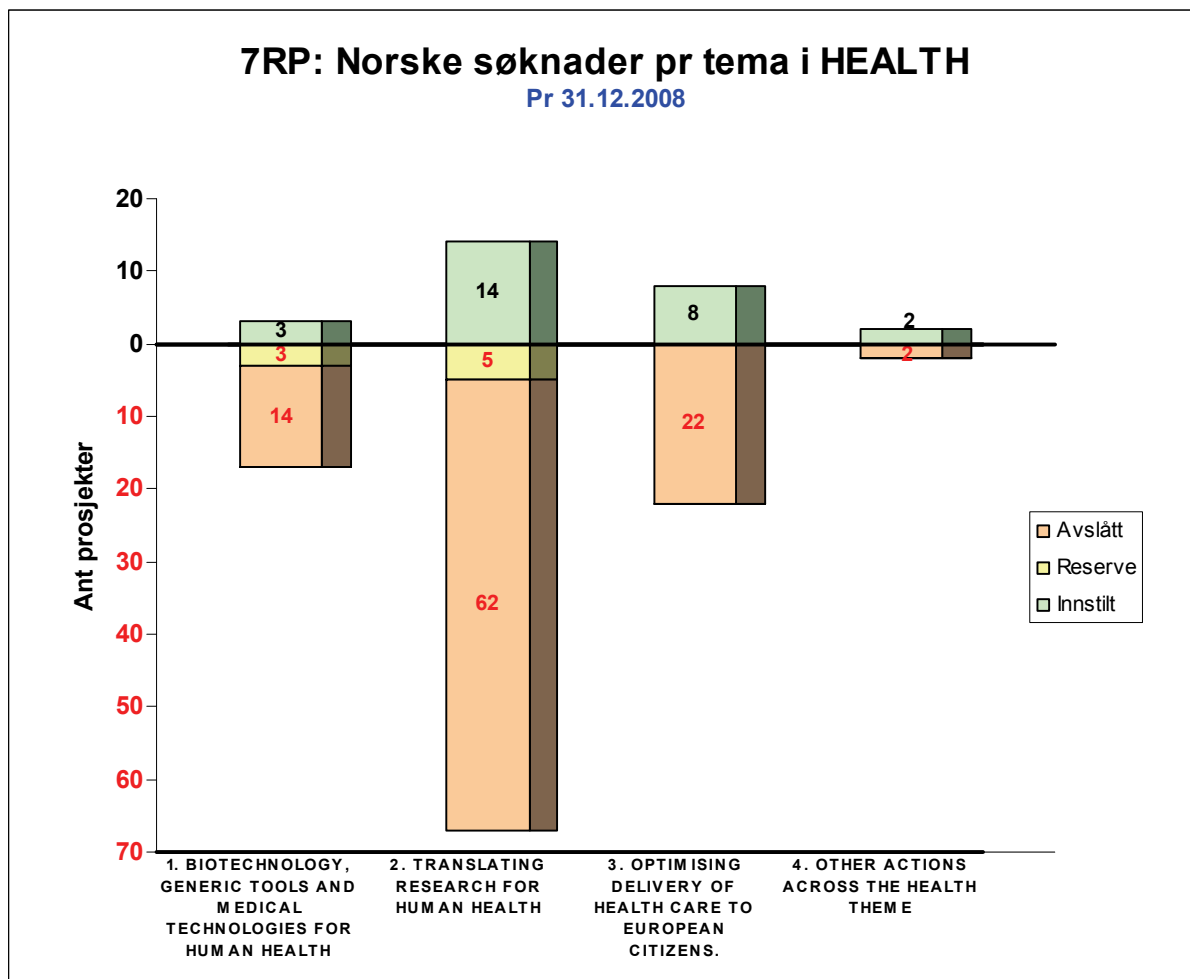
Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på hovedområdene (pilarene) i Health;

- 1) Biotechnology, generic tools and medical technologies for human health
- 2) Translating research for human health
- 3) Optimising delivery of health care to European citizens

I tillegg er det en del forskningstemaer utenfor de tre hovedområdene, dvs. innenfor pilar 4 som tematisk går på tvers av de tre hovedområdene og som skal bidra til implementeringen av rammeprogrammet og forberede framtidig FoU, støtte opp om EUs policybehov og adressere spesielle problemer i tredje verden eller problemer som har en global karakter;

4) Other actions across the health theme

Figur 2.3 Dekningsprofil Health

Diagrammet omfatter flg. to utlysninger; FP7-Health-2007-A og FP7-Health-2007-B.

Kilde: Ecorda.

Det er langt færre søknader og innstilte prosjekter fra Norge i pilar 1 enn i pilar 2. Dette henger sammen med at budsjettet for pilar 1 er vesentlig mindre, og antallet ”topics” som er utlyst under pilar 1 er vesentlig lavere enn for pilar 2. Pilar 3 har kun vært utlyst en gang. Her er det god deltakelse og suksessrate fra Norge, men så langt er det ingen koordinatorene fra Norge i pilar 3.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Den overordnede målsettingen, som er beskrevet i Forskningsrådets handlingsplan for 2007-2008 er å øke deltakelsen og suksessraten i Health i 7RP i forhold til Life Sciences i 6RP. Vi bygger videre på denne målsettingen og inkluderer i denne også målet om å øke den norske deltakelsen og suksessraten i Health slik at vi kommer på samme nivå som de øvrige nordiske landene. Selv om Norges suksessrate ligger over gjennomsnittet for EU-landene etter de to første utlysningene, ligger vi fortsatt et godt stykke bak de øvrige nordiske landene. En positiv side er imidlertid at Norge prosentvis har flere koordinatorene enn de andre nordiske landene.

Den faglige innretningen i Health med en dreining fra genomforskning til translasjonsforskning og med økt fokus på folkehelse- og helsetjenesteforskning, samt medisinsk teknologi og epidemiologisk forskning, tror vi gir norske deltakere et godt grunnlag for å lykkes.

Aktiviteter

Det har vært gjennomført to informasjonsmøter for Health i perioden. I tillegg er Health også presentert på en rekke andre møter og seminarer i Norge:

- I forbindelse med at det i september 2008 var en felles utlysning for flere av de tematiske satsingene arrangerte Forskningsrådet i august et informasjonsmøte i Oslo med presentasjon av alle de tematiske satsingene. Health hadde i tillegg til dette en egen bolk på tre timer hvor to rådgivere fra EU-kommisjonen presenterte arbeidsprogrammet for den tredje utlysningen. I tillegg fortalte to norske koordinatore om sine erfaringer med EU-prosjektene de koordinerer.
- Health ble dessuten presentert på Forskningsrådets informasjonsmøte i Tromsø i september.

Health og helserelevante muligheter innenfor andre deler av 7RP har også blitt presentert på følgende møter og seminarer:

- Oslo Cancer Cluster (Oslo, april 2008)
- Ledere i helseforetak (Brussel, juni 2008) – her deltok også leder for pilar 3 fra Kommisjonen med innlegg og tid for spørsmål.
- NTNU, medisinsk fakultet (Trondheim, september 2008) – SINTEF og St. Olavs hospital var også invitert.
- Folkehelseinstituttet (Oslo, september 2008) – deres nye forskningskoordinator inviterte til møte for alle interesserte på Folkehelseinstituttet.
- Norsk Biotekforum (Oslo, oktober 2008)
- Programstyremøter i Folkehelseprogrammet, Helse- og omsorgstjenester, Rusprogrammet og Klinisk program (Forskningsrådet, mars – november 2008).
- Avdelingsmøte i Globale utfordringer i SATS (Forskningsrådet, desember 2008)

For øvrig benyttes mange andre møter til kortere orientering om temaer i Health, 7RP, søknadsfrister og resultater, for eksempel møter i samarbeidsorganene mellom universitetene og helseforetakene, dekanmøtet i medisin, møter med de frivillige organisasjonene som finansierer helsefaglig forskning og møter med Helse- og omsorgsdepartementet.

Utsending av Nyhetsbrev for Health startet i 2007. Dette har vært fulgt opp i 2008 med totalt fem nyhetsbrev. Etter hver utsending har det meldt seg nye som ønsker å stå på postlisten for nyhetsbrevet.

I forbindelse med utlysningen i september ble det laget ”teasere” på programsidene for Folkehelse, Klinisk, Psykisk, Rus og Helse- og omsorgstjenester for å gjøre forskere som søker disse programmene oppmerksomme på muligheter innenfor Health i 7RP.

Sentrene for fremragende forskning (SFF) og Sentrene for forskningsdrevet innovasjon (SFI) er våre fremste forskningsgrupper. Lederne for de sentrene som er innenfor fagområdet medisin ble spesielt invitert til informasjonsmøtet i Oslo (august).

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Målsettingen er en generell økning i deltakelsen fra alle sektorer. Med informasjonsmøter som har inkludert både universitets-, institutt- og bedriftssektoren burde alle sektorer være dekket. Det har så langt ikke vært arrangert spesielle informasjonsmøter ved noen av høyskolene.

Små og mellomstore bedrifter (SMB)

Et tiltak for å stimulere små og mellomstore bedrifter (SMB) til å delta i EU-forskningen på dette fagområdet er Forskningsrådets deltakelse i ”SMEs go Health”. ”SMEs go Health” er et prosjekt (SSA) i 7RP som skal bedre SMB-deltakelsen i Health. Forskningsrådet er blant de 29 deltakerne

i dette prosjektet, som retter seg mot både SMB og forskningsmiljøer, med sikte på å fremme FoU-samarbeid innenfor biomedisin. De planlagte tiltakene vil lette etableringen av prosjektkonsortier, bl.a. gjennom identifisering av aktører innen biomedisin, informasjon og veiledning til disse, samt partnersøk og matchmaking mellom egnede prosjektpartnere.

Det er etablert kontakt med en rekke bedrifter og bedriftsgrupper. På medlemsmøtet i Oslo Cancer Cluster i april ble det gitt en bred presentasjon av helseforskningen i EUs 7RP. Et nyopprettet norsk "EU-Life Science Support Office" har vært i funksjon i 2008. Dette samarbeidet mellom Norsk Biotekforum og Forskningsrådet har hatt som oppgave å bidra til å øke antall bedriftssøknader til 7RP.

Innovative Medicine Initiative - IMI

Kontaktperson: Hans Borchgrevink

Innovative Medicine Initiative (IMI) er ett av fem såkalte Joint Technology Initiative (JTI) og en del av 7RP gjennom den tematiske satsingen Health. IMI er et unikt samarbeid mellom offentlig og privat sektor (Public-Private Partnership (PPP)), mellom den farmasøytiske industrien representert ved European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) og det europeiske samfunnet representert ved EU-kommisjonen. IMI skal stimulere og støtte "pre-competitive front-line research" som skal gi kunnskapsgrunnlag med relevans for (videre) medikamentutvikling. Det dreier seg altså om rettet grunnforskning om mekanismer for sykdomsutvikling, sykdomsårsak med videre som grunnlag for utvikling av nye diagnostika og potensielle nye behandlingsmetoder og -strategier. IMI har fokus på fem sykdomsgrupper; metabolske sykdommer, hjernesykdommer, inflammatoriske sykdommer, kreft og infeksjons-sykdommer. Satsingen har et budsjett på to mill. Euro, en fra Health og en fra EFPIA (in kind), og det planlegges årlige utlysninger. Første utlysning – som var en to-trinnsutlysning – fant sted i april 2008 med søknadsfrist for første trinn i juli samme år. Det kom inn 138 søknader, hvorav 56 ble evaluert som støtteverdige. Den høyest rangerte mht. vitenskapelig kvalitet innenfor hvert av de 18 utlyste temaene ble invitert til konsortieforhandlinger med farmasøytisk industripartner(e) for å utarbeide endelig prosjektsøknad, som deretter gjennomgår ny evaluering tidlig 2009. Antall søknader fra Norge eller om noen av disse ble funnet støtteverdige er foreløpig ikke kjent. Typisk tildeling pr. prosjekt vil være 10-15 mill. Euro over 3-5 år. Norge deltar i den rådgivende State Representative Group (SRG) med delegat/ekspert fra hhv. HOD og Forskningsrådet. De nordiske delegatene samarbeider. Danmark er det eneste nordiske landet som er representert blant de 15 medlemmer i IMI Scientific Committee. Norge (Forskningsrådet) har et av åtte medlemmer i en Working Group for forbedring av IMIs IPR-avtale.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

En målsetting for deltakelsen i Health er at Norge lykkes spesielt godt innenfor de prioriterte områdene definert i "Forskningsrådets policy for medisinsk og helsefaglig forskning 2007-2012". Med bakgrunn i dette har vi lagt vekt på å orientere om Health og 7RP i Forskningsrådets programmer, både i programstyrene og på nettsidene.

Vi har i samarbeid med forskningsmiljøene levert innspill til arbeidsprogrammet for neste utlysning, og vi har fremmet temaer hvor vi har sterk kompetanse blant annet innenfor kreft, nevroforskning, biobanker og medisinsk teknologi. I foreløpig utkast til neste arbeidsprogram (budsjett 2010) tas relativt ofte innspill fra Norge med i begrunnelsene for de valgte temaene (topicene).

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Infrastruktur

Forskningsinfrastruktur står høyt oppe på dagsorden i Forskningsrådet. Hovedstyret vedtok på første møte i 2008 en Nasjonal strategi for infrastruktur som innebærer en betydelig satsing på

forskningsutstyr og infrastruktur i alle fagområder. For helseforskningen framheves særlig viktigheten av å tilrettelegge humane biobanker og helsedata for forskning. Norske forskningsmiljøer deltar i to av de seks ESFRI-aktivitetene på helse (preparatory phase); EATRIS (European Advanced Translation Infrastructure in Medicine) og European Bio-banking and Biomolecular Resources.

Ideas – en del av 7RP på tvers av alle fagfeltene

Tildelingen fra den første Starting Grants utlysningen, som er rettet mot yngre lovende forskere, i Ideas fra 2007 er nå avsluttet. Av fem norske forskere som kom videre til finalerunde i evalueringsprosessen var det to innenfor det medisinske fagområdet. Disse to fikk tilbud om bevilgning. Begge er tilknyttet Senter for hukommelsesbiologi (SFF) ved NTNU. Den ene takket nei til bevilgningen, derfor ble det endelige resultatet et Starting Grant til Norge til forskeren Ayumu Tashiro.

Resultatene fra den første Advanced Grants utlysningen ble offentliggjort høsten 2008. Av 29 norske søknader har to fått bevilgning, begge innenfor fagområdet medisin. Den ene er Edvard Moser, leder for Senter for hukommelsesbiologi (SFF) ved NTNU, den andre er Eiliv Lund, professor ved Institutt for samfunnsmedisin ved Universitetet i Tromsø. To norske søkere fra Universitetet i Oslo - den ene innenfor fagfeltet medisin - står på venteliste.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Mari Nes (NFR). Komitédelegat: Maiken Engelstad (HOD).

Det var to møter i programkomiteen i 2008 (hhv. februar og mars). Etter mange års innsats for helseforskningen i EUs rammeprogrammer takket Octavi Quintana Trias for seg. Han ble overført til direktorat J i DG Research hvor han bl.a. får energiforskning som ansvarsområde. Manuel Hallen etterfulgte Trias som fungerende. Hallen forventes erstattet av en nyutnevnt direktør før påske 2009.

I tillegg til resultater fra 2. utlysning hadde møtet i februar dialog om Reflection Paper, dvs. grunnlaget for arbeidsprogrammet for 3. utlysning, som hovedsak. Norges delegat var aktiv under diskusjonen og fremmet flere synspunkter bl.a. på grunnlag av en innspillsprosess blant norske forskningsmiljøer i forkant av møtet. Programkomiteen ba om å få anledning til også å sende skriftelige kommentarer til Reflection Paper, hvilket Kommisjonen aksepterte og gav en meget stram tidsfrist for. I løpet av en drøy uke innhentet vi synspunkter fra de sentrale norske forskningsmiljøene (flere enn i forkant av møtet), bearbeidet innspillene og oversendte dem til Kommisjonen i den obligatoriske malen.

IMI er orienteringstema på alle møter i programkomiteen og komiteen ble informert om prosessen for etablering av en States Representative Group, som skal være rådgivende til IMI styre og sekretariat. På møtet i mars var begrunnelse for og utforming av arbeidsprogrammet for 3. utlysning hovedsak. Det ble også her fremmet norske synspunkter. I tillegg til dialog om de enkelte tema og problemstillinger (topics), ble komiteen også informert om retningslinjer og prosedyrer for søknadsbehandling, bl.a. behandling av søknader i to trinn, som for første gang blir gjennomført i Health, øvre grense for budsjetter, vurderingskriterier og samordning på tvers av flere tematiske satsinger i Cooperation.

ANNET

Å være evaluator for EU-kommisjonen er en svært god måte å få innsikt i hvordan rammeprogrammet fungerer. Forskningsrådet oppfordrer derfor norske forskere til å melde seg som evaluatører. Det kan nevnes at i den første søknadsbehandlingen i Health brukte

Kommisjonen 10 evaluatore fra Norge. Til sammenligning brukte de 10 fra Sverige, 12 fra Finland og 13 fra Danmark.

I den andre søknadsrunden – budsjettet for 2008 – som ble lyst ut for hele bredden ble pilar 3 for første gang lyst ut. På dette feltet, Folkehelse- og helsetjenesteforskning, var norske deltakere med i 30 søknader og åtte av disse ble invitert til kontrakts-forhandlinger. Et av prosjektene med akronymet Energy (European Energy balance Research to prevent excessive weight Gain among Youth: Theory and evidence-based development and validation of an intervention scheme to promote healthy nutrition and physical activity) har to norske deltakere, Universitetet i Agder (UiA) og Universitetet i Oslo (UiO). Prosjektet ledes fra EMBO institute, VU, University Medical Centre i Amsterdam og har totalt 14 samarbeidspartnere. Hensikten med prosjektet er å komme fram til en intervensjon som kan brukes for å forebygge unødige vektøkning blant barn. UiA og UiO har en relativt stor rolle i prosjektet. UiO skal lage intervensjonen, mens UiA skal teste den ut. Det skal være ”kick off” møte i slutten av februar. Samarbeidet om dette prosjektet kom i gang som følge av at forskeren ved UiA hadde utenlandsopphold i Nederland i sin postdoktorstipendperiode. Hans samarbeidspartner i Nederland kontaktet ham i ettertid og ønsket samarbeid om EU-søknaden. UiA-forskeren kontaktet igjen sin tidligere veileder ved UiO, og begge institusjoner ble en del av prosjektet.

2. FOOD, AGRICULTURE AND FISHERIES AND BIOTECHNOLOGY (BIO)

NCP: Øystein W. Rønning

UTLYSNINGER

Rapporten dekker resultatene fra de fire første utlysningene i BIO, derav en ERA-NET utlysning.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatorer
	Antall	i %	Antall
Innstilt	22	18 %	2
Reserve	63	51 %	11
Avslått	38	31 %	4
TOTALT	123	100 %	17

Tabell 2.2 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i BIO.

Kilde: Ecorda

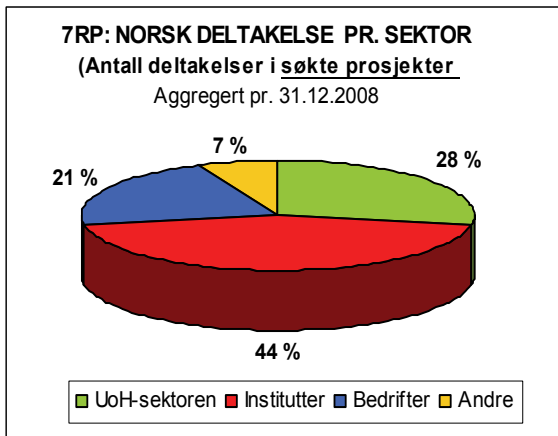
I løpet av de to første årene i rammeprogrammet er det kommet inn 123 norske prosjektsøknader i de første utlysningene i BIO. 22 er innstilt for støtte. Så langt har vi mottatt kontrakter for 5 av dem. Suksessraten er dermed på 18 %, nesten tre prosentpoeng over EU-snittet i BIO så langt. De norske innstilte prosjektene utgjør noe under 18 % av alle innstilte prosjekter.

Andel prosjektsøknader med norsk partner er på litt under 15 %, mens det er gjennomsnittlig 1,5 norske deltakelser pr. søknad.

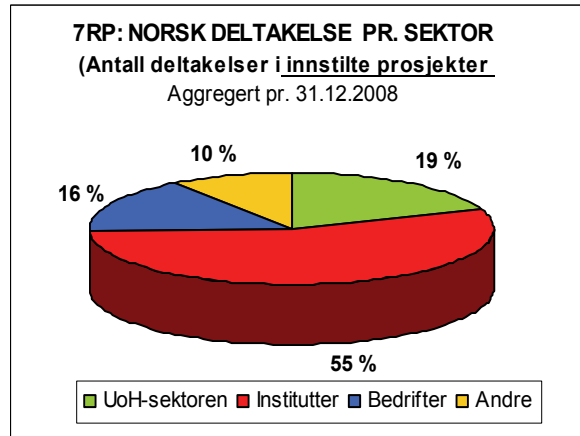
17 søknader har norsk koordinator. Det utgjør 14 % av den norske søknadsmassen. 2 av de innstilte prosjektene er norsk koordinert, noe som gir en koordinatorandel på 9 %.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.4 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i BIO.
 Kilde: Ecorda.

Figur 2.5 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i BIO. Kilde: Ecorda.

Som diagrammene ovenfor viser så er instituttsektoren den klart største aktøren, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. De aller fleste deltakelsene er fra primærinstituttene. 10 av de 11 primærinstituttene har deltatt i en eller flere prosjektsøknader i BIO så langt i 7RP, med NOFIMA Marin som mest dominerende aktør.

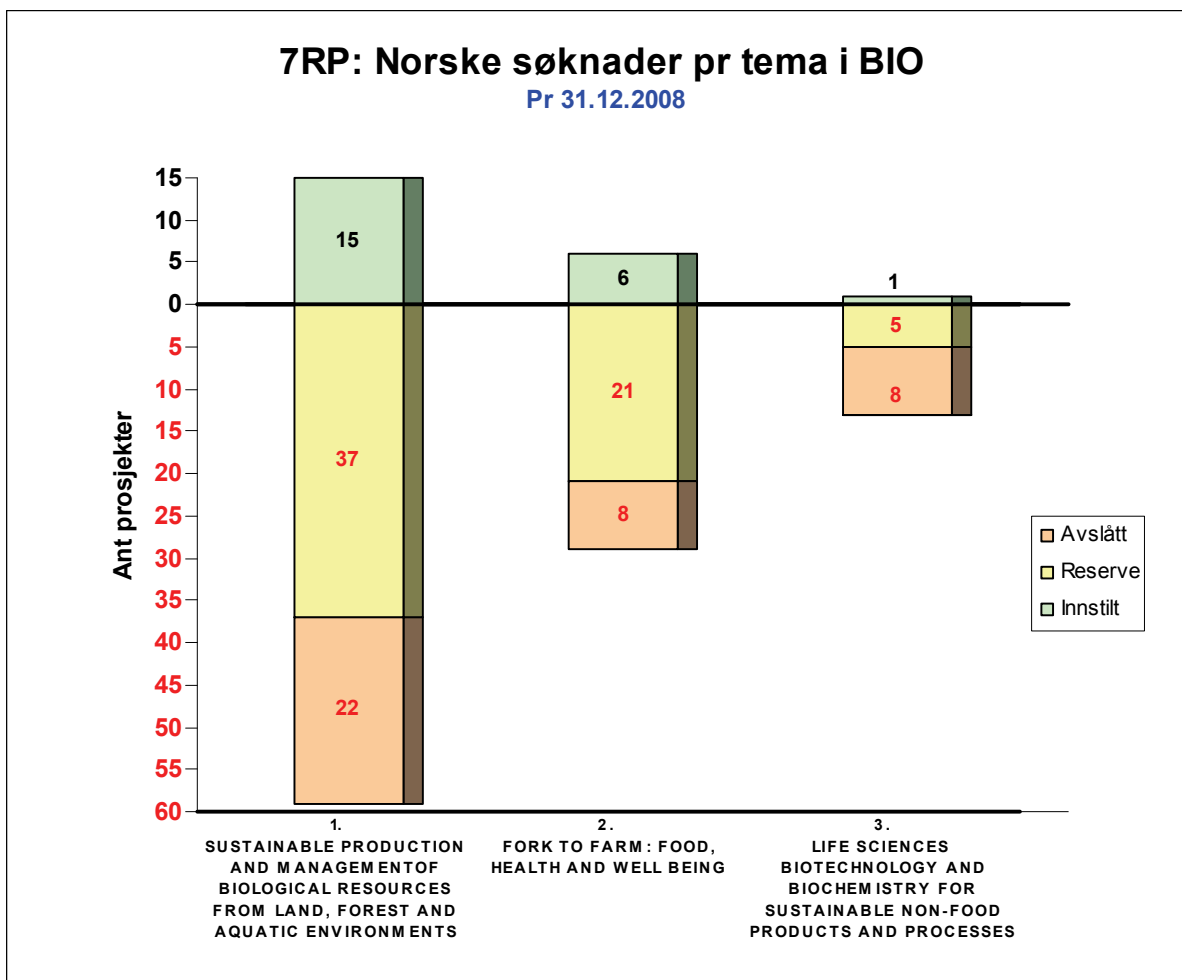
Samarbeidsland

Norge samarbeider hyppigst med partnere fra Tyskland, Storbritannia, Spania, Frankrike og Italia, både i søknadsfasen og i de innstilte prosjektene. Hittil samarbeider Norge med rundt 46 forskjellige land i de innstilte prosjektene i BIO.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på de tre hovedaktivitetsområdene i BIO;

1. Sustainable production and management of biological resources from land, forest and aquatic Environments
2. Fork to farm: food, health and well being
3. Life sciences, biotechnology and biochemistry for sustainable non-food products and processes

Figur 2.6 Dekningsprofil BIO.

Diagrammet omfatter flg. fire utlysninger; FP7-KBBE-2007-1, FP7-KBBE-2007-2A, FP7-KBBE-2007-2B og ERA NET-RTD-1. Kilde: Ecorda.

Norske miljøer mobiliserer godt til aktivitetsområde 1 og 2, og uttellingen her er også god. Innen disse områdene ligger suksessraten på godt over 20 %. Innen aktivitetsområde 3 er imidlertid den norske deltakelsen lav, og her er suksessraten under 10 %. Det er derfor en utfordring å øke antall norske søknader innen dette området

TILTAK

a. Økt mobilisering

Call 3 ble lyst ut 3. september 2008 og det ble holdt generelle informasjonsmøter primært for universiteter og institutter i Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø og Ås. Det ble holdt egne informasjonsmøter for bedrifter i Oslo i regi av Norsk Biotekforum og Oslo Cancer Cluster. I tillegg er det gjort besøk av mer spesifikk karakter hos spesielle forskningsmiljøer og enkeltbedrifter som har hatt interesse av det. Dette omfatter bl.a. UMB, Norges veterinærhøgskole/Veterinærinstituttet, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF), NOFIMA Mat, PFI, Borregaard, Aker Biomarine. Eget informasjonsmøte er også holdt for Norsk Landbrukssamvirke. Forskningsrådets kontaktpersoner på institusjonene er blitt holdt orientert om nye arbeidsprogram og har bidratt med innspill til utarbeidelsen av nye versjoner av disse.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det ble i 2007 startet et arbeid med å få større engasjement og deltakelse fra SMB. Som et ledd i dette bidro Forskningsrådet til opprettelsen av et "EU-Life science support office" i Norsk Biotekforum under Norsk Industri. Informasjonsmøte om 7RP generelt og utlysninger i BIO og

andre relevante tema er blitt holdt for Norsk Biotekforum. Dette EU kontoret har også på egen hånd drevet besøksvirksomhet hos enkeltbedrifter for å mobilisere til deltakelse. Over 30 bedrifter er blitt besøkt av kontaktpersonen derfra. Dette kan se ut til å gi resultater da det for første gang er registrert egne søknader til BIO-programmet fra bedrifter til PES-ordningen.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det ble høsten 2007 gjennomført en besøksrunde med programstyrene for de av Forskningsrådets programmer som grenser opp til BIO: MAT-programmet, Natur og Næring, Havbruk, Havet og Kysten og FUGE. Møtene var innledningen til en prosess for at programledelsen for de aktuelle programmene skulle få møte EU-kommisjonen som et ledd i å starte arbeidet med å utvikle et samspill mellom de nasjonale programmene og 7RP. Dette arbeidet er blitt fulgt opp i varierende grad for de forskjellige programmene i løpet av 2008. MAT-programmet og programmet for Natur og Næring har kommet lengst i denne prosessen.

ERA-NET:

SAFEFOODERA hadde i 2008 en felles utlysning innen 9 tema av mattrygghet. Forskningsrådet deltok med midler i 4 av disse: Emerging risk, Traceability, Chemical contaminants og Risk-benefit analysis. Forskningsrådet er også deltaker i et nytt ERA-NET innen Animal health: EMIDA – “Coordination of European Research on Emerging and Major Infectious Diseases of Livestock”. Dette ERA-nettet hadde oppstartmøte i mai 2008, og planlegger felles utlysning i 2009.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Teknologiplattformer (ETP): Det ble i 2008, i regi av NHO Mat og drikke og Nofima Mat, etablert en Norsk teknologiplattform (NTP) ”Food for Life” som en underavdeling av ETP ”Food for Life”. Forskningsrådet vil støtte denne etableringen økonomisk i en treårsperiode. Det ble også gitt støtte til videre drift av European aqua culture technology and innovation platform (EATIP). Det er også under oppstart en ETP innen fiskeri. Denne støttes også økonomisk av Forskningsrådet via programmene Havbruk, Havet og Kysten og MAT-programmet.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentant: Øystein W. Rønning (NFR). Komiteedelegater: Jan Henrik Martinsen (LMD) og Jartrud Steinsli (FKD).

Det har vært 3 regulære møter i programkomiteen i 2008.

Det viktigste arbeidet for delegatene har vært knyttet til utarbeiding av temaer og tekst i de kommende utlysningene. For 2008 vil det si arbeidsprogrammet for 2009 med utlysning som ble publisert 3. september 2008. Høsten 2008 startet arbeidet med arbeidsplanen for 2010 opp. Komiteen har i det meste vært rimelig fornøyd med Kommisjonens arbeid.

Kommisjonen har forsøkt å dreie arbeidet i komiteen i en mer strategisk retning. Kommisjonen høstet mye ros fra komiteen for denne måte å drive arbeidet på. Kommisjonen arbeider med å utvikle et ”road map” for senere behandling av arbeidsprogram og utlysninger. Den største utfordringen har ligget i å velge ut de ”topics” som skulle lyses ut fra en liste på flere hundre innspill. Kommisjonen løste det ved å innføre ”Main lines”, som en slags underoppdeling under de forskjellige delområdene. ”Main Lines” er tenkt å skulle ligge relativt stabilt i noen år (kanskje i hele programperioden). Fra et år til et annet vil det kunne komme utlyste ”topics” under noen ”Main Lines” det ene året, mens andre ”Main Lines” vil bli prioritert senere år.

Fra norsk side har hovedfokuset vært å sikre marine tema inn i ”Main Lines” og de utlyste ”topics”.

3. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT)

NCP: Steinar Kvitsand og Kim Davis

UTLYSNINGER

Statistikken omfatter utlysningene:

FP7-ICT-2007-1, omfang 1.019 mill €, søknadsfrist mai 2007.

FP7-ICT-2007-2, omfang 477 mill €, frist oktober 2007.

FP7-ICT-SEC-2007-1, omfang ICT 20 mill €, frist november 2007.

FP7-ICT-2007-3, omfang 265 mill €, frist april 2008.

FP7-ICT-2007-C, omfang 65 mill € for september 2007 – januar 2009, FET Open, søknadsfrist ca. fire ganger pr år.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	38	13 %	6
Reserve	7	2 %	1
Avslåtte	240	84 %	35
TOTALT	285	100 %	42

Tabell 2.3 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i ICT.

Kilde: Ecorda

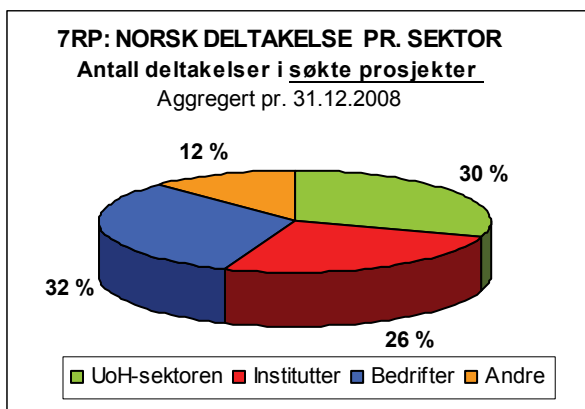
Som tabellen viser, er det 285 prosjektsøknader med norsk deltakelse så langt i rammeprogrammet. Av disse er 38 innstilt for støtte, derav er 31 bekreftet som kontrakter. Det gir en suksessrate på 13 % mot et EU-gjennomsnitt på litt over 15 %.

I underkant av 7 % av alle innstilte prosjekter i ICTs utlysninger hittil har norsk deltakelse, mens det er norsk deltakelse i nesten 8 % av alle prosjektsøknadene. I snitt er det 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

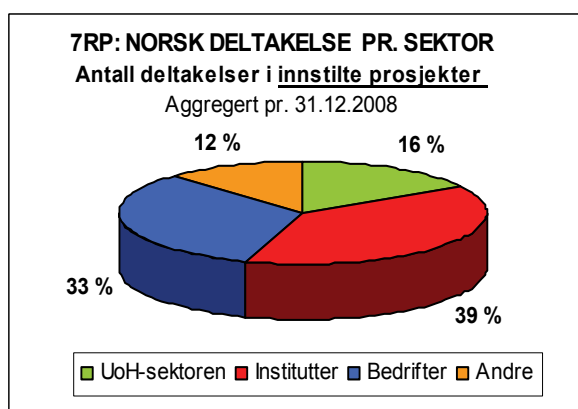
42 av de 285 norske prosjektsøknadene, dvs. 15 %, har norsk koordinator. Tilsvarende er 6 av de innstilte prosjektene norsk koordinert. Det gir en koordinatorandel på 16 %.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. prosjektsøknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.7 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i ICT.
 Kilde: Ecorda.

Figur 2.8 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i ICT. Kilde: Ecorda.

Som diagrammet til venstre viser så er bedriftene den klart største aktøren i søknadene. Instituttsektoren har derimot høyere suksess med sine søknader og er størst representert i de innstilte prosjektene.

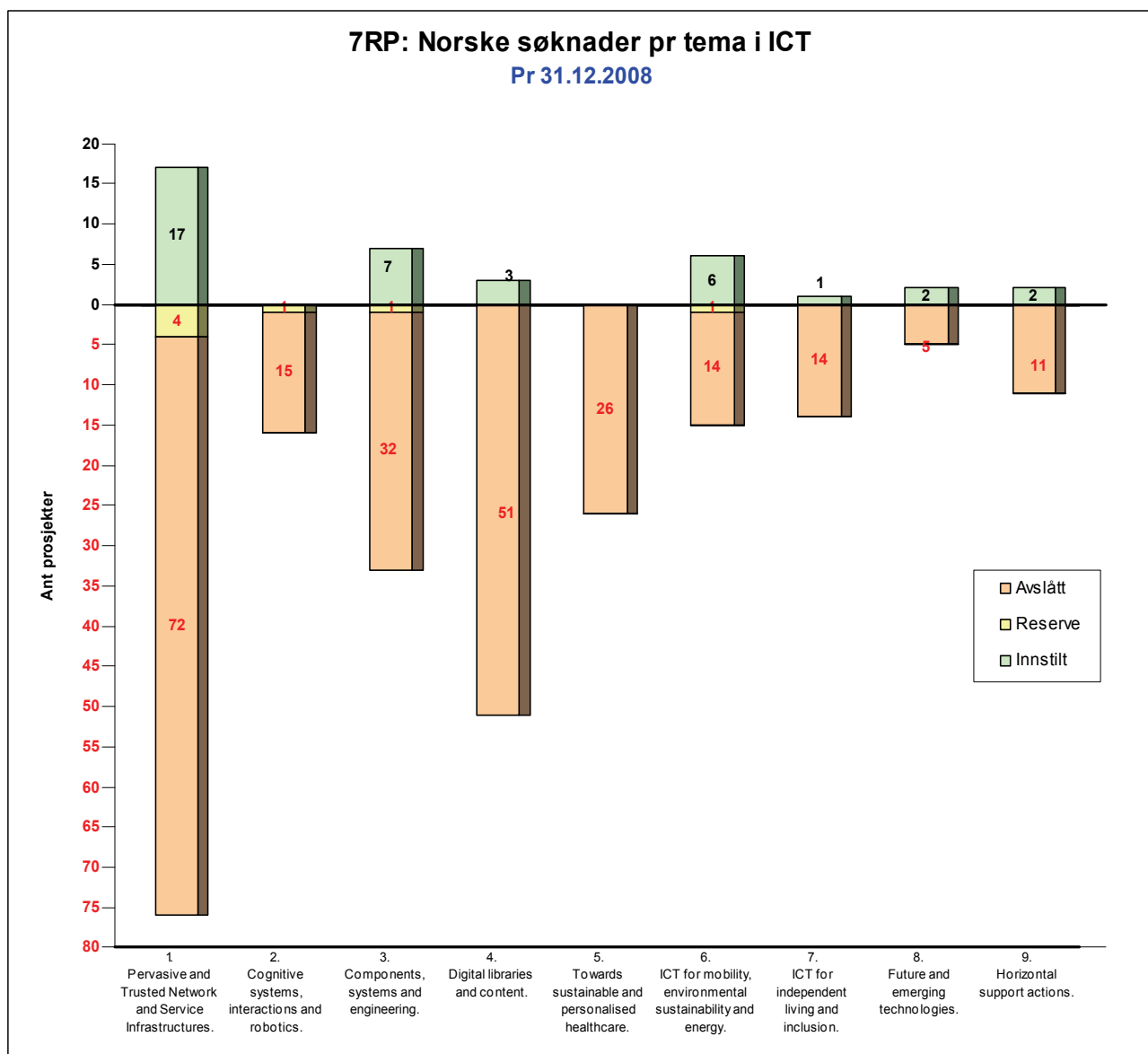
Samarbeidsland

Tyskland er Norges største samarbeidspartner så langt innenfor ICT, både i søknadene og de innstilte prosjektene. I tillegg er Storbritannia, Italia og Frankrike blant de viktigste samarbeidslandene.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende ni hovedaktivitetsområder i ICT:

1. Pervasive and Trusted Network and Service Infrastructures
2. Cognitive systems, interactions and robotics
3. Components, systems and engineering
4. Digital libraries and content
5. Towards sustainable and personalised healthcare
6. ICT for mobility, Environmental sustainability and energy
7. ICT for independent living and inclusion
8. Future and emerging technologies
9. Horizontal support actions

Figur 2.9 Dekningsprofil ICT.

Diagrammet omfatter fem utlysninger; FP7-ICT-2007-1, FP7-ICT-2007-2, FP7-ICT-2007-3, FP7-ICT-SEC-2007-1 og FP7-ICT-2007-C.

Kilde: Ecorda

Den norske aktiviteten fordeler seg ujevnt på aktivitetsområdene. Størst er søkningen til Tema 1, der også ICT-programmets største budsjettandel ligger. Mikro- og nanoelektronikkdelen (Tema 3) får halvparten så stor norsk søknadsmasse, og forholdsvis like god uttelling. Begge de nyopprettede Joint Technology Initiatives ARTEMIS ("Embedded systems") og ENIAC (mikro- og nanoelektronikk) er knyttet til dette temaområdet i ICT-programmet.

Fire av aktivitetsområdene (4-7) er rettet mot samfunnsviktige anvendelsesområder. Innenfor området orientert mot transport, miljø og energi er det forholdsvis bra uttelling, men det norske engasjementet er nokså begrenset. Også for de tre andre områdene er den norske søknadsaktiviteten mindre enn ønskelig, og suksessgraden er lav, men det var god norsk søkning til det nye programmet AAL ("Ambient Assisted Living") som ble lansert i 2008 som et samarbeidsprogram med hjemmel i Art. 169. AAL-programmet er knyttet til temaområde 7. Felles for disse fire aktivitetsområdene er at prosjektene må finne en god balanse mellom teknologi-forskning og anvendelsesorientering. Manglende fokus på teknologi er gjennomgangstone i evaluatorenes kommentarer til søknadene som ikke når opp.

Den norske søknadsaktiviteten og suksessraten er lavere enn ved oppstarten av Information Society Technologies (IST) i 6RP. Den gang tok deltakelsen seg opp utover i rammeprogrammet, og søknader med norsk deltakelse hadde forholdsvis bedre uttelling i små utlysninger enn i store. Vi har hittil ikke sett samme (positive) utvikling i ICT i 7RP.

Det er meget stor oversøknad til deler av ICT-programmet. For Tema 4 er den norske uttellingen på 6 % faktisk lik med gjennomsnittet.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I 2008 har vi holdt åpne informasjonsmøter:

ICT Call 3 (søknadsfrist april 2008) i januar i Trondheim,

AAL (Art. 169-program, med sin første søknadsfrist i august 2008), ARTEMIS, ENIAC (JTI-programmer med sin første søknadsfrist i september 2008): Eget informasjonsmøte i mai i Oslo,

ICT Call 4, 5, 6 (frister i april 2009, november 2009, april 2010) i EU-kontorets heldags informasjonsmøte i august i Oslo

ICT Call 4 (frist i april 2009) i Oslo og Trondheim i desember; her ble også informasjon om AAL, ARTEMIS og ENIAC inkludert.

E-post nyhetsbrev om ICT-programmet er blitt distribuert med 12 nummer (ca. 2600 abonnenter). Det har vært et jevnt tilsig av nye abonnenter. Nyhetsbrevet inneholder også linker til siste partnersøk fra ideal-IST, informasjon om aktuelle nasjonale utlysninger, aktuelle konferanser samt informasjon om AAL; ARTEMIS og ENIAC, samt andre program som eContent plus og CIP. Totalt har vi formidlet 47 partnersøk.

Vi har distribuert informasjonsmateriale på en rekke møter i regi av Forskningsrådet og eksterne aktører.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Universitetssektoren er en målgruppe med potensial for større suksess i ICT-programmet. Vi har derfor holdt informasjonsmøter hos de mest sentrale.

I tillegg har vi presentert ICT-programmet i møter med bransjeorganisasjoner, næringsklynger, enkeltbedrifter og høyskoler.

Konkurransen om å oppnå finansiering for prosjektforslagene er svært hard. Vi har bidratt med kvalitetsforbedringstiltak i form av ”mini-evalueringer” og veiledning under søknadsutvikling. Det er spesielt de største aktørene som har benyttet seg av tilbudet.

Søknadsbehandling for prosjektetableringsstøtte har medført utstrakt kontakt med nye og etablerte søkere.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

ICT-prioriteringene i 7RP dekker i stor grad nasjonale prioriteringer i norsk IKT-forskning, selv om prioriteringsprofilene er forskjellige.

Mulighetene for å skape synergimuligheter med nasjonale satsinger, ligger først og fremst i VERDIKT-programmet, som er Forskningsrådets eneste rene IKT-forskningsprogramsatsing. VERDIKT overlapper betydelig med Tema 1 i ICT-programmet, og i noen (men beskjedne) grad med de anvendelsesorienterte temaene. VERDIKT-programmet har opprettet flere Ressursnettverk for å fremme prosjektinitiativer og forskningssamarbeid på nærmere angitte temaer. Det er satt i gang arbeid for å finne egnede samarbeidsformer mellom ICT, NCP-

funksjonen og de av disse ressursnettverkene som har faglig relevans for temaer i ICT-programmet. Ved den pågående strategirevisjonen av VERDIKT-programmet legges det opp til en tydeliggjøring av sammenhengen med ICT-programmets satsinger. Dette er også en viktig del av motivasjonene for det planlagte dialogmøtet mellom Forskningsrådet og ICTs programadministrasjon i regi av EU-kontoret i Brussel i februar 2009. Direktøren for ICT-programmets Tema 1 ("Future internet") var "keynote speaker" på VERDIKT-konferansen høsten 2008.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norge har sluttet seg til de to ICT-relaterte "Joint Technology Initiatives", ARTEMIS og ENIAC, samt artikkel 169-programmet AAL. De to JTI-programmene har ingen korresponderende programsatsing i Forskningsrådet, men gjennom nettverksstøtteordninger i BIA-programmet og samarbeid med IKT-bransjeorganisasjonene tas det sikte på å styrke norsk posisjonering i de fora som preger utviklingen av disse JTI-ene. For AAL er den tilknyttede programsatsingen fra norsk side IT-Funk, og fora i IT-Funk vil utnyttes for strategisk posisjonering av norske interesser i utformingen av AAL.

Noen av Ressursnettverkene i VERDIKT vil være aktive i forhold til flere "European Technology Platforms" på ICT-området.

Fra Forskningsrådets side vil informasjonsspredningen rundt JTI-programmene og AAL være en integrert del av NCP-aktiviteten på ICT-området.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentanter: Pål Gretland, Nærings- og handelsdepartementet, Tron Espeli, Norges forskningsråd.

Etter en meget lav aktivitet i 2007 ble det i 2008 avholdt 8 møter i ICT programkomiteen (ICTC), inklusive et uformelt møte sammen med programkomiteen for CIP i tilknytning til den store ICT-konferansen (med lansering av ICT Work programme 2009-10) i Lyon i november.

Hovedsaker i Programkomiteens arbeid i 2008 var

- behandling av utfallet av de to siste store utlysningene under programmets første fase (ICT Call 2 og ICT Call 3)
- prosessen med oppdatering av programplanen og lansering i november 2008 av den første utlysningen (ICT Call 4) i programmets annen fase.

Prosessen med oppdatering av programplanen ble innledet på ICTC-møtet i desember 2007, og involverte komiteen på de aller fleste møtene frem til endelig vedtak i oktober 2008. Viktige momenter i komiteens behandling gjaldt forholdet til de nye JTI-programmene og prioriteringen mellom ulike instrumenter. De tematiske prioriteringene mellom hovedområdene i programmet ligger nokså fast, med bakgrunn i hovedvedtaket om innretningen av ICT-delen av 7RP.

Ved slutten av 2008 fratradte komiteens møteleder Sue Binns sin direktørstilling i EU-kommisjonen. I løpet av året fikk hun et bedre grep på møteledelsen enn det som preget møtene i 2007, der hennes manglende bakgrunn fra ICT-området og forskningsprogramledelse bidro til en noe spent relasjon til programkomiteen.

JTI-programmene ARTEMIS og ENIAC. Art. 169-programmet AAL (Ambient Assisted Living)

Kontaktperson: Tron Espeli

Den norske medvirkningen i disse tre programmene ble stadfestet gjennom vedtak i de relevante organene i mars 2008 (i *Governing Board* for ARTEMIS og ENIAC, i *General Assembly* for AAL) på grunnlag av offisielle henvendelser til EU-Kommisjonen fra NHD og bekreftelse fra

Forskningsrådet om at Rådet ville påta seg forpliktelsene som nasjonalt organ for etablering og forvaltning av prosjektkontrakter.

AAL er et ”selvstyrt” program, ledet av en forening (AAL Association) av forskningsfinansierende organer med ansvar for tilsvarende nasjonale programmer. AAL-foreningen har en samarbeidskontrakt med EU-Kommisjonen, som på den måten forplikter seg til å bidra til finansieringen av AAL gjennom Tema 7 (ICT for inclusion and independent living) i ICT-programmet. For Forskningsrådet er det IT-Funk programmet som koordinerer den norske deltakelsen. IT-Funks koordinator Maja Arnestad er norsk AAL National Contact Point sammen med Tron Espeli, som er Forskningsrådets representant i AAL-foreningens generalforsamling.

For JTI-ene er det etablerte to styringsorganer, Public Authorities Board (PAB) og Governing Board (GB). PAB ligner på rammeprogrammets programkomiteer, med representanter fra EU-Kommisjonen og samtlige land som har tilsluttet seg programinitiativet. PAB har ansvaret for forberedelse og gjennomføring av utlysninger, for behandling av prosjektsøknader og vedtak om finansiering av utvalgte prosjekter. GB er et styringsorgan for den selvstendige programdriftsorganisasjonen (*Joint Undertaking*) som er etablert, og består av PAB-delegatene i tillegg til representanter fra de respektive industriforeningene (ARTEMISIA og AENEAS) som har det forskningsstrategiske hovedansvaret for programsatsingene.

Alle de tre programmene gjennomfører utlysninger der deltakerlandene må garantere en ramme for finansiering av nasjonale aktører i prosjekter som blir igangsatt. Denne garantien fungerer slik at de nasjonale organene er forpliktet til å stille med prosjektfinansiering i henhold til den prioriteringsliste som blir vedtatt på programnivå, så sant de nasjonale deltakerne i prosjektene er støtteberettiget i henhold til de nasjonale krav som er definert i de respektive utlysninger (dette kan være krav om type deltakere, krav til utnyttelse av resultater etc., i tillegg til regler om støttegrad).

Prosjekter som når opp i prioriteringen på programnivå, mottar støtte i form av en samfinansiering mellom EUs Rammeprogram og nasjonale midler fra deltakerlandene. Fordelingen av finansieringen er (i gjennomsnitt) ca 1/3 EU-finansiering og 2/3 nasjonal finansiering. Den budsjettammen som deltakerlandene må forplikte seg til for hver enkelt utlysning, vil bare bli utnyttet i den utstrekning det er nasjonal deltakelse i prioriterte prosjekter. De norske deltakerne inngår kontrakter med NFR om finansiering, og det er disse kontraktene som (under NFRs forvaltningsmessige ansvar) tilfører de norske deltakerne EUs andel av finansieringen.

Både ARTEMIS, ENIAC og AAL gjennomførte sine første utlysninger i 2008. Utlysningene ble annonsert i april 2008 med søknadsfrist ultimo august/primo september. Søknadsbehandlingen for de to JTI-ene ble avsluttet i november 2008, mens det for AAL ved årsskiftet fremdeles gjenstod en del avklaringer (som følge av en svært asymmetrisk finansieringssituasjon der det for flere høyt prioriterte prosjekter var slik at noen av deltakerlandene allerede hadde utnyttet sin forpliktete bevilgningsramme fullt ut). Nasjonale kontrakter skal inngås og prosjektene starte i løpet av 1. tertial 2009. Alle tre programmene planlegger å gjennomføre årlige utlysninger i resten av programperioden for 7RP.

For hver av de tre utlysningene i 2008 forpliktet Norge seg til en bevilgningsramme i samsvar med den norske budsjettandelen i 7RP. For hver av de to JTI-utlysningene (ARTEMIS og ENIAC) i 2008 annonserte Norge en bevilgningsramme på 1,5 mill EURO; for AAL en bevilgningsramme på 1,0 mill. EURO

Norsk deltakelse i utlysningene i 2008

ARTEMIS:

Det var norsk deltakelse i 2 av i alt 27 innsendte prosjektforslag. Begge disse kom på listen av de 12 prioriterte prosjektene, som har inngått kontrakt med ARTEMIS-programmet: Den norske andelen av EU-finansieringen under ARTEMIS Call 1 er ca. 1,9 %.

- **CESAR:** Cost-Efficient Methods and Processes for Safety Relevant Embedded Systems.
Norske deltakere: ABB Norway, NTNU, SINTEF IKT
- **SYSMODEL:** System Level Modelling for SMEs
Norsk deltaker: Novelda AS

ENIAC

Det var norsk deltakelse i 3 av i alt 12 innsendte prosjektforslag. Alle disse kom på listen av de 8 prioriterte prosjektene, som har inngått kontrakt med ENIAC-programmet: Den norske andelen av EU-finansieringen under ENIAC Call 1 er ca 1,6 %.

- **E3CAR:** Nanoelectronics for an energy-efficient electric car
Norske deltakere: ElBil AS, Think Global AS, SINTEF IKT
- **SmartPM:** Smart Power Management in Home and Health
Norske deltakere: GE Vingmed Ultrasound, SINTEF IKT
- **JEMSiP 3D:** Joint Equipment and Materials for System-in-Package and 3D Integration
Norske deltaker: SINTEF IKT

AAL

Temaet for den første utlysningen i AAL var IKT-støtte og IKT-løsninger for å forebygge og lette kroniske plager/tilstander for eldre. Det var norske deltakere i 11 av totalt 117 innsendte prosjektforslag. 7 av disse nådde opp på listen av 62 kvalifiserte prosjekter (aktuelle for finansiering). Trolig vil 23 av prosjektene bli realisert, dvs. at det vil være nasjonal finansiering tilgjengelig for samtlige deltakere i prosjektene. 4 av disse prosjektene har norske deltakere (Brusell Dental AS, Hospital IT AS, Norsk Telemedisinsenter, SINTEF, Universitetssykehuset i Nord-Norge). Den norske andelen av EU-finansieringen under AAL Call 1 blir trolig i overkant av 2 %.

4. NANO, MATERIALS & PRODUCTION TECHNOLOGIES (NMP)

NCP: Tor-Einar Johnsen

UTLYSNINGER

Rapporten omfatter resultater fra ni rene utlysninger i NMP, en ERA-NET utlysning og en fellesutlysning med hhv. Environment og Energy.

NMP har hatt en to-trinns evaluering i de fleste utlysningene. For prosjekter som ble avslått i første trinn har vi dessverre kun data for norske deltakere som hadde en koordinatorrolle.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilte	25	25 %	5
Reserve	3	3 %	0
Avslåtte	73	72 %	24
TOTALT	101	100 %	29

Tabell 2.4 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i NMP.

Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter.

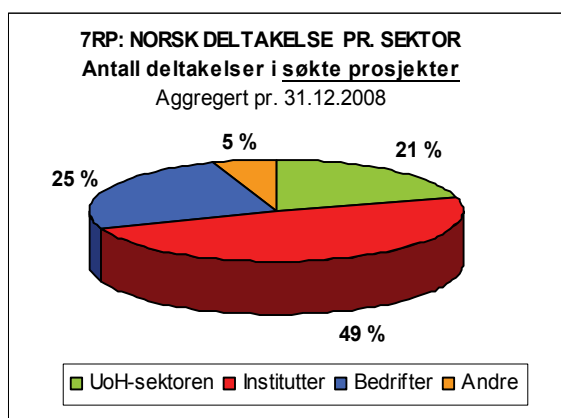
Aggregerte tall pr 31.12.2008 viser at det er kommet inn mer enn 101 gyldige søknader med norsk deltakelse, derav er 25 innstilte for støtte. Suksessraten er på 25 %, dvs. hele 14 prosentpoeng over EU-snittet. Vi har fått kontraktsdata for 2 av de innstilte kontraktene ved utgangen av 2008.

Det er norsk deltakelse i litt over 10 % av alle innstilte prosjekter. I snitt er det 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

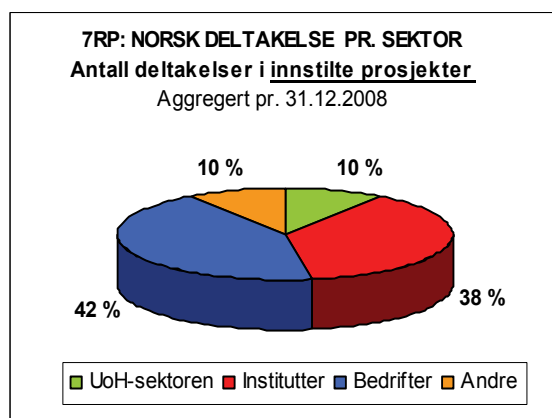
Det er 29 norske koordinatore i søknadene, derav 5 i de innstilte. Det gir en koordinatorandel i søknadene på 29 % og en andel på 20 % i de innstilte.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.10 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i NMP.
Kilde: Ecorda.

Figur 2.11 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP. Kilde: Ecorda.

Instituttsektoren er den klart største aktøren i prosjektsøknadene, mens bedriftene har den høyeste deltakerandel i de innstilte prosjektene. Det viser seg at instituttene og bedriftene påtar seg forskjellige roller og instituttene har i mye større grad enn industrien påtatt seg koordinatorrollen. I den første utlysningen var det ingen av de norske koordinatorene som lyktes slik at dette slår veldig sterkt ut på statistikken, men ser vi kun på 2008 så er det 5 av 16 norske koordinatore som lyktes. Dette er en formidabel fremgang og en veldig høy suksessrate.

Den markante nedgangen i andel UoH fra søknader til innvilgede prosjekter kan stort sett forklares med at de vanligvis deltar i prosjekttypen SMALL (små forskningsfokuserede prosjekter). Der er konkurransen veldig stor, suksessraten er 7,5 %, mens for eksempel bedriftene oftest deltar i LARGE (store integrerte prosjekt) eller SME (prosjekter dedikert til SMB) hvor suksessraten er 18 % og 15 %.

Samarbeidsland

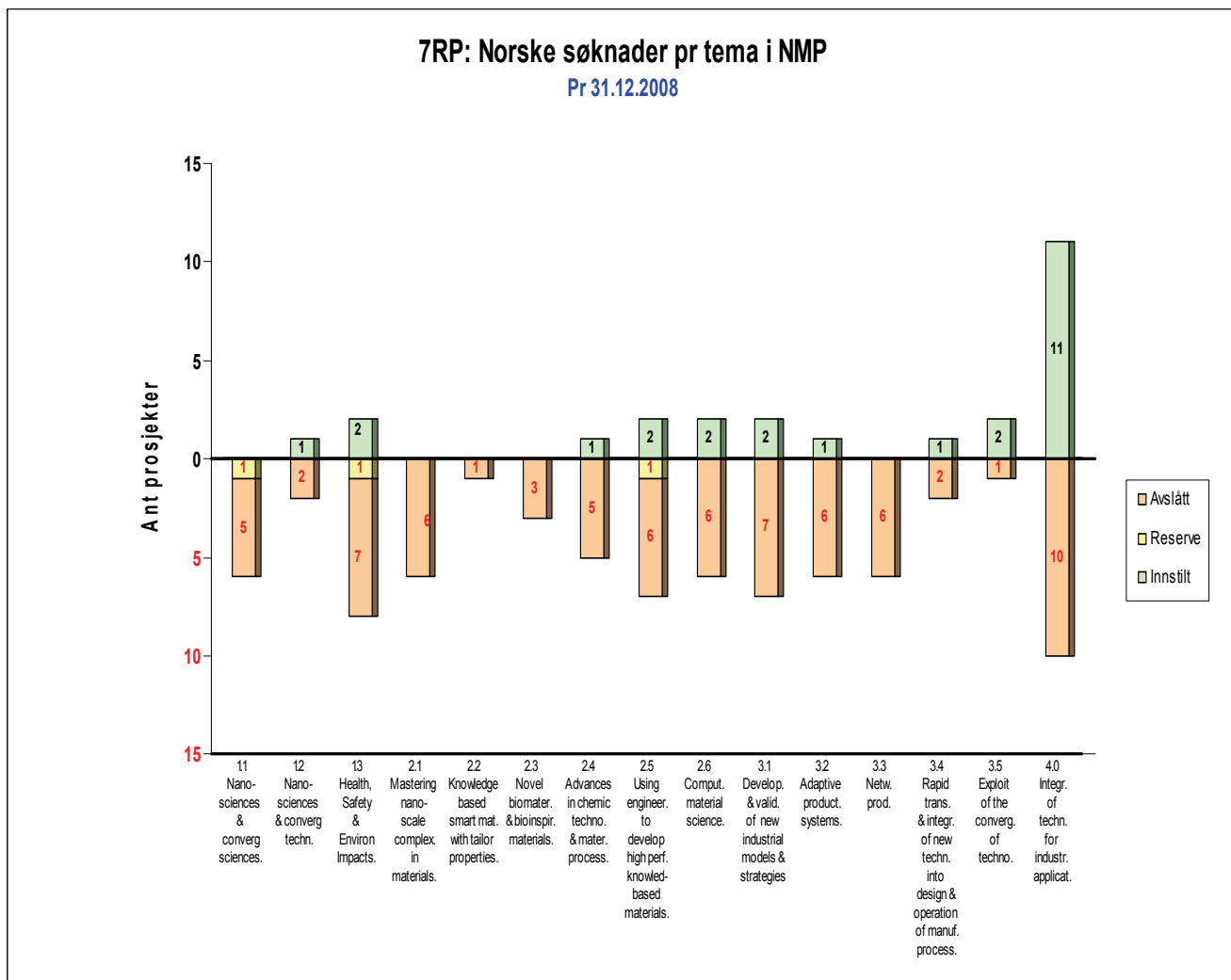
Norge samarbeider hyppigst med Tyskland, deretter med Frankrike og Storbritannia, så langt. I de innstilte prosjektene samarbeider Norge med til sammen 28 land.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder i NMP;

- 1.1 Nanosciences and converging science
- 1.2 Nanosciences and converging technologies
- 1.3 Health, Safety and Environmental Impacts
- 2.1 Mastering nano-scale complexity in materials
- 2.2 Knowledge-based smart materials with tailored properties
- 2.3 Novel biomaterials and bio inspired materials
- 2.4 Advances in chemical technologies and materials processing
- 2.5 Using engineering to develop high performance knowledge-based materials
- 2.6 Computational material science.
- 3.1 Development and validation of new industrial models and strategies
- 3.2 Adaptive production systems
- 3.3 Networked production
- 3.4 Rapid transfer and integration of new technologies into the design and operation of manufacturing processes
- 3.5 Exploitation of the convergence of technologies.
- 4.0 Integration of technologies for industrial applications,

Oversikten inkluderer to prosjekter tilhørende fellesutlysningene mellom NMP og Environment og mellom NMP og Energy.

Figur 2.12 Dekningsprofil NMP.

Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-NMP-2007-CSA-1, FP7-NMP-2007-LARGE-1, FP7-NMP-2007-SMALL-1, FP7-NMP-2007-SME-1, FP7-ERA-NET-2007-RTD, FP7-ENV-NMP-2008-2, FP7-NMP-2008-CSA-2, FP7-Energy-NMP-2008-1, FP7-NMP-2008-EU-India-2., FP7-NMP-2008-SME, FP7-NMP-2008-LARGE og FP7-NMP-2008-SMALL.

Kilde: Ecorda.

Søylen til høyre i figuren representerer den anvendte forskningen (Integration) hvor det bare er LARGE og SME prosjekter. Norge har fortsatt trenden fra 6RP hvor vi lykkes bedre med anvendt forskning enn ren grunnforskning. Dette underbygger de trendene vi allerede har kommentert ovenfor når det gjelder suksessrater. Videre kan dette være med på forklaringen av det norske paradokset i OECD-sammenheng hvor vi scorer lavt på en del FoU indekser; vi bruker relativt mer av FoU ressursene på den anvendte forskningen enn mange Europeiske land.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Som for første utlysning ble det holdt egne informasjonsdager både i Oslo og Trondheim. I tillegg ble det informert om utlysningen i EU-kontorets fellesmøter i andre sammenhenger. Det har derfor vært gitt informasjon i bl.a. Narvik og Hamar. I tillegg tilbys hjelp med konkrete søknader som en del koordinatorene benytter seg av.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Det tette samarbeidet med programmene har fortsatt, det er spesielt Nanomat og BIA som dekker

nedslagsfeltet til NMP, men også andre programmer har vært kontaktet. Nettverkene fortsetter, og det arbeides kontinuerlig med å få mer av prosessindustrien (inkl. aluminiumprodusentene) aktive inn mot EU. Dette er tidkrevende og følges opp med besøk på enkeltbedrifter og andre egnede fora.

Etter den første lave deltakelsen fra UiO tok Forskningsrådet initiativ til et møte tidlig i 2008. I etterkant har UiO lyktes veldig bra innenfor fellesutlysningen mellom NMP og Energy. UiO har nå koordinatoransvaret for 2 av 10 innstilte prosjekter for denne fellesutlysningen. (kun 1 er med i NMP-statistikken)

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det er avholdt et dialogmøte med Kommissjonen hvor programstyrene i Nanomat og BIA fikk møte direktør og de tre Head of Units innenfor Industrial Technologies som er den avdelingen i DG Research som har ansvaret for NMP-programmet. Dette ble gjennomført ved et formøte på Gardermoen dagen før selve møtet og med et oppsummeringsmøte i Forskningsrådets kontor i Brussel.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Som nevnt under pkt. b arbeides det kontinuerlig med å få prosessindustrien mer aktiv inn mot EU-programmene. Dette arbeidet fortsetter, og det er tatt initiativ til å danne flere nettverksfora, men industrien er vanskelig å motivere så fremgangen fra forrige år er ikke som forventet. Et eget initiativ ovenfor aluminiumindustrien er tatt og et møte er planlagt i begynnelsen av 2009.

Forskningsrådet fortsetter ellers sin støtte til flere nettverkstiltak, særlig norske initiativ inn mot de europeiske teknologiplattformene. Dette gjelder spesielt innenfor vareproduksjon, bygg og anlegg, skogbasert produksjon og nanomedisin.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Dag Gustavson (NHD). Komitérepresentant: Astrid Brenna (NFR). I tillegg møter Tor Einar Johnsen i programkomité-møtene når Brenna er forhindret.

I 2008 har NMP-komiteen avholdt 7 offisielle møter og 1 uoffisielt møte (i Grenoble). Komiteen legger nå om utlysningsrutinene slik at hver utlysning kun dekker årets budsjett. Dette gjør at utlysningene for 2009 og 2010 kommer tettere enn normalt, og at hver av disse utlysningene blir betydelig mindre enn de to første utlysningene. Den norske delegasjonen jobber som tidligere i nært samarbeid med forskningsmiljøene for å komme med innspill og korrigeringer til arbeidsprogrammene.

Norge har tatt initiativ til bedre kontakt med de nordiske delegasjonene, og har avtalt uformelle møter med den finske delegasjonen.

ANNET

Norge blir deltaker i to nye ERA-NET innenfor NMP. Det ene er et ERA-NET+ som er en fortsettelse av Matera og knyttet til Nanomat. Det andre er WoodWisdom-Net 2 som også er fortsettelse av et tidligere ERA-NET. Dette siste er knyttet til programmet Natur og næring. Fra den første utlysningen er Norge med på Eracobuild (innenfor bygg og anlegg), og her er det BIA som deltar som norsk program. Dette ERA-NET har hatt en del interne problemer og er forsinket i oppstarten. I tillegg har Matera fra RP6 (Nanomat) hatt sin fjerde utlysning med god norsk uttelling.

I 2008 startet flere JTI opp. For NMP er spesielt ENIAC (nanoelektronikk) og FCH (brenselceller og hydrogen) interessante, og NMP bidrar med midler til finansiering av en del av disse. Begge

JTIene har hatt utlysninger som grenser inn mot NMPs fagområder. I ENIAC har norske miljøer hatt rimelig bra suksess, men dette rapporteres separat. Resultatene fra FCH er ikke evaluert ferdig ennå.

5. ENERGY

NCP: Håvard Vaggen Malvik

UTLYSNINGER

Ansvaret for EUs energiforskning er delt mellom DG RTD og DG TREN. DG RTDs utlysninger omhandler forskning på mellom og lang sikt, mens DG TRENs utlysninger omhandler demonstrasjonsprosjekter. Selv om det både for 2007 og 2008 var utarbeidet et felles arbeidsprogram, måtte man forholde seg til flere utlysninger samtidig med ulike frister. I 2008 var sågar 2008-utlysningen til DG TREN åpen samtidig som 2009-utlysningene til DG RTD. En viktig forskjell mellom DG RTD og DG TREN er også at DG RTD gjerne har flere utlysninger i samme arbeidsprogram, mens DG TREN kun har sin ene årlige utlysning.

Resultater fra følgende utlysninger er med i oversikten under: FP7-Energy-2007-1-RTD, FP7-Energy-2007-2-TREN, FP7-ERA-NET-2007-RTD, FP7-Energy-2008-1, FP7-Energy-2008-FET, FP7-Energy-2008-Russia, FP7-Energy-NMP-2008-1 og FP7-Energy-2008-TREN-1.

På hydrogenområdet er det i 2008 etablert en Joint Technology Initiative (JTI), kalt Fuel Cells. Første utlysning kom 8. oktober 2008 og innleveringsfristen var 15. januar 2009. Resultater fra denne utlysningen er derfor ikke med i denne oversikten.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilt	26	25 %	6
Reserve	11	11 %	3
Avslått	66	64 %	12
TOTALT	103	100 %	21

Tabell 2.5 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Energy.
Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter.

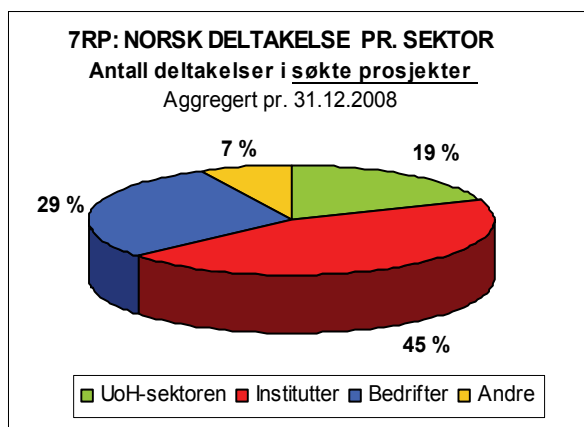
Aggregerte resultater ved utgangen av 2008 viser at det hittil i 7RP har blitt sendt inn 103 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 26 prosjekter er innstilt for støtte, noe som gir en suksessrate på 25 %. Av de 26 innstilte prosjektene er 9 blitt til kontrakter så langt. Det er norsk deltakelse i rundt hvert femte innstilte prosjekt i Energy.

Andelen søknader med norsk deltakelse er på nesten 12 %, og i snitt er det 1,5 norske deltakelser pr. søknad.

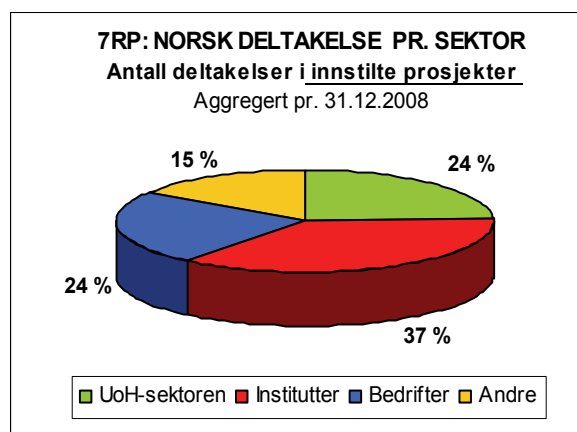
Det er totalt 21 norske deltakelser med en koordinatorrolle i søknadene, dvs. 20 % av alle norske søknader. I de innstilte prosjektene er det 6 norske koordinatører, det gir en koordinatorandel på 23 %.

Sektorfordeling

Kakediagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.13 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Energy.
 Kilde: Ecorda.

Figur 2.14 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy. Kilde: Ecorda.

Fordelingen av deltakelsene på sektorer viser flest deltakelser fra instituttsektoren. UoH-sektoren og gruppen Andre er imidlertid de som har høyest suksess med sine søknader innenfor Energy.

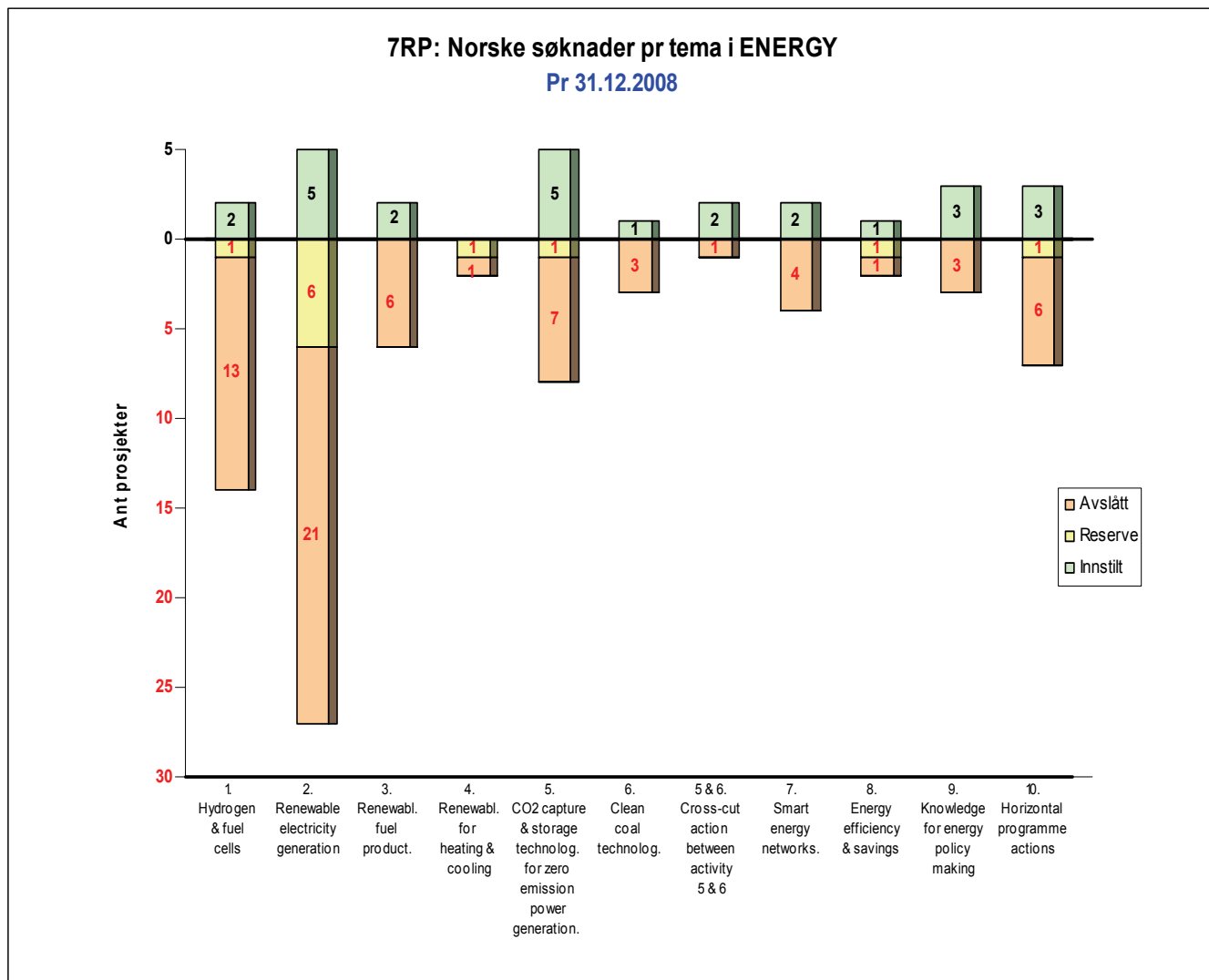
Samarbeidsland

Norge har flest felles samarbeidsrelasjoner med partnere fra Tyskland etterfulgt av Frankrike, Storbritannia og Nederland. Norge samarbeider med partnere fra 25 forskjellige land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder;

1. Hydrogen and fuel cells.
2. Renewable electricity generation.
3. Renewable fuel production.
4. Renewable for heating and cooling.
5. Co2 capture and storage technologies for zero emission power generation.
6. Clean coal technologies.
- 5 & 6. Cross-cutting between activity 5 and 6.
7. Smart energy networks.
8. Energy efficiency and savings.
9. Knowledge for energy policy making.
10. Horizontal programme actions.

Figur 2.15 Dekningsprofil Energy.

Diagrammet omfatter flgd. utlysninger; FP7-Energy-2007-1-RTD, FP7-Energy-2007-2-TREN, FP7-ERA-NET-2007-RTD, FP7-Energy-2008-1, FP7-Energy-2008-FET, FP7-Energy-2008-Russia, FP7-Energy-NMP-2008-1. og FP7-Energy-2008-TREN-1.

Kilde: Ecorda

Resultatmål

Følgende resultatmål er satt for 2008: *Suksessrate på 25 % av innsendte søknader, norsk koordinator i 3 prosjekter og en årlig tilbakeføring av 75 millioner kroner.*

Samlet suksessrate for 2007 og 2008 var på akkurat 25 %. For 2007 var den på 19,7 %, mens den i 2008 økte til 37,5 %. Norge var i 2008 med i 32 søkte prosjekter og 12 av disse ble innstilt, 6 er på reservelista og 14 ble avslått. Målet for suksessrate for 2008 ble dermed nådd med god margin.

2008-utlysningene fra DG RTD gjorde at vi fikk ett norsk koordinatorprosjekt (fellesutlysningen med NMP). Resultatene fra DG TRENS 2008-utlysning tyder også på at Norge vil ende opp med ett koordinatorprosjekt. I tillegg finner vi at i denne utlysningen har Norge to koordinatorprosjekter på reservelista. Målet er like fullt bare delvis nådd.

DG TRENS 2008-utlysning vil gi en tilbakeføring på om lag 50 millioner kroner. Resultatene fra DG RTDs i alt fire utlysninger, viser at det kun var i to av disse utlysningene at norske aktører nådde opp; det var fellesutlysningen med NMP og den ordinære utlysningen til DG RTD. I

fellesutlysningen med NMP oppnådde Norge en tilbakebetaling på om lag 14,5 millioner kroner, mens den ordinære DG RTD-utlysningen kun ga en uttelling på 0,5 millioner kroner. Til sammen ligger det an til en tilbakeføring på 65 millioner kroner på bakgrunn av utlysningene for 2008. Målet er derfor også her bare delvis nådd.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Følgende mobiliseringsmål er satt for 2008:

- Utsendelse av 20 - 25 nyhetsbrev pr. år som skal distribueres til minimum 400 i løpet av 2009.

Målet er nådd. Det er i løpet av 2008 distribuert 20 nyhetsbrev til mellom 350 og 400 personer. Pr. januar 2009 er det om lag 410 personer på kontaktlista. I 2008 har NCP for energi valgt og heller å satse på kvalitet på nyhetsbrevene i stedet for å opprettholde antallet fra 2007. Nyhetsbrevene blir distribuert til alle som har vært i kontakt med Forskningsrådet angående EU-søknader innenfor området energi de seneste årene og ellers til personer som tar direkte kontakt med NCP for energi.

- NCP Energi skal delta på minst halvparten av styremøtene i RENERGI og CLIMIT

Målet er delvis nådd. NCP for energi har vært til stede på flere styremøter i RENERGI, men har ikke vært til stede på styremøter i CLIMIT. Årsaken har vært sammenfall mellom styremøter i CLIMIT og møter i EU. Det har imidlertid vært nær kontakt mellom NCP for energi og programkoordinatoren for CLIMIT. Styret og administrasjonen i CLIMIT mottar også nyhetsbrevet.

- I løpet av 2008 og 2009 å gjennomføre informasjonsmøter i Oslo, Kjeller, Trondheim, Stavanger, Bodø og på Ås

Målet er delvis nådd. Det vært avholdt informasjonsmøter i Oslo (3 møter), i Trondheim, på Kjeller og i Bodø. Selv om det ikke har blitt avholdt mange informasjonsmøter i 2008 har det vært mye kontakt pr. telefon og e-mail, særlig med forskningsmiljøene i Trondheim (NTNU og SINTEF) og Kjeller (IFE) i perioden. Det har også blitt avholdt flere individuelle møter med forskere som har jobbet med søknader til EU. Stavanger er dekket på denne måten.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Andre konkrete mål for utlysningen i 2008 og 2009 er (målene gjelder separat for 2008 og 2009):

- Norske aktører deltar som partner i minst 2 innstilte prosjekter innen aktivitet 7.

I aktivitet 7 (Smart Grids) deltar Norge i fortsatt bare to prosjekter. Dette var et resultat av 2007-utlysningene. Dette målet er derfor ikke nådd.

I forbindelse med 2009-utlysningene har NCP for energi holdt en innledning om 2009-utlysningen i EUs 7RP for Teknologisk Møteplass (TM). Hovedtema for møtet den 24. juni 2008 var utviklingen av offshore vindkraft på sokkelen, nødvendig infrastruktur for koble vindparkene mot land, elektrifisering av oljeinstallasjoner og potensialet for balansekraft i det norske vannkraftsystemet. Hensikten med møtet var å prøve og legge grunnlaget for god norsk deltakelse i 2009-utlysningene og å trigge interessen blant møtets deltakere slik at vi skulle være bedre forberedt når denne utlysningen kom i september 2008. NCP for energi har også deltatt på mirror-gruppemøte i SmartGrids som ble arrangert i Oslo 14. mai 2008.

- Norske aktører deltar som partner i minst ett innstilt prosjekt innen aktivitet 8 og/eller 9.

I aktivitet 8 (energieffektivitet) og 9 (samfunnsfag) har Norge kommet med på ett ekstra prosjekt slik at vi til sammen nå deltar i fire prosjekter i disse to aktivitetene. Prosjektet Norge har fått kommer som en følge av DG TRENS CONCERTO-utlysning. Norge har også her koordinatrollen og i alt fire norske partnere er med. Målet er derfor nådd.

- Norske aktører deltar i minst 2 innstilte prosjekter på det maritime området.

Norge har fått to prosjekter innstilt på det marine området. Det er ett prosjekt innenfor bølgeenergi og et innenfor tidevannskraft. Begge de innstilte prosjektene kom i forbindelse med DG TRENS 2008-utlysning. Dessverre nådde ikke prosjekter innenfor offshore vindkraft opp. Men målet ble uansett nådd.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Prioriterte nasjonale områder samstemmer i stor grad med energiaktivitetene i 7RP. Nasjonalt har 2008 vært preget av klimaavtalen på Stortinget og de ekstra midlene som nå er bevilget til miljøvennlig energi med dette som bakgrunn. Alle norske miljøer som har levert søknad om å bli Forskningscenter for Miljøvennlig Energi (FME) har fått tilbud om bistand til å vurdere om det også finnes åpninger i 2009-utlysningene til DG TREN og DG RTD. Flere miljøer har gått videre med EU-søknad med dette som utgangspunkt.

I EU-systemet har Strategic Energy Technology Plan (SET-planen) vært sentral i 2008. SET-planen har flere likhetstrekk med vår hjemlige Energi21-strategi (som er en samlet FoU-strategi for energisektoren). NCP for energi ble i september 2008 oppnevnt av Olje- og energidepartementet til å sitte i sherpa-gruppen under styringskomiteen til SET-planen. Det ble avholdt to sherpa-møter, ett i oktober og ett i november 2008. Det som stod på agendaen var forenkling av supportstrukturene til 7RP, videre operasjonalisering av selve SET-planen (European Industrial Initiatives (EII) og European Energy Research Alliance (EERA)) og hvordan statistikkinnhenting innenfor energi FoU kan bedres i Europa (SETIS).

I forhold til forenkling av supportstrukturene ønsker Kommisjonen å legge ned ”mirror groups” under teknologiplattformene (TP) og heller legge disse inn på ad-hoc-basis under styringskomiteen for SET-planen. Kommisjonen ønsker heller ikke å opprette flere ERA-NET innen energiområdet. I forhold til operasjonalisering av SET-planen dreide diskusjonene seg om å berede grunnen for at de 6 EII-ene kan komme raskt oppe å gå i løpet av 2009 og diskusjoner om hva EERA skal være og hvordan virksomhet under EERA kan bli mer transparent (Norge har her konkret jobbet for norsk deltakelse i Core-group i EERA). I forhold til statistikkinnhenting gikk diskusjonen på hvordan EU på enklest mulig måte kan bygge opp sin egen teknologi- og kapasitetsovervåking i Europa.

I tillegg møtte også NCP for energi i styringsgruppemøtet for SET-planen i desember (på vegne av OED). Arbeidet med SET-planen har vært tidkrevende og har medført utstrakt møtevirksomhet med Olje- og energidepartementet.

*Styringskomiterepresentant SET-planen: Ann Ingeborg Hjetland (OED),
Sherpagrupperepresentant Håvard Vaggen Malvik (NFR).*

d. Tiltak for strategisk posisjonering

NCP for energi har vært til stede på tre ulike informasjonsdager i Brussel i løpet av 2008. Første informasjonsdag var i april og var dedikert til CONCERTO. Her fikk norske aktører bistand til å møte de riktige funksjonærene i Kommisjonen. Neste informasjonsdag ble avholdt i juni og var forbeholdt resten av DG TRENS 2008-utlysning. Her ble også norske aktører tatt med på en

hilserunde hos Kommisjonen. DG TREN og DG RTD hadde felles informasjonsdag for 2009-utlysningen i september. NCP for energi bistod igjen med å sette opp møter for norske aktører, både under møtet og i etterkant.

I løpet av 2008 har også NCP for energi ved flere anledninger bistått med å sette opp møter mellom norske aktører og funksjonærer i EU-Kommisjonen.

Norge har deltatt i tre ERA-NET innen energiområdet i 2008. Det er INNER hvor Trude Dypvik (NFR) er kontaktperson, SmartGrids, hvor Frank Nilsen (NFR) er kontaktperson og HY-CO, hvor Trond Moengen (NFR) og Stian Nygaard (NFR) har vært kontaktpersoner. HY-CO er til orientering for øvrig vedtatt ikke videreført i 2009. Den direkte årsaken til dette er opprettelsen av ”The Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking” (FCH JU).

JTI-programmet Fuel Cells

Kontaktperson: Håvard Vaggen Malvik

Opprettelse av en JTI på hydrogen og brenselceller ble vedtatt på EUs Konkurranserådsmøte den 30. mai 2008 og JTien ble offisielt lansert på en konferanse i Brussel den 13.- 15. oktober 2008. I perioden 2008 til 2017 vil denne JTien ha et totalbudsjett på om lag 1 mrd. EURO, fordelt mellom EU-kommisjonen og europeisk industri. Men FCH JU kom med sin første utlysning allerede den 8. oktober 2008.

FCH JU er en egen juridisk enhet som heretter vil stå for all praktisk oppfølging av hydrogen og brenselcelleaktivitetene, herunder utlysningene som igjen er basert på en årlig implementeringsplan. Kommisjonen har lagt 28,1 mill. EURO på bordet i forbindelse med den første utlysningen. Innleveringsfristen er 15. januar 2009. Evalueringene vil foregå vinteren 2009, og man regner med at de første FCH JU-kontraktene vil bli undertegnet i september 2009. 2008-utlysninger dekker følgende tematiske områder (indikativt budsjett i parantes):

1. Transportation and Refuelling Infrastructure	(8.9 M€)
2. Hydrogen Production and Distribution	(2.9 M€)
3. Stationary Power Generation and CHP	(12.0 M€)
4. Early Markets	(2.6 M€)
5. Cross Cutting Activities	(1.7 M€)

Det vil bli rapportert nærmere om resultatene når disse foreligger. Neste utlysning i FCH JU planlegges sommeren 2009. Budsjettet for den 2. FCH JU-utlysningen er på om lag 71 mill. EURO.

TILTAK

I løpet av høsten 2008 har NCPen for Energy hatt nær kontakt med norske miljøer som tidligere har søkt om EU-prosjekter innen Fuel Cells og Hydrogen. Flere møter med bedrifter og institusjoner som kommer til å søke har også blitt avholdt. NCP Energi har også flere ganger hjulpet søkermiljøer med direkte avklaringer overfor Kommisjonen angående utlysningsteksten og omkringliggende finansielle forhold.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Tore Grunne (OED). Komitéekspert: Håvard Vaggen Malvik (NFR).

Som i 2007 har NCP for energi vært med på de fleste av komitémøtene innenfor formasjonen energi i FP7. Siden det har vært flere utlysninger og siden utlysningstidspunktene mellom DG TREN og DG RTD ikke har vært samkjørt i 2008, har det blitt avholdt relativt mange komitémøter (fire i løpet av vårsemesteret og tre i løpet av høstsemesteret).

Fra norsk side har det særlig blitt lagt vekt på å påvirke kommende utlysningstekster. Dette har blitt gjort gjennom skriftlige innspill til Kommisjonen og gjennom møter med forskjellige funksjonærer i DG TREN og DG RTD. Samtaler og utvekslinger på e-mail har også vært hyppig i 2008.

NCP for energi har også deltatt i et møte i State Representative Group (SRG) i FCH JU i desember 2008. Dette var det første møtet i JTien som har fått navnet "New Energy World". Som en oppfølging av dette møtet er det blitt lagt ned arbeid i å finne en norsk kandidat til Scientific Committee under FCH JU.

ANNET

NCP for energi fungerte som ansvarlig for samfunnsfagsdelen i RENERGI-programmet f.o.m. februar 2008 t.o.m. 20. september 2008. I tillegg var NCP for energi ansvarlig for samfunnsfaglige FME-søknader t.o.m. november 2008. Disse ekstrajobbene har dessverre gått utover proaktiv og oppsøkende NCP-virksomhet i 2008.

6. ENVIRONMENT (INCLUDING CLIMATE CHANGE)

NCP: Kari Elisabeth Fagernæs

UTLYSNINGER

Det har pr 1.1. 2009 vært tre utlysninger i Environment-programmet. Den første utlysningen (FP7-ENV-2007-1) hadde søknadsfrist 2. mai 2007. Den andre utlysningen (FP7-ENV-2008-1) hadde søknadsfrist 25. februar 2008 og den tredje (FP7-ENV-2009-1) hadde søknadsfrist 8. januar 2009.

I tillegg har det vært tre fellesutlysninger til nå; En med NMP-programmet (FP7-ENV-NMP-2008-2), en felles med BIO-, Energy- og NMP-programmene (FP7-2009- BIOREFINERY) og ytterligere en med NMP-programmet (FP7-NMP-ENV-2009).

Ved utgangen av 2008 foreligger det resultater fra tre utlysninger (FP7-ENV-2007-1, FP7-ENV-2008-1, FP7- ENV-NMP-2008-2). Denne årsrapporten bygger derfor på disse tallene.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	46	24 %	9
Reserve	10	5 %	0
Avslåtte	136	71 %	25
TOTALT	192	100 %	34

Tabell 2.6 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Environment

Kilde: Ecorda

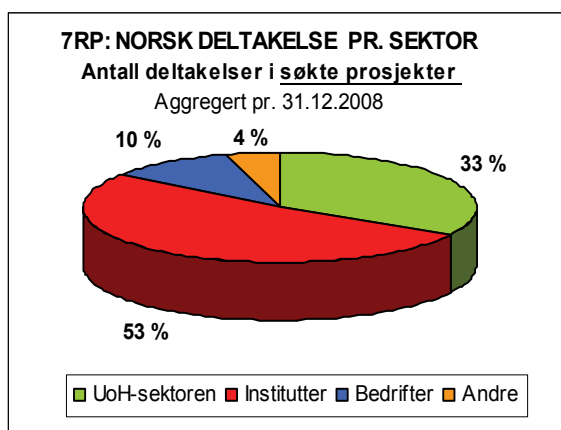
Til Environment-programmet har det totalt kommet inn 1 019 søknader fra alle deltakerlandene til nå. 142 av disse er blitt innstilt. Det har kommet inn totalt 192 prosjektsøknader med norsk deltakelse, derav 46 innstilte. Det gir en norsk suksessrate på litt over 24 %, som er over 10 % høyere enn EU-snittet.

Det er norsk deltakelse i hvert tredje innstilte prosjekt innenfor Environment-programmet så langt, mens 19 % av alle søknadene har norsk deltakelse. I snitt er det 1,4 norske deltakelser pr. søknad.

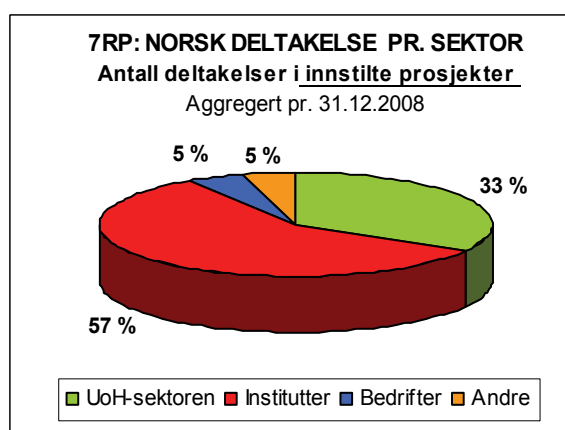
Det er 34 norske koordinatorene i søknadene, derav 9 i de innstilte. 18 % av de norske søknadene er dermed også norsk koordinert. Koordinatorandelen i de innstilte prosjektene er i underkant av 20 %.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søkte og innstilte prosjekter;

Figur 2.16 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Environm. Kilde: Ecorda.

Figur 2.17 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Environm. Kilde: Ecorda.

Instituttsektoren er den klart største aktøren, med over halvparten av alle deltakelsene både i søknadene så vel som i de innstilte prosjektene. Det er naturlig nok miljøinstituttene som dominerer, med cirka halvparten av alle instituttdeltakelsene. Primærinstituttene er også godt representert.

Samarbeidsland

Tyskland, Storbritannia og Frankrike er de landene Norge har flest felles samarbeidsrelasjoner med så langt innenfor Environment. Norske aktører har samarbeidsrelasjoner med hele 82 land i de innstilte prosjektene.

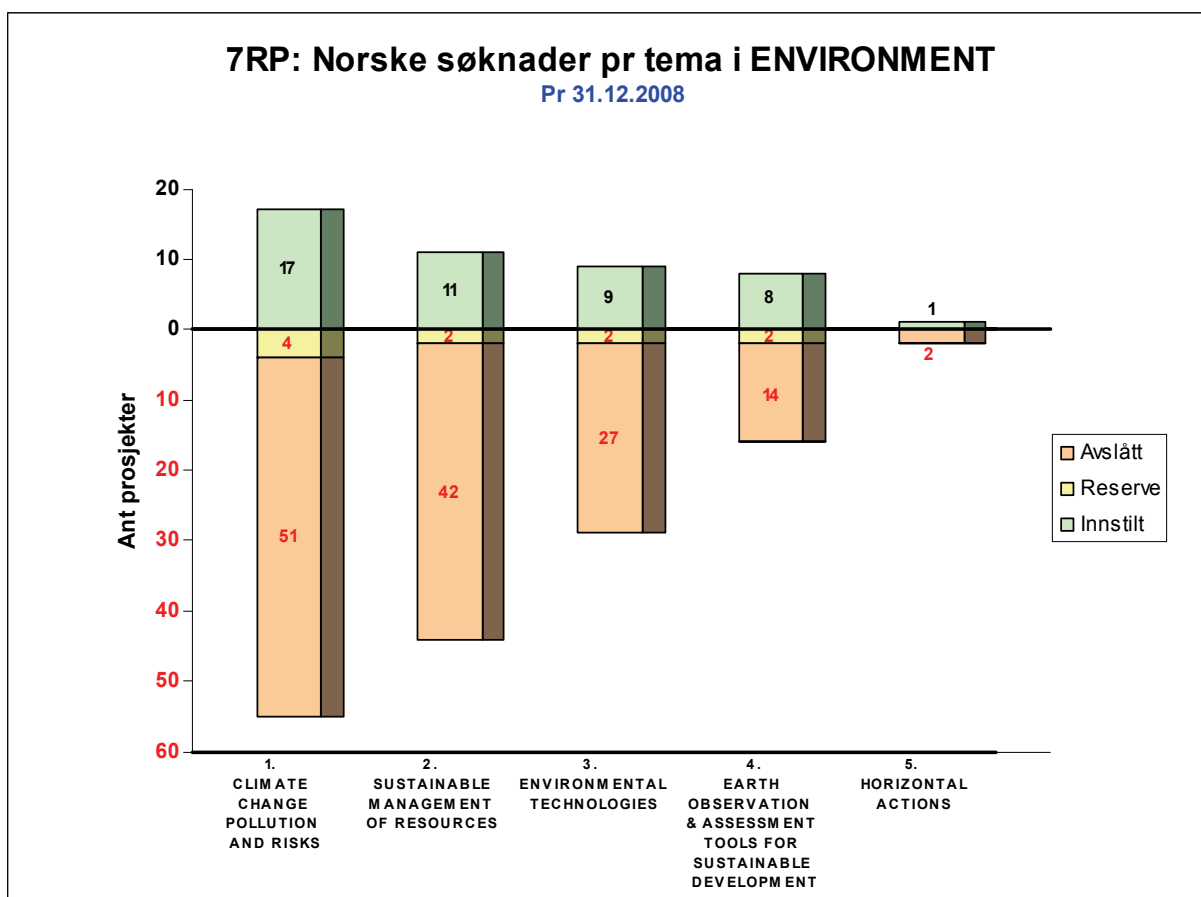
Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende fem hovedaktivitetsområder;

1. Climate change, pollution and risks
2. Sustainable management of resources
3. Environmental Technologies
4. Earth observation and assessment tools for sustainable development
5. Horizontal actions

Oversikten er eksklusiv to prosjekter tilhørende fellesutlysningen mellom NMP og Environment, som har aktivitetskode tilhørende NMP.

Figur 2.18 Dekningsprofil Environment.

Diagrammet omfatter flgd. tre utlysninger; FP7-ENV-2007-1, FP7-ENV-2008-1 og FP7-ENV-NMP-2008-2.

Kilde: Ecorda

Det er flest søknader med norsk deltakelse til emner knyttet til området ”Climate change, pollution and risks” fulgt av området ”Sustainable management of resources”. Det er også innen disse to områdene det er flest innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Den store mobiliseringen og suksessen innen Environment er sammenfallende med den nasjonale satsingen på disse to forskningsområdene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Forskningsrådet har en viktig oppgave som informasjonsformidler og motivator gjennom møter, nyhetsbrev og annen formidling. I forbindelse med utlysningene har det derfor vært gjennomført en rekke informasjonsmøter i Oslo, Trondheim, Tromsø og Bergen. Disse informasjonsmøtene har enten presentert hele rammeprogrammet eller har vært sammen med BIO-programmet. I tillegg har det blitt holdt egne informasjonsmøter spesielt tilrettelagt institusjoner. Disse møtene er blitt arrangert sammen med andre relevante programmer på institusjoner som Folkehelseinstituttet.

I 2008 kom første nummer av det elektronisk nyhetsbrevet for Environment-programmet.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Selv om mange aktuelle aktører er godt orientert om mulighetene i rammeprogrammet, er det et potensiale for økt deltakelse blant følgende grupper: deler av instituttsektoren, samfunnsforskere, relevante Sentre for Fremragende Innovasjon (SFI) samt bedrifter. I forbindelse med informasjonsmøter har det blitt tatt direkte kontakt med relevante bedrifter, spredt informasjon gjennom kontaktpersoner og Innovasjon Norge. I forbindelse med fellesutlysningen om Bioenergi

har det vært samarbeid mellom NCPene på tvers av programmene (BIO, NMP, Energy og Environment). For å nå målet om å øke bedriftenes deltakelse, har det også vært tett kontakt med den norske referanseplattformen av Water Supply and Sanitation Technology Platform, en av de viktigste teknologiplattformene i tilknytning til "Environment (including Climate Change)" i 7RP.

For å øke interessen for Environment-programmet blant samfunnsforskere, har det vært et nært samarbeid med NCP for SSH-programmet. Informasjon om temaer (topics) i de to programmene har blitt distribuert og informert om både blant miljøforskere og samfunnsforskere. Mulighetene innen 7RP ble også presentert på et seminar NORKLIMA hadde for samfunnsforskere.

Det er også økt fokus på samfunnsforskning i Forskningsrådets nasjonale satsinger, blant annet i NORKLIMA, "Miljø 2015" og "Havet og kysten", et viktig virkemiddel for å øke norske samfunnsforskere deltakelse i "Environment (including Climate Change)" i 7RP.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Vi observerer at det er stort overlapp mellom EUs og Norges prioriteringer innen miljø- og klimarelatert forskning. Resultater fra utlysningene til nå viser at suksessraten er størst innenfor temaer som også er nasjonale satsingsområder, som f.eks forsknings-programmer som NORKLIMA, "Havet og kysten" og det internasjonale polaråret (IPY). For både klima og det marine området er suksessraten høyere enn gjennomsnittet, og antall prosjektsøknader med norsk deltakelse og norske koordinatører er høyest. For disse to områdene ser vi eksempler på at Norge når egne, nasjonale mål gjennom deltakelse i EUs rammeprogram, og at norske aktører utnytter mulighetene innenfor disse to områdene meget godt.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

ERA-NET

Norge deltar i felles utlysning innenfor ERA-NETene CIRCLE og EUROPOLAR (gjennom det nasjonale programmet "NORKLIMA"), BiodivERSa (gjennom det nasjonale programmet "MILJØ 2015"), MARINERA og AMPERA (gjennom det nasjonale programmet "Havet og kysten").

ERA-NET som gjennomfører felles utlysninger danner grunnlaget for samarbeid mellom forskningsaktørene i deltakerlandene og kan i neste omgang legge grunnlaget for gode konsortier og søknader til 7RP.

Teknologiplattformer

Teknologiplattformene legger premisser for arbeidsprogram og utlysninger i 7RP, og er derfor et middel for strategisk posisjonering. Innenfor "Environment" finnes det en slik plattform: Vannplattformen - Water Supply and Sanitation Technology Platform (WSSTP). Denne plattformen var i 2008 i startfasen. SINTEF har påtatt seg å etablere en norsk referanseplattform, som har som formål å ivareta norske interesser inn mot den europeiske vannplattformen. SINTEF koordinerer arbeidet og har mobilisert en rekke norske forskningsinstitusjoner, offentlige myndigheter og over 10 bedrifter innen feltet. Den norske referanseplattformen holder regelmessige møter. Forskningsrådet har vært i jevnlig dialog med SINTEF i utviklingsfasen av den norske referanseplattformen, og vil også framover følge arbeidet i dette forumet.

SICA-prosjekter (Specific International Cooperation Actions):

Norge har bilaterale forskningsavtaler med mange land og kan bruke disse som et utgangspunkt for å komme i posisjon for å finne partnere i land utenfor EU. Flere av prosjektutlysningene til "Environment" har absolutte krav til deltakelse fra 3. land, bl.a. Kina.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Kari Elisabeth Fagernæs (NFR). Komitédelegat: Viggo Lindahl (MD).

Forskning og utvikling knyttet til marine og maritime problemstillinger er et høyt prioritert område i Norge og Europa. Det er derfor viktig at også arbeidsprogrammene gjenspeiler dette. Dette har derfor preget innspillene den norske delegasjonen har gitt Kommisjonen.

Vi opplever at Norges aktive rolle i Programkomiteen gjør at våre innspill blir vektlagt og at vi har godt gjennomslag. Det er bl.a. blitt inkludert i utlysningen som kom i 2008 (7FR-ENV-2008-1) flere topics innen forskning på klimaendringer og innen marin forskning enn de opprinnelig planlagte. Norge har også vært aktiv i å fremme tema (topics) knyttet til biodiversitet. Forskningsrådet har basert sine innspill på bl.a. synspunkter og innspill fra de norske forskningsmiljøene

7. TRANSPORT (INCLUDING AERONAUTICS)

NCP: Frøydis Gaarder, , Øystein Strandli og Niels Peter Thorshaug

UTLYSNINGER

Rapporten omfatter resultater fra elleve 2007 og 2008 utlysninger i Transport.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter		Norske
	med norsk deltakelse		koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	28	27 %	6
Reserve	12	11 %	1
Avslåtte	65	62 %	9
TOTALT	105	100 %	16

Tabell 2.7 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Transport.

Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter

Den aggregerte oversikten etter de to første årene av 7RP viser at det er registrert 105 prosjektsøknader med norsk deltakelse innenfor Transport. 28 av søknadene er innstilt for støtte. Det gir en suksessrate på 27 %, fire prosent høyere enn EU-snittet. Av de 28 innstilte prosjektene er det 2 bekreftede kontrakter så langt.

Norges andel av de innstilte prosjektene er på 10 %, mens tilsvarende tall i søknadene er 8 %. Det er i snitt 1,3 norske deltakelser pr. søknad.

16 søknader har norsk koordinator. Det utgjør 15 % av den norske søknadsmassen. 6 av de innstilte prosjektene er norsk koordinert, det gir en koordinatorandel på 21 %.

Pr. transportform fordeler de norske prosjektene seg på flg. måte:

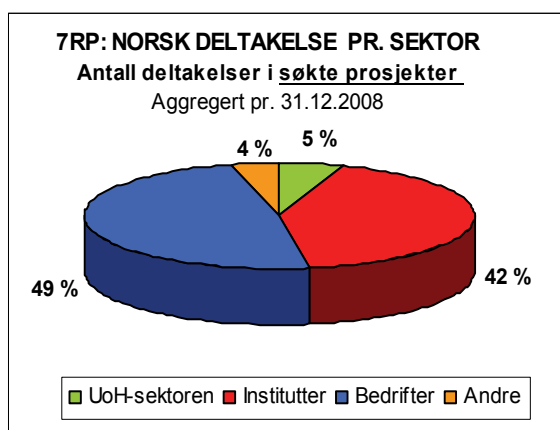
	<u>Sjøtransport</u>	<u>Land transport</u>	<u>Aeronautic</u>	<u>TPT</u>	<u>Galileo</u>	<u>ERA-NET</u>	<u>Sum prosjekter</u>
Innstilte	17	6	1	3	0	1	28
Reserve	6	4	2	0	0	0	12
<u>Avslått</u>	<u>23</u>	<u>30</u>	<u>9</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>0</u>	<u>65</u>
Sum	46	40	12	5	1	1	105
Suksessrate	37 %	15 %	8 %	60 %	0 %	100 %	

Tabell 2.8 Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.

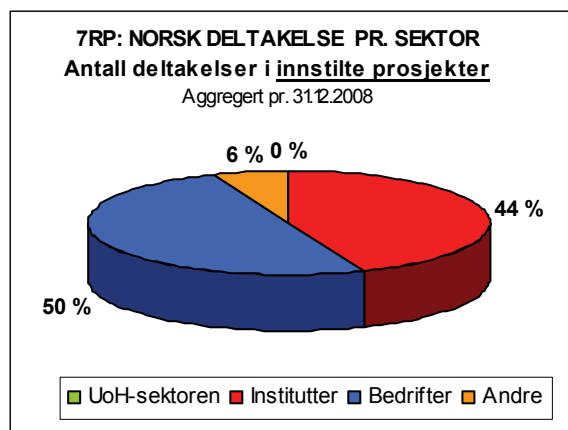
En nærmere analyse av prosjekter med norske deltakere i siste søknadsrunde (SST-Tren og RTD med frist 7. mai 2008) viser at kvaliteten på disse prosjektene gjennomgående er høy. En stor andel av disse søknadene er ”above treshold” (10 poeng), men mange blir ikke finansiert pga. begrensede budsjetter: 19 av 22 søknader (86 %) på sjøtransportsiden var ”above treshold”, tilsvarende tall for landbasert transport var 15 av 26 søknader (58 %). For alle søknader som ble levert inn var 59 % ”above treshold”

Sektorfordeling

De norske deltakelsene i hhv. prosjektsøknader og innstilte prosjekter fordeler seg på flg. måte;

Figur 2.19 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Transp.
Kilde: Ecorda.

Figur 2.20 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Transp. Kilde: Ecord.

Norske deltakere i Transport kommer hovedsakelig fra bedrifts- og instituttsektoren. Til sammen utgjør de hele 94 % av alle de norske deltakelsene i de innstilte prosjektene. En tredjedel av alle instituttdeltakelsene i søknadene står TØI for. Når det gjelder UoH-sektoren har de 5 % av alle deltakelsene i søknadene, men ingen i de innstilte.

Samarbeidsland

I 2007 hadde Norge flest samarbeidsrelasjoner med partnere fra Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Belgia. I de innstilte prosjektene samarbeidet vi med 28 land. For utviklingen og resultatene i 2008 foreligger det ikke ennå tilgjengelig statistikk fra EU.

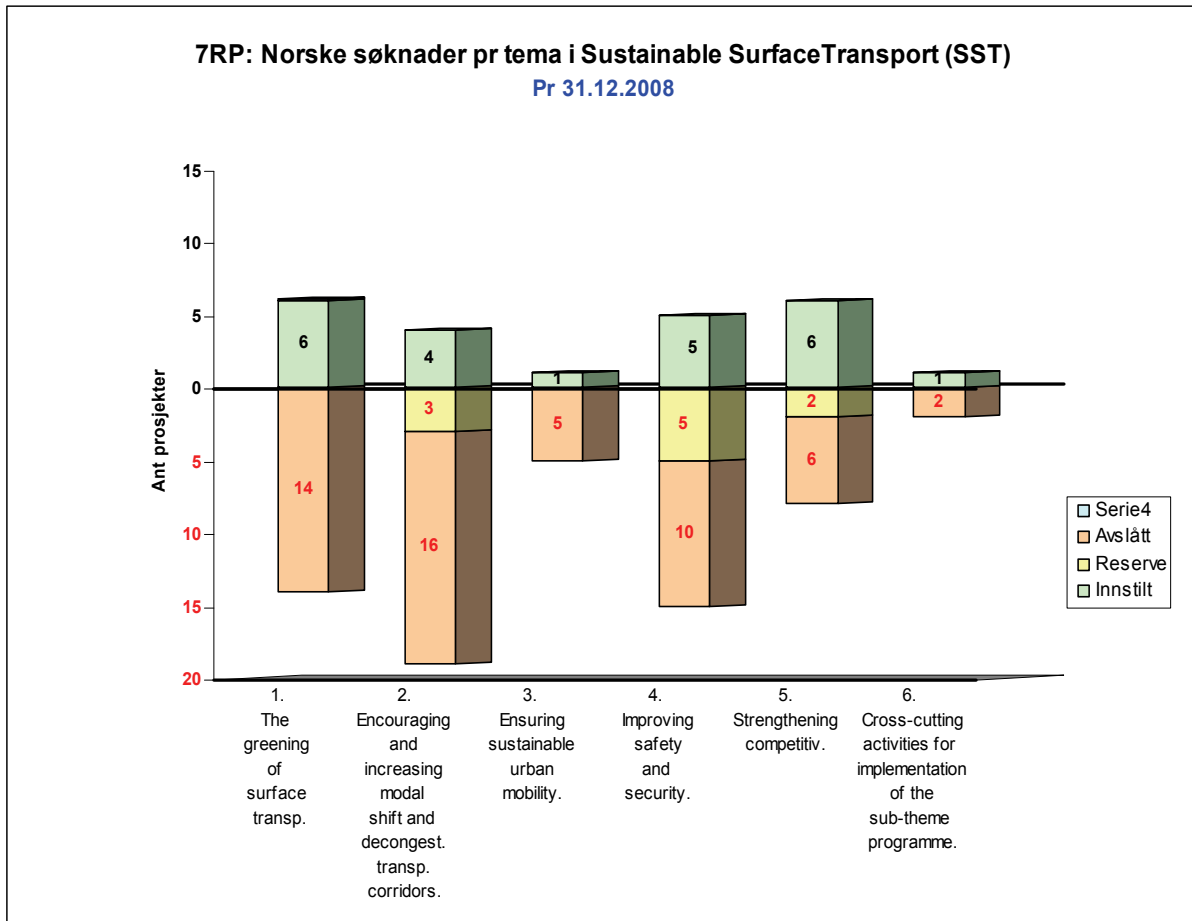
Dekningsprofil

Nedenfor vises to dekningsdiagrammer, ett for hhv. sjø- og landtransport (Sustainable Surface Transport (SST)) og ett for lufttransport (Aeronautics and Air Transport (AAT)). Innenfor Transport (TPT) og Galileo er det foreløpig så få norske søknader at det ikke har noen hensikt å vise profilen for disse.

Innenfor Sustainable Surface Transport (SST) er søknadene fordelt over følgende aktivitetsområder;

1. The greening of surface transport

2. Encouraging and increasing modal shift and decongesting transport corridors
3. Ensuring sustainable urban mobility
4. Improving safety and Security
5. Strengthening competitiveness
6. Cross-cutting activities for implementation of the sub-theme programme

Figur 2.21 Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).

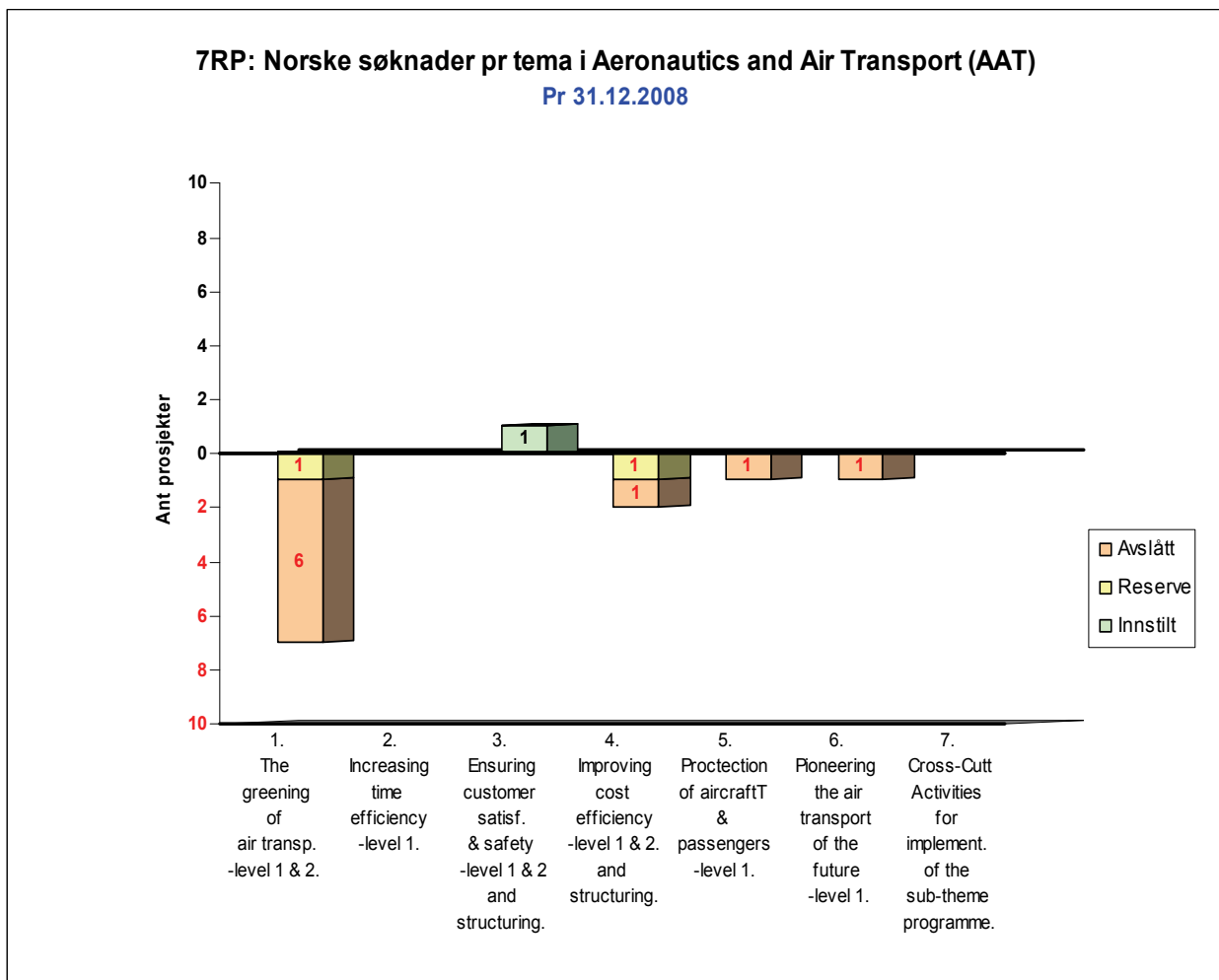
Diagrammet omfatter flg. utlysninger; FP7-SST-2007-RTD-1, FP7-SST-2007-TREN-1, SST-2008-RTD-1 og FP7-SST-2008-TREN-1.

Kilde: Ecorda

Diagrammet viser at områdene med størst suksessrate er 1 Greening (30 %), 4. Improving safety and Security (25 %), 5. Strengthening competitiveness (43 %) og 6. Cross-cutting (33 %). For område 2 og 3 var suksessraten 17 %.

Innenfor Aeronautics and Air Transport (AAT) er søknadene spredd over fem av de syv følgende aktivitetsområdene;

1. The greening of air transport – level one and two
2. Increasing time efficiency – level one
3. Ensuring customer satisfaction and safety – level one and two - and structuring
4. Improving cost efficiency – level one and two – and structuring
5. Protection of aircraft and passengers – level one
6. Pioneering the air transport of the future – level one
7. Cross-cutting activities for implementation of the sub-theme programme

Figur 2.22 Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).

Diagrammet omfatter flgd. to utlysninger; FP7-AAT-2007-RTD-1, FP7-AAT-2007-TREN-1 og AAT-2008-RTD-1.

Kilde: Ecorda

Norsk hovedinteresse ligger i ”Increasing time efficiency”. Der har ingen norske miljøer deltatt i søknader så langt fordi all oppmerksomhet er samlet rundt å få norsk deltakelse i SESAR Joint undertaking som vil håndtere all FoU innen Air Traffic Management etter hvert. Denne innsatsen gjøres gjennom North European ATM Industry Group (NATMIG) som ledes fra Norge og er i sluttforhandlingene med SESAR JU. NATMIG har i tillegg cirka 15 norske bedrifter og institutter som mulige underleverandører gjennom ATM-Forum Norway.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Målet for norsk deltakelse i søknader var minst 2 %. Det er oppnådd 8,4 %. Dette er en betydelig økning i forhold til 2007 hvor det var oppnådd 1,9 %. Dette resultatet vurderes som svært tilfredsstillende.

Målet for gjennomsnittlig antall norske aktører pr. søknad var 2, mens det er oppnådd 1,2. Dette er en liten nedgang fra 2007 hvor tallet var 1,4. Ved informasjonsmøtene må det derfor fortsatt legges klar vekt på at norske aktører bør samarbeide bedre for økt norsk deltakelse. Særlig gjelder det å anspore forskningsinstituttene til å trekke med seg andre norske deltakere i sine søknader.

Målet for antall norske koordinatører i søknader med norske deltakere var minst 10 %. Det er oppnådd 15,2 %. Dette er tilfredsstillende.

Måltall for norsk deltakelse i innstilte prosjekter var minst 8 %. Det er oppnådd 9,9 %, en økning fra 8,6 % i 2007. I tillegg er 18,5 % av prosjektene med norsk deltakelse på reservelisten, så tallet kan bli noe høyere. Dette er tilfredsstillende.

Av de innstilte prosjektene med norske deltakere hadde 21,4 % norsk koordinator, måltallet er 20 %. Dette er også tilfredsstillende.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Som nevnt senere vil SESAR Joint Undertaking stå sentralt for luftfartsaktørene i Norge, i første rekke bedrifter innen lufttrafikkstyring og -ledelse. Forskningsrådet støtter NATMIG og ATM-Forum Norway i forhandlingsfasen med SESAR JU.

CLEAN SKY JTI er også under forberedelse, og det er holdt et informasjonsmøte spesielt rettet inn mot mulighetene for norske helikopteraktører.

For maritim transport er det god bedriftsdeltakelse, mens det innen landbasert transport stort sett er forskningsinstituttene som er aktive. Det er derfor en stor utfordring å få økt norsk bedriftsdeltakelse på landsiden.

NTNU er fortsatt det eneste universitetet som deltar i 7RP innen transportsektoren, og av de statlige høgskolene var det bare BI og Høgskolen i Hedmark som har deltatt i første utlysning i 2007. I 2008 er Høgskolen Stord-Haugesund også kommet med som deltaker. Forskningsrådet vil fortsette å utfordre bransjen til å se nytten av FoU og på den måten over tid bevirke en større innsats innen UoH-sektoren. Dette vil bli gjort både gjennom bransjetreff og oppsøkende virksomhet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

På Maritim side og på landbasert/multimodal transport har Forskningsrådet to nasjonale programmer (MAROFF og SMARTRANS) som begge har ansvar for mobiliseringsarbeid knyttet til relatert EU-forskning. Prioriterte nasjonale forskningsområder i de to programmene koordineres med prioriteringene i 7RP. Begge programmene er aktivt med i relevante ERA-NET.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Luftfart er ikke et nasjonalt prioritert område i Norge. SESAR Joint Undertaking (se under) vil imidlertid i stor grad dreie seg om å anvende IKT-kompetanse i konkrete utviklingsoppgaver. Forskningsrådet fører en løpende dialog med berørte departement om en eventuell norsk FoU-innsats knyttet til anvendelse av IKT innen lufttrafikkledelse.

SESAR

Kontaktperson: Niels Peter Thorshaug

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Single European Sky ATM Research Joint Undertaking (SESAR JU) ble etablert i 2008, og det er nylig ført sluttforhandlinger med 15 europeiske konsortier om gjennomføring av FoU-programmet med et omfang på 2,1 mill. EURO. Ett av de 15 konsortiene, North European ATM Industry Group (NATMIG), ledes fra Norge og er innstilt for finansiering. En gruppering med cirka 15 andre norske bedrifter og institutter samarbeider gjennom ATM-Forum Norway for å assistere NATMIG i gjennomføringen av arbeidene i SESAR JU. Forhandlingsresultatet må gjennom et par godkjenninger før det er juridisk endelig bindende for alle parter i Single Sky Committee og i Kommisjonen. Denne prosessen er ikke helt på plass ennå.

TILTAK

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Forskningsrådet har bidratt til finansiering av NATMIG og ATM-Forum Norway i forhandlingsprosessen. Forskningsrådet fører en løpende dialog med berørte departement om en eventuell norsk FoU-innsats knyttet til anvendelse av IKT innen lufttrafikkledelse.

CLEAN SKY

Kontaktperson: Niels Peter Thorshaug

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Etablering av CLEAN SKY JTI har tatt vesentlig lengre tid enn opprinnelig antatt. Årsakene ligger dels i at Kommisjonens formelle prosedyrer har krevd lang tid og dels i at undertegning av forpliktende avtaler med 12 hovedpartnere og 74 ytterligere partnere også har bydd på problemer. Ingen norske deltakere finnes blant de 86 partnerne som vil ha ansvar for å utføre 75 % av CLEAN SKY som har et antatt omfang på 1 600 mill. EURO.

En National States Representatives Group (NSRG) har hatt fire møter for å søke og påvirke innholdet av den første utlysningen, men foreløpig med minimal effekt.

Opprinnelig ble det antatt at første utlysning skulle skje sommeren 2008. Det synes nå som om første utlysning vil komme i februar-mars 2009.

TILTAK

a. Økt mobilisering

En mulig skisse av første utlysning for CLEAN SKY er publisert, og Forskningsrådet har formidlet denne videre til en rekke norske miljøer.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Forskningsrådet arrangerte et informasjonsmøte i juni 2008 hvor vi valgte å konsentrere innholdet om helikopterdelen av CLEAN SKY. Eurocopter og Agusta Westland, som vil ha hovedansvaret for helikopterdelen av CLEAN SKY, orienterte.

KOMITÉARBEIDET

Komiteen for transport har i 2008 hatt til sammen tre formelle møter, og ett uformelt møte. Fra Norge møtte avdelingsdirektør Kjell Rosanoff, Samferdselsdepartementet, avdelingsdirektør Eirik Normann og programkoordinator Øystein Strandli, Divisjon for innovasjon i Forskningsrådet. Komiteens arbeid har i det store og hele dreiet seg om følgende hovedsaker:

- Vurdering av evalueringsprosesser. Transportprogrammet hadde søknadsfrist 7. mai 2008 som omfattet tre utlysninger fra DG RTD og en utlysning fra DG TREN. I tråd med etablert praksis er det gjennomført uavhengige evalueringer som har konkludert med høy kvalitet i evalueringsprosessene og med god transparens og profesjonalitet. Diskusjon og vedtak vedrørende evalueringsresultatene er gjort i komiteen.
- CLEAN SKY JTI har opprettet en National States Representatives Group (NSRG), og denne har hatt fire møter for å søke og påvirke innholdet av den første utlysningen som forventes i februar-mars 2009. NSRG har foreløpig hatt minimal innflytelse på innholdet av CLEAN SKY JTI.
- Arbeidsprogram for 2010 har uten tvil vært den viktigste posten på komiteens bord i siste halvår 2008. Kommisjonen har invitert til innspill fra medlemslandene, og det er fremlagt ”gap-analyser” som viser hvilke områder som er dekket av prosjekter som er satt i gang

fra de to foregående callene. Komiteen har i flere møter ønsket mer innsyn i arbeidet og prosesser, men Kommisjonen har holdt kortene tett inntil brystet. En foreløpig (draft) versjon av arbeidsprogrammet er ventet i april 2009, med offentliggjøring av den formelle callen 30. juli 2009. Det som vil prege programmet er i tråd med den underliggende trenden knyttet til klima, og dette kommer til uttrykk i arbeidsprogrammet som ”Integrated, greener, smarter and safer pan-European transport system”. Styrking av europisk transportnæring er en sentral begrunnelse for programmet, og dette preger også arbeidsprogrammet. Programmet har en utforming og faglig innretning som skulle innebære at norske aktører vil kunne være aktuelle i forhold til en rekke tema innen så vel maritim, landtransport og for den saks skyld aeronautics.

- Komiteen er preget av at mange av delegatene har hatt en lang, felles fartstid. Noen land er svært aktive i forhold til innspill. Fra norsk side har vi hatt et lengre formelt innspill til arbeidsprogrammet for 2010, og Forskningsrådets representanter i komiteen har hatt et møte med DG RTD og DG TREN.

8. SOCIO-ECONOMIC SCIENCE AND THE HUMANITIES (SSH)

NCP: Tom-Espen Møller og Solbjørg Rauset

UTLYSNINGER

Det var ingen utlysninger under SSH-programmet i 2008. Tallene under referer til SSH-utlysningen i 2007 der det var to søknadsfrister i henholdsvis mai og november 2007.

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	13	13 %	1
Reserve	6	6 %	2
Avslåtte	85	82 %	30
TOTALT	104	100 %	33

Tabell 2.9 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SSH.

Kilde: Ecorda

Ved utgangen av 2008 har vi mottatt resultater fra 104 prosjektsøknader med norsk deltakelse. 13 av disse er innstilt for finansiering. Det gir en suksessrate på 13 %, som er to prosent over EU-snittet. Av de 13 innstilte prosjektene er 3 blitt til kontrakter så langt.

Det er norsk deltakelse i hvert syvende innstilte prosjekt, mens hver åttende søknad har norsk deltakelse. I snitt er det 1,1 norske deltakelser pr. søknad.

I de 104 prosjektsøknadene er det hele 33, eller 32 %, norske koordinatører. Dessverre har suksessen vært lav for de norsk koordinerte prosjektene så langt i SSH, dvs. at kun ett av disse prosjektene er innstilt (koordinatorandel 3 %).

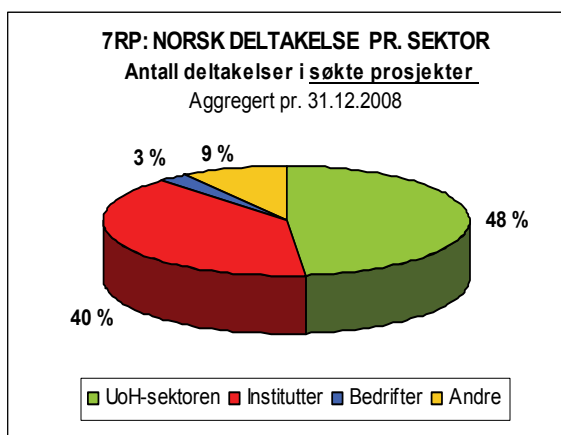
For utlysningene i 2007 ligger både mobilisering og suksessrate noe under de generelle målene for norsk deltakelse i 7RP og langt under resultatene som ble oppnådd i Citizens and Governance programmet i 6RP.

Årsakene til at resultatmålene for SSH ikke er nådd er sammensatte, men følgende forhold kan ha spilt inn:

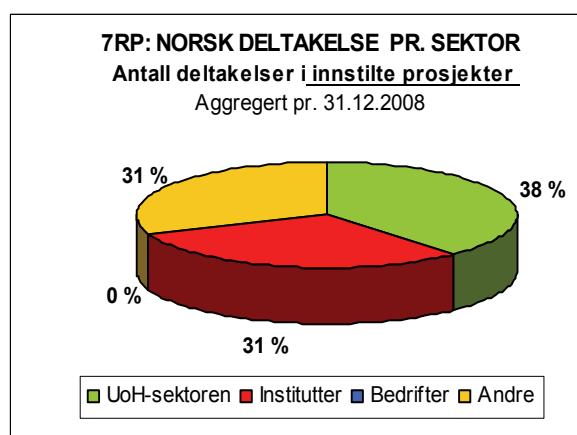
- Den norske suksessen under Citizens-programmet i 6RP har ført til at flere av de norske samfunnsvitenskapelige miljøene med lengst erfaring fra EU-forskning er tungt belastet med gjennomføring av pågående prosjekter. Dette har trolig medført at kapasiteten til å sende nye søknader er begrenset.
- Norske fagmiljøer på humanioraområdet har mobilisert bra, men har hatt svært lav suksessrate. Den manglende suksessen skyldes nok at mange av fagmiljøene på humanioraområdet har liten eller ingen erfaring med EU-forskning. Til tross for dette har de i stor utstrekning tatt på seg koordineringsansvar for prosjektsøknader.
- Det har vært flest norske søknader til utlyste temaer under programmets aktivitet tre og fem (se dekningsprofilen nedenfor). Dette er de utlyste temaene som gjennomgående har mottatt flest søknader. Konkurransen om å nå opp har derfor vært svært hard. Flere prosjekter med score fra 13,5 til 14,5 har fått avslag eller er blitt satt på reserveliste.
- De aller fleste utlysningene under SSH-programmet så langt har vært small and medium sized collaborative projects med en maksimal støtte fra EU på 1,5 mill. EURO. Med tanke på at de fleste konsortier teller mellom 5 og 15 partnere, er det nok mange norske aktører som har vurdert det dit hen at det er lite penger å hente i prosjektene. Mange føler nok at innsatsen knyttet til en søknad til SSH-programmet ikke står i rimelig forhold til muligheten for å lykkes og eventuell økonomisk uttelling.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i hhv. søknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.23 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SSH. Kilde: Ecorda.

Figur 2.24 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH. Kilde: Ecorda.

Som diagrammene viser er fordelingen av deltakerandelene svært ulike i prosjektsøknadene i forhold til i de innstilte. Det er imidlertid kun 13 norske deltakelser i de innstilte prosjektene, og derfor for tidlig å trekke noen konklusjoner.

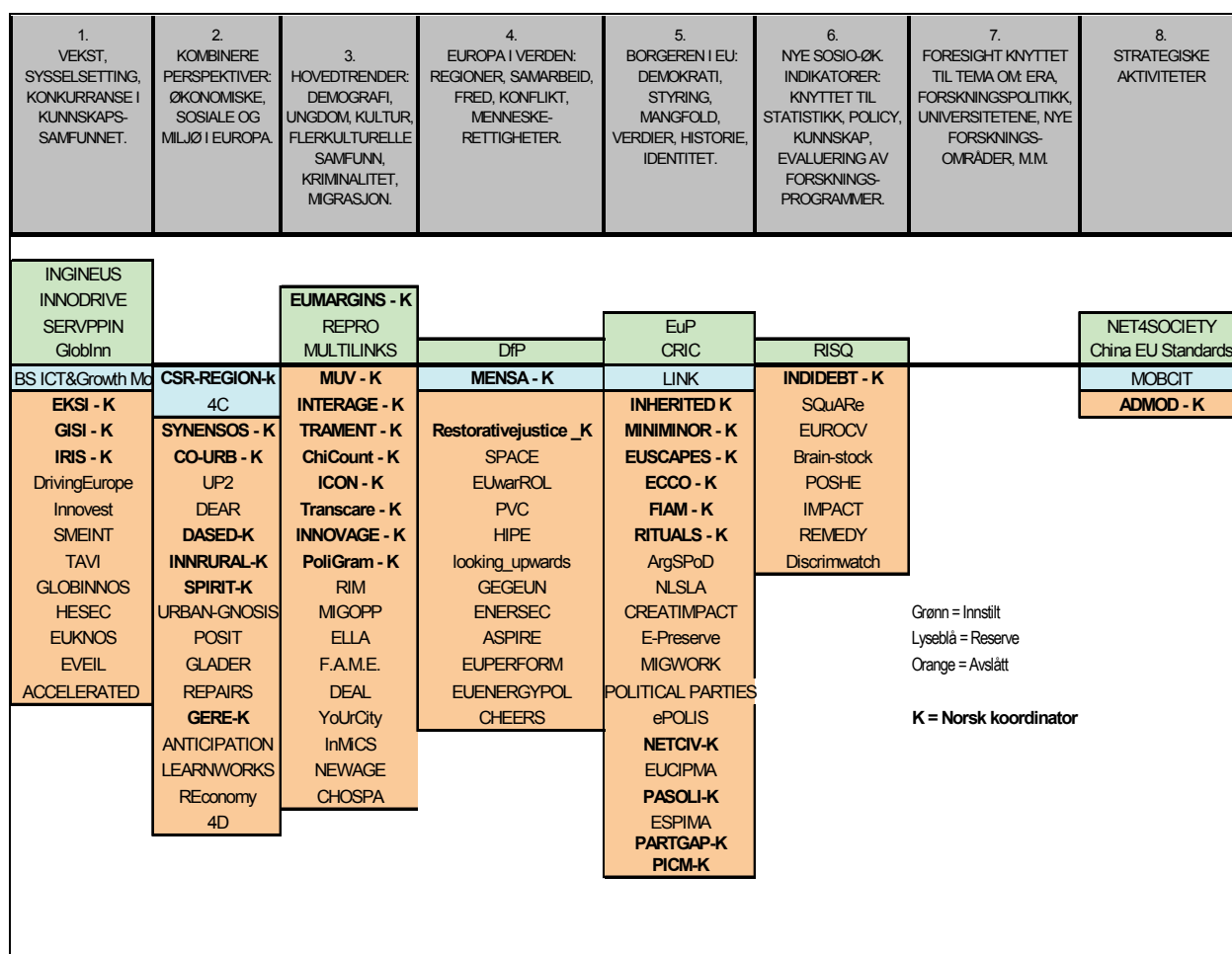
Samarbeidsland

Norge samarbeider mest med partnere fra Storbritannia, Tyskland og Italia, både i søknader og innstilte prosjekter. I de innstilte prosjektene har Norge samarbeidsrelasjoner med 43 land hittil i SSH.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på de åtte hovedaktivitetsområdene i SSH;

1. Growth, employment and competitiveness in a knowledge society: the European case
2. Combining economic, social and Environmental objectives in a European perspective
3. Major trends in society and their implications
4. Europe and the world
5. The Citizen in the European Union
6. Socio-economic and scientific indicators
7. Foresight Activities
8. Strategic Activities

Figur 2.25 Dekningsprofil SSH.

Diagrammet omfatter utlysningen FP7-SSH-2007-1.

Kilde: Ecorda

Det er en noenlunde jevn fordeling av søknader med norske deltakere til de ulike aktivitetene under SSH-programmet. Det har vært flest norske søknader til utlyste temaer under aktivitet tre og fem, mens den eneste aktiviteten uten søknader med norske deltakere er aktivitet 7: Foresight. Tatt i betraktning at aktivitet én og fire har hatt henholdsvis det største og tredje budsjettet i utlysningene frem til nå, er norske søkere til en viss utstrekning underrepresentert her.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2007 og 2008 har Forskningsrådet bygget opp en kontakliste på i overkant av 500 personer. Følgende hovedkategorier av personer inngår i listen:

- Kontaktpersoner på universiteter, høyskoler, institutter og forvaltningsorganer som har aktiviteter som er av relevans for Socio-economic Sciences and the Humanities (SSH)

- Medlemmer av relevante programstyrever i Forskningsrådet
- Deltakere på informasjonsmøter om SSH
- Kontaktpersoner for søknader til SSH
- Forskere og forskningsadministrativt personell som har meldt sin interesse for å motta informasjon om SSH.

Kontaktlisten er felles for programmene Science in Society og Socio-economic Sciences and the Humanities. Listen har blitt brukt til å sende ut informasjon i form av nyhetsbrev og annen målrettet informasjon om muligheter i SSH-programmet. Nyhetsbrevne er også tilgjengelige på Forskningsrådets nettsider.

Informasjon om SSH har også blitt sendt ut til avdelinger/personer i Forskningsrådet som har fagansvar som korresponderer med aktiviteter/satsinger i SiS. Det har også jevnlig blitt utvekslet informasjon med øvrige NCPer i Forskningsrådet om muligheter for samfunnsvitere og humanister i andre programmer under rammeprogrammet.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I tillegg til de generelle informasjonstiltakene nevnt over har NCPene for SSH holdt foredrag ved en rekke informasjonsarrangementer og -møter. Dette inkluderer blant annet relevante fagmiljøer ved universitetene, høyskolene og de samfunnsvitenskapelige instituttene. I samarbeid med Forskningsrådets Brussel-kontor har SSH NCPene også tilrettelagt det faglige innholdet i studiebesøk fra Det humanistiske fakultet ved UiO og fra FoU-seksjonen ved Høgskolen i Oslo. De humanistiske fagmiljøene og høyskolesektoren har vært prioritert i informasjonsarbeidet.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Styrket integrasjon mellom EU-forskning og Forskningsrådets programmer

NCPene for SSH driver et systematisk informasjonsarbeid mot Forskningsrådets programkoordinatorer for samfunnsvitenskapelige og humanistiske programmer og satsinger. Mot slutten av 2007 ble det startet opp planlegging av et møte mellom norske programstyreledere/programkoordinatorer og relevante fagmedarbeidere i Kommisjonen. Et slikt møte planlegges avholdt i Brussel, våren 2009.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Oppfølging av ERA-NET på SSH-området

NCPene for SSH har fulgt tett opp ERA-NETene NORFACE (samfunnsvitenskap) og HERA (humaniora). Informasjon om utlysninger under NORFACE og HERA har vært formidlet gjennom nyhetsbrev og foredragsvirksomhet. Aktiviteter og prioriteringer i disse ERA-NETene har blitt tatt hensyn til i arbeidet i programkomiteen for SSH

ESFRI-prosjekter

Informasjon om ESFRI-utlysninger har vært formidlet gjennom elektroniske nyhetsbrev.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Tom-Espen Møller (Forskningsrådet). Komitédelegat: Andreas Holm Bakke (KD).

Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet har deltatt på de to formelle møtene som har vært avholdt i programkomiteen for SSH i 2008. Forskningsrådet deltok også på en uformell workshop i juni 2008 om et fremtidig veikart for SSH-programmet. I løpet av 2008 har Forskningsrådets representant i programkomiteen levert skriftlig innspill vedrørende arbeidsprogrammet for 2009, og forslag til forskningsutfordringer i det kommende SSH veikartet for perioden 2010-2013. Relevante fagmiljøer både internt i Forskningsrådet og i fagmiljøene på universitetene,

høyskolene og forskningsinstituttene har vært konsultert i forkant av innspillene til arbeidsprogrammene og veikartet.

9. SPACE

NCP: Terje Wahl

UTLYSNINGER

Resultatene i denne rapporten er hentet fra den første utlysningen i Space, FP7-Space-2007-1. I tillegg har det vært en utlysning til med frist i desember 2008, dvs. FP-Space-2009-1, hvor evaluering pågår. Ferdige resultater fra denne utlysningen foreligger ikke enda. Det er derfor ikke vesentlige endringer for Space fra i fjor i denne årsrapporten.

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatorer
	Antall	i %	Antall
Innstilte	4	40 %	0
Reserve	4	40 %	1
Avslåtte	2	20 %	0
TOTALT	10	100 %	1

Tabell 2.10 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Space.

Kilde: Ecorda

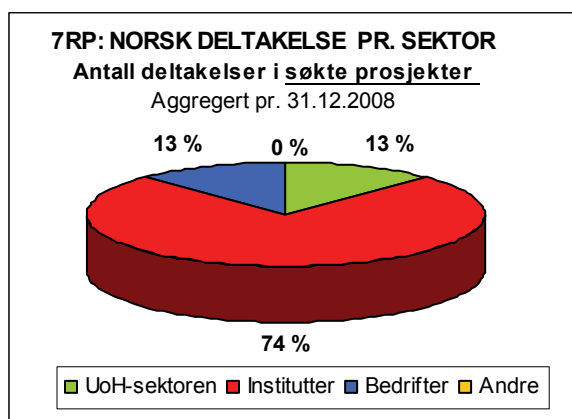
Det er registrert 10 prosjektsøknader med norsk deltakelse så langt, herav 4 innstilte. Den norske suksessraten er på 40 %, mens gjennomsnittlig suksessrate for alle EU-søknadene er på 28 %.

Det er norsk deltakelse i cirka hvert femte innstilte prosjekt, mens tilsvarende tall i søknadene er hvert syvende. I gjennomsnitt var det 1,6 norske aktører pr. søknad i den første utlysningen i Space.

1 av de 10 prosjektsøknadene (10 %) har norsk koordinator, mens det er ingen i de innstilte.

Sektorfordeling

Diagrammet nedenfor viser hvordan de norske deltakelsene i søknadene fordeler seg på sektorgruppene;

Figur 2.26 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Space.

Kilde: Ecorda.

Tallgrunnlaget er foreløpig svært begrenset, 16 norske deltakelser i søknadene, men det viser at deltakelsene fra instituttsektoren er i klart flertall. I de innstilte prosjektene tilhører alle de 8 deltakelsene instituttsektoren. Det er i samsvar med erfaringene fra rom-delen av 6RP, og gjenspeiler at norsk forskning innen anvendt jordobservasjon i større grad utøves på instituttsektoren enn på universitetene, mens forholdet er motsatt innen ren romforskning. Den første utlysningen hadde hovedtyngde innen jordobservasjon.

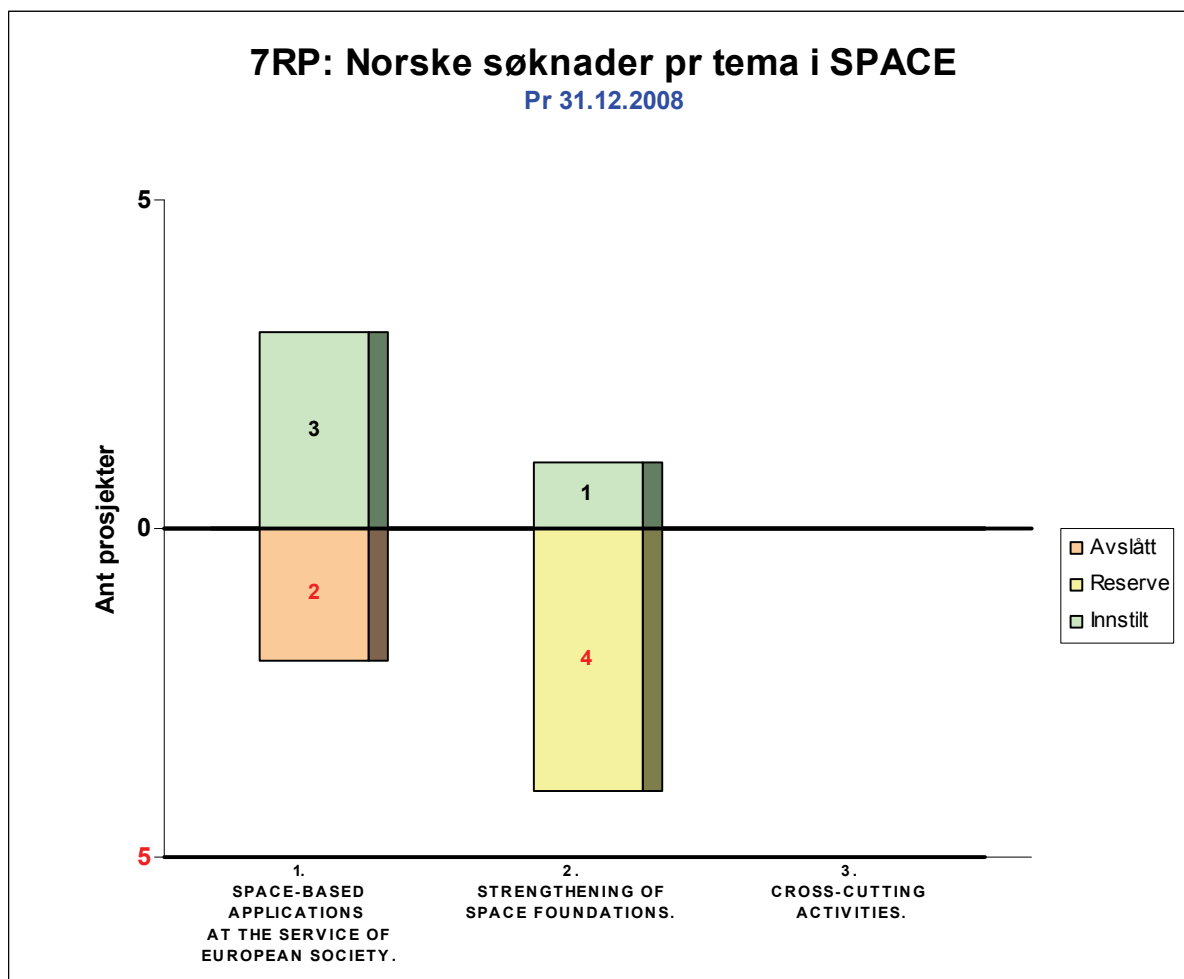
Samarbeidsland

Hittil har Norge flest felles prosjekter med partnere fra Tyskland, Frankrike og Italia.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende tre hovedaktivitetsområder;

1. Space-based applications at the service of European Society
2. Strengthening of Space foundations
3. Cross-cutting activities.

Figur 2.27 Dekningsprofil Space.

Diagrammet omfatter utlysningen FP7-Space-2007-1.

Kilde: Ecorda.

Space-programmet inngikk i løpet av våren 2008 en avtale med European Space Agency om å bidra finansielt til byggingen av nye europeiske miljøovervåkningssatelitter. Norsk industri har levert inn flere tilbud her i løpet av 2008, som vil bli rapportert i 2009.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Norsk Romsenter har gjennom 2008 jevnlig informert norsk romindustri (gjennom bransjeorganisasjonen NIFRO) og norske forskningsinstitutter og etater (gjennom bilaterale kontaktmøter) om den kommende utlysningen FP7-Space-2009-1, som hadde innleveringsfrist i desember 2008.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Hovedtemaet i utlysning FP7-Space-2009-1 er GMES nedstrømstjenester. Det har spesielt vært jobbet for å bevisstgjøre norske etater og forskningsmiljøer om det ”toget” som nå går i FP7/GMES for etablering av tjenester innen miljøovervåkning.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

De norske miljøene innen havovervåkning og luftkvalitet er allerede godt posisjonert. Det har vært jobbet i 2008 for å få norske land-aktører inn i GEOLAND2-prosjektet fra FP7-Space-2007-1, med basis i spesiell kompetanse om nordlig vegetasjon og terreng. Norske forskere var ikke med i det opprinnelige teamet som vant utlysningen.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det har vært holdt aktiv dialog med Kongsberg Satellite Services (KSAT) for å sikre at den norske lederposisjonen innen europeisk oljesøloovervåkning kan videreføres gjennom utnyttelse av GMES Downstream Call i FP7-Space-2009-1. KSAT har levert et tilbud hvor de er koordinator.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Terje Wahl (Norsk Romsenter). Komitédelegat: Omar Saleemi (NHD).

Arbeidet i Programkomiteen i 2008 har vært mer fokusert på å etablere det økonomisk/administrative samarbeidet med ESA, enn på å diskutere de vitenskapelige utfordringer for Europa innen romforskning.

10. SECURITY

NCP: Steinar H. Kvitsand og Bjørg Ofstad

UTLYSNINGER

Det har vært tre utlysninger i Security-programmet. Den første, FP7-SEC-2007-1, Security Call 1, hadde søknadsfrist i mai 2007. Den andre, en Joint Call mellom ICT og Security, FP7-ICT-SEC-2007-1, hadde søknadsfrist i november 2007. Den tredje, FP7-SEC-2009-1, Security Call 2, hadde søknadsfrist i desember 2008. Sistnevnte foreligger det ikke resultater fra ved denne årsrapporteringen.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatorer
	Antall	i %	Antall
Innstilte	12	24 %	1
Reserve	3	6 %	0
Avslåtte	34	69 %	7
TOTALT	49	100 %	8

Tabell 2.11 Status norske prosjektsøknader og koordinatorer i Security.

Kilde: Ecorda

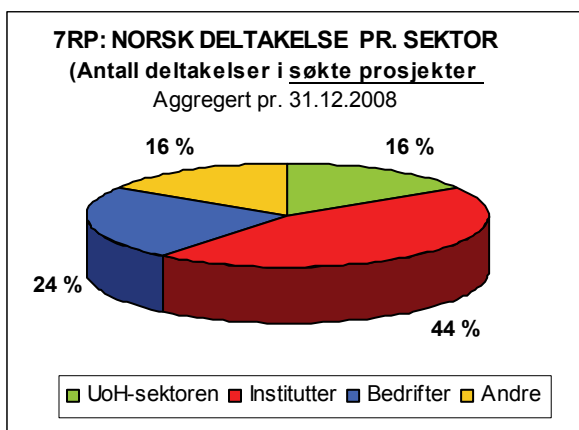
I Security er det registrert 49 prosjektsøknader med norsk deltakelse, derav er 12 (11 fra Call1 og 1 fra Joint Call) innstilte for støtte (vi vet at én til hentes fra reservelisten). Med en suksessrate på nesten 25 (27) % ligger de norske resultatene langt over EU-snittet, som er på 13 %. Så langt er 7 av de 12 innstilte prosjektene registrert som kontrakter. I alt er 45 prosjekter under Call 1 og 8 prosjekter under Joint Call innstilt for støtte.

Mer enn hvert femte innstilte prosjekt har norsk deltakelse, mot litt over hver åttende søknad. Det er i snitt 1,6 norske deltakelser pr. søknad.

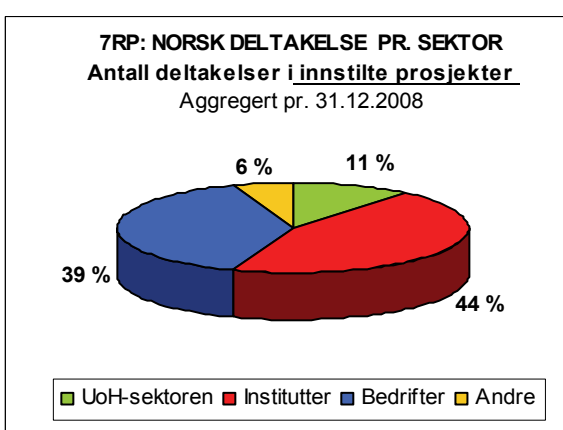
I de 49 prosjektsøknadene er det 8 norske koordinatorer, dvs. 16 %. Ett av de 12 innstilte prosjektene er norsk koordinert. Det gir en koordinatorandel på 8 %. 7 søknader med norsk prosjektleder nådde ikke opp. Derfor tilrås det ved kommende utlysninger at norske forskere vurderer nøye å benytte seg av Forskningsrådets veiledningstjenester dersom de ønsker å stå i spissen for en søknad.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søkte og innstilte prosjekter;

Figur 2.28 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Security.
Kilde: Ecorda

Figur 2.29 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Security. Kilde: Ecord.

Instituttsektoren er den største aktøren, både i søkte og innstilte prosjekter. I de innstilte prosjektene har deltakerandelen til bedriftene økt merkbart, mens UoH-sektoren og gruppen Andre har blitt betydelig redusert.

Samarbeidsland

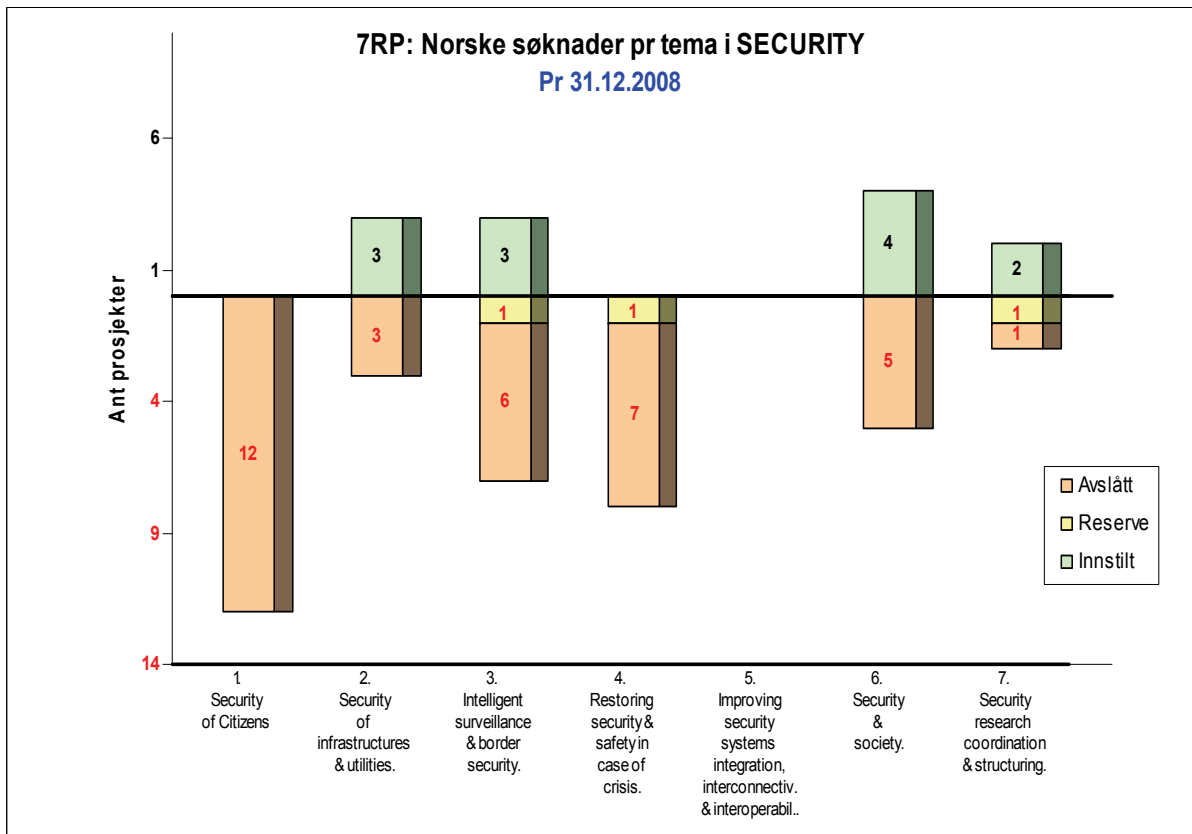
Norge samarbeider mest med Storbritannia, Spania, Frankrike, Nederland og Sverige. Norge har samarbeidsrelasjoner med 28 land i de innstilte prosjektene så langt i Security.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende syv hovedaktivitetsområder i Security;

1. Security of citizens
2. Security of infrastructures and utilities
3. Intelligent surveillance and border Security
4. Restoring Security and safety in case of crisis
5. Improving Security systems integration, interconnectivity and interoperability
6. Security and Society
7. Security Research coordination and structuring

Figur 2.30 Dekningsprofil Security.

Diagrammet omfatter flgd. utlysninger; FP7-SEC-2007-1 og FP7-ICT-SEC-2007-1.

Kilde: Ecorda

Tematisk er uttellingen størst innen området ”Sikkerhet og samfunn”, der både etiske, økonomiske og spørsmål knyttet til menneskerettigheter trekkes opp.

To av de innstilte prosjektene gjelder maritime sikkerhets spørsmål. Ett av prosjektene har norsk koordinator.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I første utlysning av Security-programmet (frist i mai 2007) ble det svært god norsk uttelling med en suksessrate på om lag den dobbelte av gjennomsnittet i Europa. Det ble norsk deltakelse i hvert fjerde igangsatte prosjekt. I fellesutlysningen med ICT-programmet (mindre økonomisk omfang - frist i november 2007) ble resultatet på linje med det europeiske gjennomsnittet.

Call 1 hadde en økonomisk ramme på 156 mill. EURO. Security-delen av fellesutlysningen var på 20 mill. EURO, mens Call 2 (søknadsfrist desember 2008, resultater ukjent) er planlagt med en ramme på 121,5 mill. EURO.

I 2008 ble det holdt ett informasjonsmøte i februar i regi av Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening og ett informasjonsmøte i juni i egen regi. Videre ble også Security-programmet presentert sammen med resten av 2008-utlysningene i 7RP på Forskningsrådets heldagsarrangement i august.

SAMRISK-programmet i Forskningsrådet arrangerte konferansen ”Is there a Nordic model for societal Security and safety?” i begynnelsen av september. I programmet her var det lagt inn presentasjon av Security-utlysningen ved en av Kommisjonens medarbeidere.

EU-kontoret møtte næringslivet på Kongsberg i august, og Security-programmet var ett av temaene i møtet.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

I tillegg til et åpent informasjonsmøte i Oslo ble det i juni avholdt et eget informasjonsmøte for sikkerhetsmiljøet ved Universitetet i Stavanger.

Det er holdt en workshop om søknadsutvikling i oktober for de som var i gang med søknadsarbeid mot Call 2. Én av deltakerne i workshopen benyttet seg av vårt tilbud om bidrag til idéaffinering gjennom utvikling av ”one-page”-beskrivelse av søknadsidéen sin.

Programstyret for SAMRISK-programmet søkte synergi med Security-programmet ved å holde seg orientert og ved å formidle resultater. SAMRISK utgir blant annet en prosjektkatalog som også inkluderer prosjektene med norsk deltakelse i Security.

Informasjon om Security-programmet gis i møter som SAMRISK deltar i med sine målgrupper, samt gjennom SAMRISKS nettsider www.rcn.no/samrisk

Gjennom 2008 har det vært samarbeid med toneangivende norske miljøer. Det er holdt kortere informasjonsmøter ved flere av disse.

Det er også gitt korte presentasjoner av Security-programmet sammen med SAMRISK i møter med Justisdepartementet, Utenriksdepartementet/NORAD og Forsvarsdepartementet, og dessuten en noe lengre presentasjon i et møte i Departementenes samordningsråd for samfunnsikkerhet arrangert av Justisdepartementet

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

SAMRISK er det eneste forskningsprogrammet i regi av Forskningsrådet innenfor sikkerhetsområdet, og kan derved sies å være et uttrykk for en nasjonal prioritering. Det har således vært naturlig å samarbeide med SAMRISK.

I 2009 vil det bli konkretisert en plan for oppfølging av nasjonalt prioriterte områder.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Norges forskningsråd deltar i et prosjekt under temaet ”Transparency and Networking amongst Member States and Associated Countries” – et prosjekt for samarbeid mellom National Contact Points i de forskjellige landene.

Europa-kommisjonen har arrangert ett NCP-møte i løpet av året, og det har vært norsk deltakelse på dette (24. juni).

Under EUs formannskap arrangeres det årlig en stort anlagt konferanse om sikkerhetsforskning, Årets konferanse, SRC'08, ble holdt i Paris i september, med norsk deltakelse.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentanter: May-Kristin Ensrud, Justis- og Politidepartementet og Steinar H. Kvitsand, Norges forskningsråd.

Programkomiteen for Security-programmet møttes fire ganger i 2008.

I 2008 har programkomiteen blitt invitert til diskusjoner om

- Work Programme for utlysningen i 2008 – Call 2
- Hvordan skal Demonstration Projects videreføres i Phase II, inklusive nominering av eksperter til workshoper om temaene som planlegges utlyst
- Håndtering av eventuelle graderte utlysninger
- Security Scrutiny procedure – om håndteringen av prosjekter som inneholder sensitivt stoff, inklusive nominering av norske eksperter
- Første utkast til Work Programme for utlysningen i 2009 – Call 3

Kommisjonen etablerer en egen prosedyre for grundig vurdering av prosjektforslag for prosjekter som vil bli nødt til å håndtere sensitivt stoff. Det er vunnet erfaringer fra de to første utlysningene, slik at prosedyren modifiseres.

Deltakelse av sluttbrukere (offentlige og private aktører som ønsker å ta prosjektresultater i bruk) tillegges større vekt i dette programmet enn i andre programmer. Ethiske problemstillinger vil også oftere være til stede her enn i andre programmer.

Programadministrasjonen har kommet til en erkjennelse om at samfunnsmessige aspekter i større grad bør integreres i aktivitetene i programmet, og arbeider videre for å involvere sluttbrukere og samfunnsvitere i de teknologiorienterte programmene. Dette er i tråd med holdninger forfektet av norske NCP-er og komiteerepresentanter.

IDEAS (ERC)

NCP: Thomas Correll Jensen

UTLYSNINGER

I tillegg til tidligere utlysninger av ERC Starting Grants (ERC-2007-StG) og ERC Coordination and Support Actions (ERC-2008-Support), ble ERC Advanced Grants (ERC-2009-AdG) utlyst første gang høsten 2007, med søknadsfrister i løpet av vinteren/våren 2008. 2. utlysning av Starting Grants ble offentliggjort i juli 2008, med søknadsfrister utover høsten. 2. Advanced Grants utlysning offentliggjøres i november 2008 og fristene er vinter/vår 2009. Resultatene fra ERC-2008-AdG er ikke klare og derfor ikke inkludert i denne rapporten.

RESULTATER OG STATUS NORSKE PROSJEKTSØKNADER

I forhold til ERC er det et mål å øke den relative andel av norske søknader (norske søknader/ total antall søknader) i forhold til den første utlysning og heve suksessraten til disse til et nordisk nivå. Det er dessuten et mål å få god faglig spredning blant norske mottakere både av Starting Grants og Advanced Grants. Forskningsrådet har også som mål å jobbe for at nordmenn tilsettes i ERCs sekretariat.

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilte	1	1 %
Reserve	3	3 %
Avslåtte	99	96 %
TOTALT	103	100 %

Tabell 2.12 Status norske prosjektsøknader og koordinatorene i Ideas.

Kilde: Ecorda

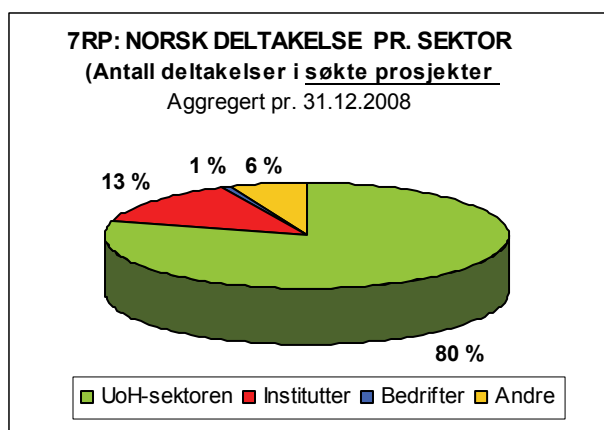
Ved utgangen av 2008 er det registrert 103 prosjektsøknader med norsk deltakelse. Ett norsk prosjekt er innstilt for støtte. Det gir en norsk suksessrate på 1,0 % mot en gjennomsnittlig suksessrate på 2,2 % i denne utlysningen.

Til den første utlysning av starting grants var det 92 søknader med norsk vertsinstusjon (koordinator, ca. 1 % av samtlige søknader), derav det ene innstilte prosjektet. Tre prosjekter med norsk deltakelse, derav to med norsk vertsinstusjon, kom på reservelisten. Av disse har den best rangerte nå fått tilbud om bevilgning. Dvs. to av totalt 92 søknader med norsk vertsinstusjon fikk tilbud om bevilgning (2,2 %), men det ble bare en bevilgning da søkeren med det opprinnelige innstilte prosjekt har takket nei. De norske Starting Grant resultater er dårligere enn resultatene fra de andre nordiske land. Den største andel av de 92 søknader fra Norge var innen Life Science fulgt av Physical Sciences & Engineering, og det var færrest søknader innen Social Sciences & Humanities. Av de fem finalister fra Norge var tre av prosjektene innenfor Life Science, et innen Physical Sciences & Engineering og et innenfor Social Sciences & Humanities. Av de fem finalistene var to fra NTNU, to fra UiB og en fra UiO. Kjønnsmessig fordelte de seg med to kvinner og tre menn. En av de fem har norsk bakgrunn, de resterende fire kommer fra utlandet.

Utllysningen i ERC-2008-Support hadde kun 10 søknader, 3 av disse med norsk deltakelse.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i søknadene på sektorer;

Figur 2.31 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Ideas.

Kilde: Ecorda.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2008 er det jobbet med å synliggjøre og informere om Ideas særprogram på forskjellig vis:

- Forskningsrådet innførte i 2008 en insentivordning for norske starting grant søkere som tilfredsstill ERCs excellence-kriterier og anbefales til finansiering, men som av budsjettmessige årsaker ikke får bevilgning. For det enkelte prosjekt vil det være en 75 % finansiering av ERCs innstilling. Det er informert bredt om ordningen til ERC, på Forskningsrådets hjemmeside, ved informasjonsmøter samt i utsendte nyhetsbrev etc.
- I forbindelse med Advanced Grants utlysningen som ble offentliggjort høsten 2008 ble det sendt brev til dekanene ved alle universitetene, Veterinærhøgskolen samt til Norges Handelshøyskole med oppfordring til å identifisere potensielle søkere og støtte dem i søknadsprosessen. På samme måte ble det sendt brev til alle SFFene og SFIene med oppfordring til at forskere ved sentrene søker.
- Det har vært et løpende samarbeid med Forskningsrådets Kontaktpersoner for EU-samarbeidet, spesielt ved universitetene
- Utsending av informasjon om ERC jevnlig i form av nyhetsbrev og kortere nyhetsmails med spesiell viktig informasjon
- Alle universitetene, og andre relevante institusjoner, har tilbud om informasjonsmøter i forbindelse med utlysninger. I tillegg er det avholdt flere nasjonale møter. Informasjonsmøtene er enten utelukkende om ERC eller som en del av 7RP. Noen av møtene hadde form av større åpne informasjonsmøter, mens andre var i mindre regi. Følgende møter er avholdt: Nasjonalt møte Oslo oktober 2007 om Advanced Grants, UiO november 2007 Advanced Grants, NTNU november 2007 Advanced Grants, Nasjonalt møte Oslo januar 2008 om ERC Advanced Grants og Marie Curie-utlysninger, Nasjonalt møte Oslo august 2008 om ERC 2009 WP (som en del av 7RP info dag), UiTø september 2008 om ERC 2009 WP (som en del av 7RP info dag), UiO september 2008 Starting Grants
- Forskjellige ERC-aktører har vært invitert/inviteres til å delta på informasjonsmøtene: representanter fra ERCs sekretariat, ERCs Scientific Council og norske ERC-panelmedlemmer etc.
- Det er også blitt informert om ERC og utlysninger internt i Forskningsrådet på avdelingsmøter i Vitenskapsdivisjonen samt på diverse programstyremøter
- Råd til søkere under søknadsprosessen
- Det kan søkes prosjektetableringsstøtte (PES) fra Forskningsrådet til Ideas programmet. De fleste av universitetene har søkt om rammebevilgning for PES-støtte. Til både Starting Grants og Advanced Grants søknader er det mulig å søke NOK 15.000 for forskere med tilhold ved institusjoner som ikke har rammebevilgning

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Informasjon om ERC er viderefremmet generelt via Forskningsrådets nettverk av EU-kontaktpersoner på institusjonene. Det er opparbeidet en lang mail-liste med andre mottakere, som også får informasjonen, som sendes ut om ERC. Dette gjelder søkere av ordningen "Yngre fremragende forskere" fra Forskningsrådet, norske søkere av 'European Young Investigator Award' (EURYI), søkere av siste SFF-utlysning, søkere av SFI-ordningen, til norske Nordic Centres of Excellence deltakere, til deltakerne på informasjonsmøtene som er avholdt, samt til diverse andre potensielle søkere.

Det planlegges å avholde en form for treningssesjon for trinn 2 søkere til neste utlysning av Starting Grants hvor deltakerne øves i å fremlegge deres prosjekt, f.eks. via intervju trening o. l. I Advanced Grant evalueringen inngår det ikke intervju, så et slikt arrangement er ikke relevant for Advanced Grantssøkere.

c. Tiltak for strategisk posisjonering

Det har vært norsk deltakelse på alle avholdte NCP-møter i Brussels. Disse møter har karakter av å være ensidige informasjonsmøter fra ERC til NCP-korpset.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Terje Emblem, Norges forskningsråd. Komitédelegat: Kari Balke Øiseth 1. halvår, deretter Hanne Monclair (KD).

Programkomiteen hadde i 2008 tre møter (jan., juni og nov.). I tillegg til informasjon om status i søknader og behandlingen av disse, har en hovedsak i programkomiteen vært relatert til utviklingen av ERC' arbeidsprogram. Dette har omfattet utformingen av de to virkemidlene, hvilke krav som er knyttet til søknader, prosess for evaluering og videre framdrift, dvs. årlige utlysninger av både Starting Grants og Advanced Grants. Virksomheten i ERC er fortsatt i noen grad preget av at dette er et nytt virkemiddel, bl.a. ved at ERC i 2008 har vært opptatt av å etablere en egen administrasjon.

Møtene i programkomiteen har i stor grad preg av å være informasjonsmøter, og er derfor en kilde til informasjon, i tillegg til NCP-relatert virksomhet. I tillegg til ERC's administrasjon deltar representanter for ERC's faglige organ, Scientific Council på møtene. Komiteen har hatt anledning til stille spørsmål omkring søknadsbehandling, prosesser og prosedyrer, og blir lyttet til, men har begrenset innflytelse i faglige spørsmål.

I desember avholdt Nordforsk et seminar om nordisk deltakelse i ERC. Et hovedinntrykk er at Norge har hatt mindre suksess innenfor dette programmet, sammenlignet med de fleste andre nordiske landene. Grunnlagsmaterialet (en søknadsrunde i hvert av de to virkemidlene) er fortsatt begrenset. Suksess på denne arenaen er i noen grad en indikator på kvaliteten i norsk forskning. Det vil derfor ha stor betydning at norske forskere hevder seg sterkere enn det som har vært tilfellet i tidligere runder.

PEOPLE

NCP: Mette Topnes og Pr. Magnus Kommandantvold

UTLYSNINGER

Ved utgangen av 2008 har vi mottatt resultater fra elleve utlysninger innenfor People. Rapporten omfatter disse.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse	
	Antall	i %
Innstilte	24	18 %
Reserve	6	4 %
Avslåtte	107	78 %
TOTALT	137	100 %

Tabell 2.13 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i People.

Kilde: Ecorda

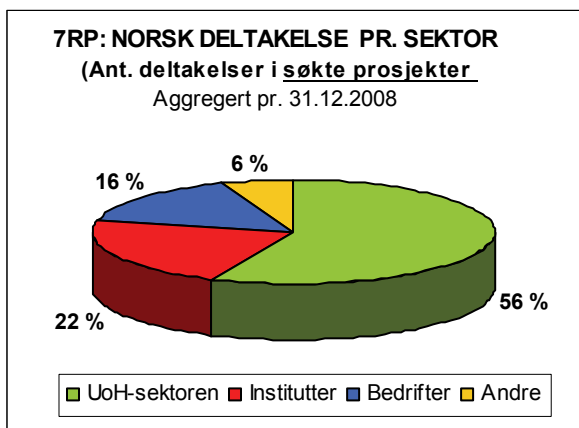
I People er det kommet inn 137 prosjektsøknader med norsk deltakelse, derav 24 innstilte. Det gir en suksessrate på 18 %, som er over 12 % lavere enn EU-snittet. Som dekningsdiagrammet senere i oversikten vil vise, mangler vi norske deltakelser i en del aktiviteter, noe som er med på å trekke ned snittet for suksess. Vi har mottatt kontrakter for 13 av de 24 innstilte prosjektene så langt i 7RP.

Det er norsk deltakelse i nesten 2 % av de innstilte prosjektene innenfor People så langt, mens 3 % av alle søknadene har norsk deltakelse. I snitt er det 1,3 norske deltakelser pr. søknad.

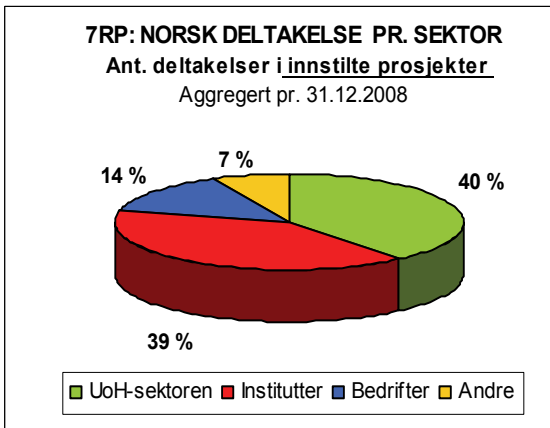
Det er 55 norske koordinatorene i søknadene, derav 10 i de innstilte. Det bør imidlertid bemerkes at det er mangler i tallgrunnlaget vi mottar fra EU for People-programmet, da det for noen av utlysningene bare registreres data på koordinatornivå, mens det for andre registreres data for alle deltakerne i utlysningene.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søkte og innstilte prosjekter;

Figur 2.32 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i People.
 Kilde: Ecord.

Figur 2.33 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i People. Kilde: Ecord.

UoH-sektoren er den klart største aktøren, med rundt halvparten av alle deltakelsene, mens instituttsektoren har høyest suksess med sine deltakelser.

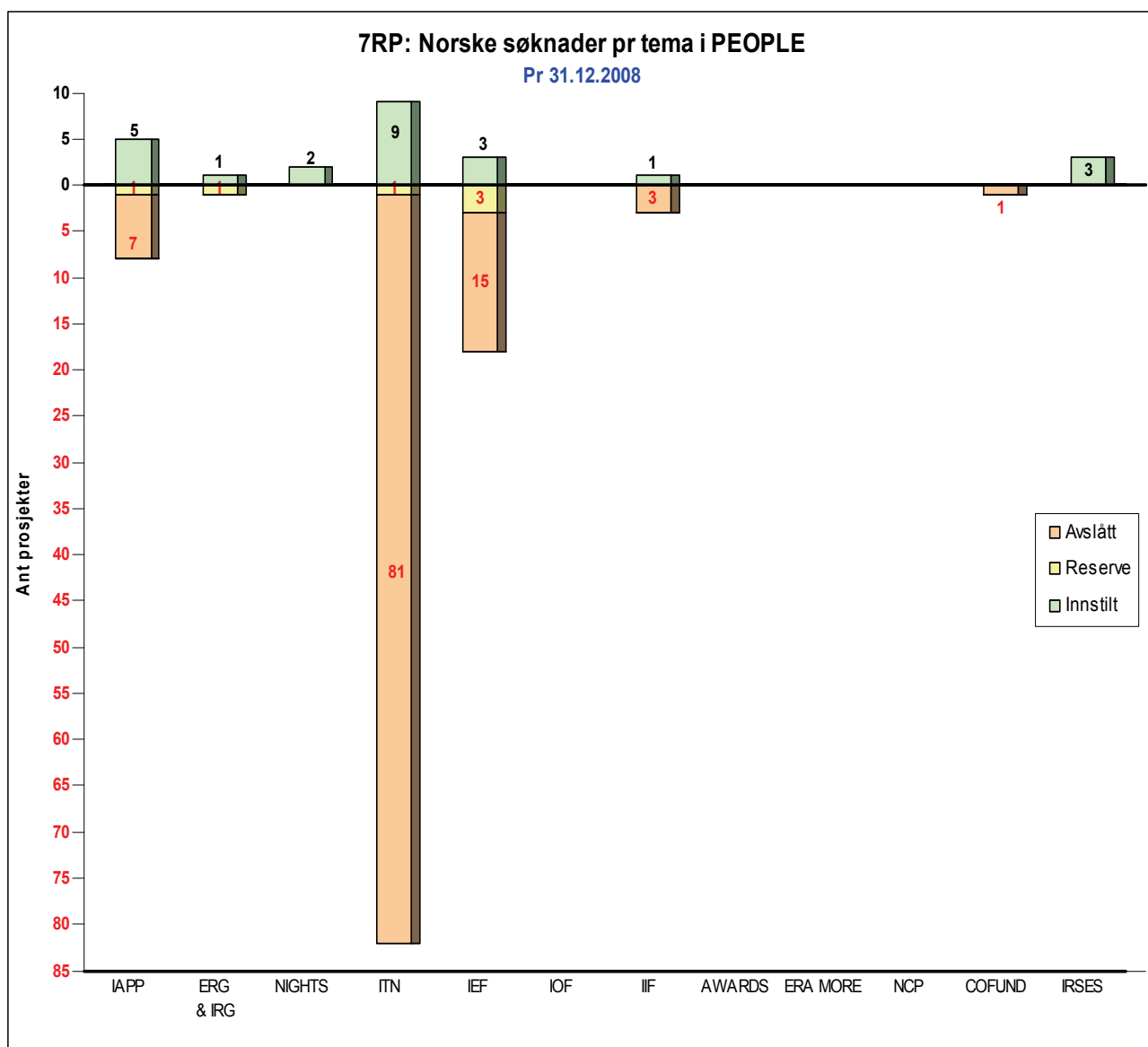
Samarbeidsland

Storbritannia etterfulgt av Tyskland og Frankrike er de landene Norge samarbeidet mest med så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende hovedaktivitetsområder;

IAPP:	Industry-Academia Partnerships and Pathways
ERG & IRG:	European/International Reintegration Grants
NIGHTS:	Researchers' Night
ITN:	Initial Training Networks
IEF:	Intra-European Fellowships for Career Development
IOF:	International Outgoing Fellowships for Career Development
IIF:	International Incoming Fellowships
AWARDS:	Marie Curie Awards
COFUND:	Co-funding of Regional, National, and International Programmes
IRSES:	International Staff Exchange Scheme.
ERA MORE	
NCP	

Figur 2.34 Dekningsprofil People.

Diagrammet omfatter flgd. utlysninger; FP7-People-2007-3-1-IAPP, FP7-People-2007-5-1-NIGHT, FP7-People-2007-4-3-IRG, FP7-People-2007-2-1-IEF, FP7-People-2007-4-2-IIF, FP7-People-2007-1-1-ITN, FP7-People-2007-2-3-COFUND, FP7-People-2008-NIGHT, FP7-People-IAPP-2008, FP7-People-2008-IRSES og FP7-People-IRG-2008.

Kilde: Ecorda

Dekningsdiagrammet fortjener noen kommentarer. ITN, som er største aktivitet med 40 % av budsjettet i Marie Curie actions, har en meget lav innvilgelsesprosent på ca. 7,5 % (902 evaluerte søknader, 68 innvilget) i første utlysning. Her er det altså et bra norsk resultat ut fra forholdene. Likeledes er mobiliseringen god til IAPP og IEF, men resultatet for IEF er utilfredsstillende. Underlagsmateriellet til IEF lar oss ikke identifisere kandidater som reiser ut fra Norge, noe som vanskeliggjør en rettet innsats for å forbedre søketeknikken til kandidatene. ERG er et reintegrasjonstiltak som krever tidligere deltakelse i Marie Curie actions. Når vi vet at få nordmenn har brukt Marie Curie actions individuelle tiltak, er resultatet i utlysningen gitt. Det er ikke lett å forstå at ingen norske (erfarne) forskere søker seg ut til tredjeland over IOF. En årsak kan være at det i stor grad finnes alternative ordninger for de mest aktuelle landene. AWARDS, ERA-MORE og NCP er marginale ordninger, de to siste ikke rettet mot forskere. COFUND burde ha et potensiale, da denne ordningen gir opp til 40 % ekstra støtte til eksisterende og nye stipendordninger, men er likevel ingen ordning mange kan benytte. IRSES som gir støtte til

strukturert forskningspersonal-utveksling med tredjeland, har begynt bra resultatmessig, men kunne vært bedre søkt.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Tre nye Marie Curie actions-brosjyrer er produsert i 2008. Informasjon og presentasjoner er i stor grad gitt i forbindelse med fellesarrangementer der også andre temaer innen rammeprogrammet er presentert, både i Oslo og andre deler av landet. Det ble forsøkt arrangert to workshops med eksterne bidragsyttere knyttet opp mot de største utlysningene på forsommeren 2008, men disse måtte avlyses grunnet manglende interesse. En tilleggsfinansieringsordning for å utligne økonomiske forskjeller mellom nasjonale og EU-satser på stipendene, er innført.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Foruten egne brosjyrer rettet mot næringslivet og mot PhD-studenter, var tiltak for å øke deltakelsen og bedre tilslagsprosenten på ITN og de individuelle stipendene prioritert i 2008. Når man ser resultatene for utlysningene i tabellen ovenfor, forstår man hvorfor dette var påkrevd. Til tross for aktiv markedsføring, måtte begge arrangementer avlyses grunnet manglende påmelding. ITN hadde dessuten to års budsjett utlyst (2008 og 2009), noe som gjorde det særlig viktig å legge inn en ekstra innsats.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Marie Curie actions er helt bottom-up faglig og er åpent for deltakelse fra alle sektorer. Med en egen aktivitet for samarbeid mellom næringsliv og akademia (IAPP), fokuserte man på bedriftsdeltakelse i godt samarbeid med SMB-NCP og med dedikerte presentasjoner i et nasjonalt arrangement forut for fristen. Det lyktes å skape en viss interesse for denne aktiviteten, og samarbeidet med SMB-NCP skal videreføres og forsterkes.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Marie Curie actions utgjøres både av institusjonelle tiltak, host actions, og individuelle ordninger. At individuelle søkere, ofte med liten eller ingen erfaring fra det å søke midler eller EU-systemet som sådan, gis adekvat hjelp forut for og under søknadsfasen, er viktig for å øke deltakelsen og innvilgelsesraten. Dette er ivarettatt gjennom året. Samtidig er det viktig at institusjoner med liten eller ingen EU-erfaring vurderer Marie Curie actions som en innfallsport til EU-forskningen, siden mange av Marie Curie actions er av en lavere kompleksitetsgrad enn ”vanlige” forskningsprosjekter. Det er også strategisk lurt av disse institusjonene fordi internasjonale nettverk kan dannes og utvikles gjennom mindre prosjekter som Marie Curie fellowships. Dette har vært understreket i møter med institusjoner gjennom året, og er blitt møtt med positiv interesse.

Den nye COFUND-ordningen der samfinansiering med nasjonale og internasjonale stipendprogrammer har dessverre ikke aggregert interesse i Norge, heller ikke i Forskningsrådet som kanskje er den mest relevante organisasjon her i landet. Det er ennå for tidlig å si om tilleggsfinansieringsordningen på Marie Curie actions har fungert stimulerende. De store universitetene stiller seg positive fordi deltakelse i People ikke spiser opp magre personalbudsjetter, og for utreisende stipendiater har man nådd anslagene som ble gjort i forkant. Dette kan tyde på at ordningen har en misjon, og kan være gunstig å satse mer midler på.

KOMITÉARBEIDET

Komiteerepresentant: Tone Vislie, Norges forskningsråd. Komiteedelegat: Live Haaland (KD).

I 2008 har det vært 5 møter i programkomiteen for People-programmet; i januar, mars, april, juni og oktober. Møtet i april kom i stand etter at flere av medlemslandene hadde anmodet

Kommisjonen om et ekstra møte for å kunne avslutte drøftingene av Work Programme (WP) 2009.

Hovedsaken på møtene i 2008 var WP 2009. Kommisjonen hadde lagt vekt på kontinuitet, og konsolidering i forhold til arbeidsprogrammer tidligere år, men ønsket samtidig å få til forenklinger i programmet, både operasjonelle/administrative og mer substansielle. Således fremmet Kommisjonen ved første diskusjon av WP i januar, forslag om at "nationality rules" som hittil har vært et "eligibility" kriterie, erstattes med krav om "trans-national mobility". Dette skal være ett kriterie i evalueringen og nytteverdien av mobiliteten vil følgelig bli foretatt i evalueringen. Dagens økte mobilitet gjør en slik endring naturlig. Flere av medlemslandene støttet forslaget, men understreket viktigheten av at krav til og kriterier for mobilitet må gjøres eksplisitte og entydige i informasjonsmaterialet til søker, slik at søknader ikke vil komme dårlig ut av evalueringen pga. at kravene til mobilitet ikke er oppfylt. Mer bruk av rund-sum bevilgninger for overhead og administrative kostnader ble også foreslått av Kommisjonen for å forenkle den finansielle administrasjonen. Flere i komiteen støttet dette forslaget, men understreket at endringen ikke må føre til en reduksjon i den samlede bevilgningen. Komiteen ga sin formelle tilslutning til Kommisjonens forslag til WP 2009 i møtet i april.

Når det gjelder budsjett til de enkelte aktivitetene i People-programmet, kom Kommisjonen med forslag om økte økonomiske rammer til ordningene COFUND og IRSES. Disse ordningene var nye i 2007, og flertallet i komiteen støttet ikke Kommisjonens forslag, men ønsket å avvende resultatene fra første utlysning og etterfølgende evaluering før den kunne ta standpunkt til økte rammer til disse ordningene. Komiteen støttet heller ikke forslaget fra Kommisjonen om å oppprioritere COFUND på bekostning av de individuelle aktivitetene. Kommisjonen fulgte opp komiteens synspunkter.

På møtet i juni fikk komiteen en presentasjon av "Better careers and more mobility: A European Partnership for Researchers" fra Kommisjonen til Rådet og EU-parlamentet. Der legges det særlig vekt på en åpen rekrutteringsprosess, sosiale- og pensjons-rettigheter, arbeidsbetingelser og arbeidskontrakt, og innholdet i forskerutdanningen. Dette er også sentrale elementer i "Charter and Code", som komiteen også har drøftet, spesielt på bakgrunn av Kommisjonens ønske om at anbefalingene herfra bør integreres i WP. Norge har gitt uttrykk for viktigheten av "Charter and Code" (og er også ett av landene som har signert), men at det foreløpig ikke burde tas inn som et krav i WP. Flere av medlemslandene ga uttrykk for det samme.

Kommisjonen inviterte på møtet i oktober, til en diskusjon av strategiske spørsmål rundt Marie Curie aktivitetene og fremtidige utviklingsmuligheter for People programmet. Bakgrunnen for dette var oppfølging av ERA Green Paper og det vedtatte dokumentet "Better careers and more mobility: A European Partnership for Researchers". Kommisjonen ønsket synspunkter på om de strategiske målene for Marie Curie aktivitetene fortsatt er hensiktsmessige. Komiteen satte pris på muligheten for å komme med innspill på slike sentrale spørsmål. Drøfting av dette vil bli videreført i 2009, bl.a. i tilknytning til arbeidet med WP 2010.

På hvert møte ga Kommisjonen oppdaterte oversikter over utlysninger, mottatte søknader og gjennomførte evalueringer i perioden mellom møtene. Denne statistiske informasjonen gir en god oversikt over ikke bare antall søknader og fordeling på land, men også på fag, fordeling på for søkere på individuelle aktiviteter etc., samt innvilgelsesprosenten i de ulike aktivitetene. Dette er nyttig informasjon for arbeidet i komiteen.

ANNET

Gjensidige Forsikring er opptatt av klimaendringene. Det er også Lloyds, verdens største forsikringsyndikat. Det begynte med et samarbeid mellom Gjensidige Forsikring og statistikere

ved Norsk Regnesentral. Da sistnevnte så mulighetene i Marie Curie, ble det tatt kontakt med Lloyds og anerkjente London School of Economics and Political Science. Slik har de to norske aktørene dannet et strategisk partnerskap med to verdenskjente institusjoner, for sammen å studere virkningene av økt nedbør på hus og annen eiendom. – Vi vil hjelpe kundene våre til å bli bedre rustet mot økte vannskader i fremtiden. Nå kan vi, takket være støtte fra Marie Curie, samarbeide med de aller beste på dette feltet – både når det gjelder kunnskap og metoder, forteller direktør Elisabeth Nyeggen i Gjensidige Forsikring.

CAPACITIES

RESEARCH INFRASTRUCTURES (RI)

NCP: Per-Magnus Kommandantvold og Solveig Flock

UTLYSNINGER

Vi har mottatt resultater fra tre utlysninger i RI så langt i 7RP.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske Koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	23	42 %	1
Reserve	1	2 %	1
Avslåtte	31	56 %	6
TOTALT	55	100 %	8

Tabell 2.14 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i RI.

Kilde: Ecorda

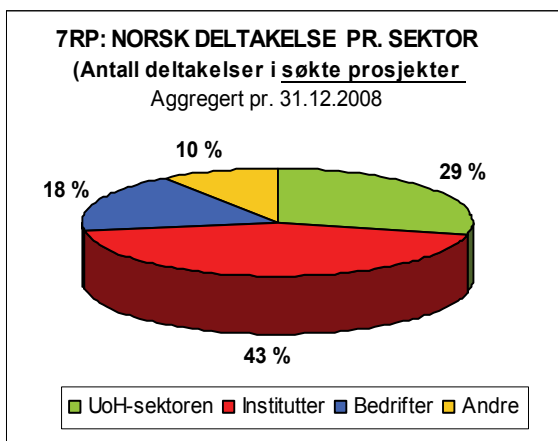
Aggregerte resultater ved utgangen av 2008 viser at det er kommet inn 55 prosjektsøknader med norsk deltakelse i RI, derav 23 innstilt for støtte. Suksessraten er på 42 % mot et EU-snitt på 38 %. Hittil er 12 av de 23 innstilte prosjektene registrert som kontrakter.

Av alle innstilte prosjekter er Norges andel på rundt 18 %. Tilsvarende tall for søknadene er på 16 %. Det er 1,3 norske deltakelser pr. søknad.

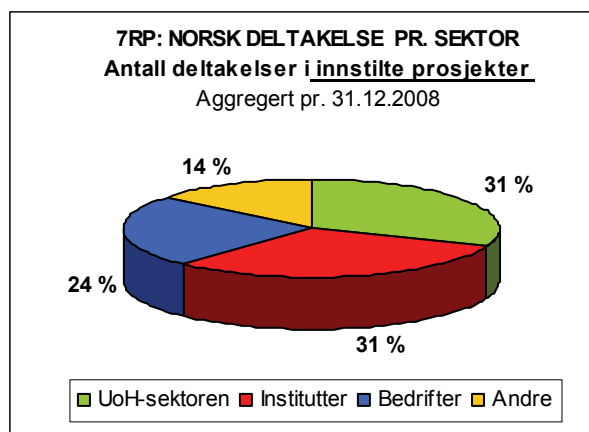
Det er 8 norske koordinatører i søknadene, det gir en koordinatorandel på 15 %. Ett av de innstilte prosjektene er norskkoordinert (koordinatorandel lik 4 %). Norsk koordinator er naturlig å forvente bare i de prosjekter der Norge innen fagfeltene er ledende i Europa, da prosjektene utgjøres av pan-europeiske nettverk og vi snakker om utstyr og fasiliteter med meget store investeringskostnader.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av norske deltakelser i hhv. søknader og innstilte prosjekter;

Figur 2.35 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i RI.
 Kilde: Ecorda.

Figur 2.36 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i RI. Kilde: Ecorda.

Instituttsektoren er den klart største aktøren i søknadene, mens instituttene og UoH-sektoren har en like stor andel av deltakelsene i de innstilte prosjektene. Det er de teknisk-industrielle instituttene som har mobilisert mest så langt, mens det er Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS og Unifob AS som har den sterkeste representasjonen (og høyeste suksessen) i de innstilte prosjektene av instituttene. UoH-sektoren og gruppen Andre har hatt høyest suksess med sine søknader av sektorgruppene så langt.

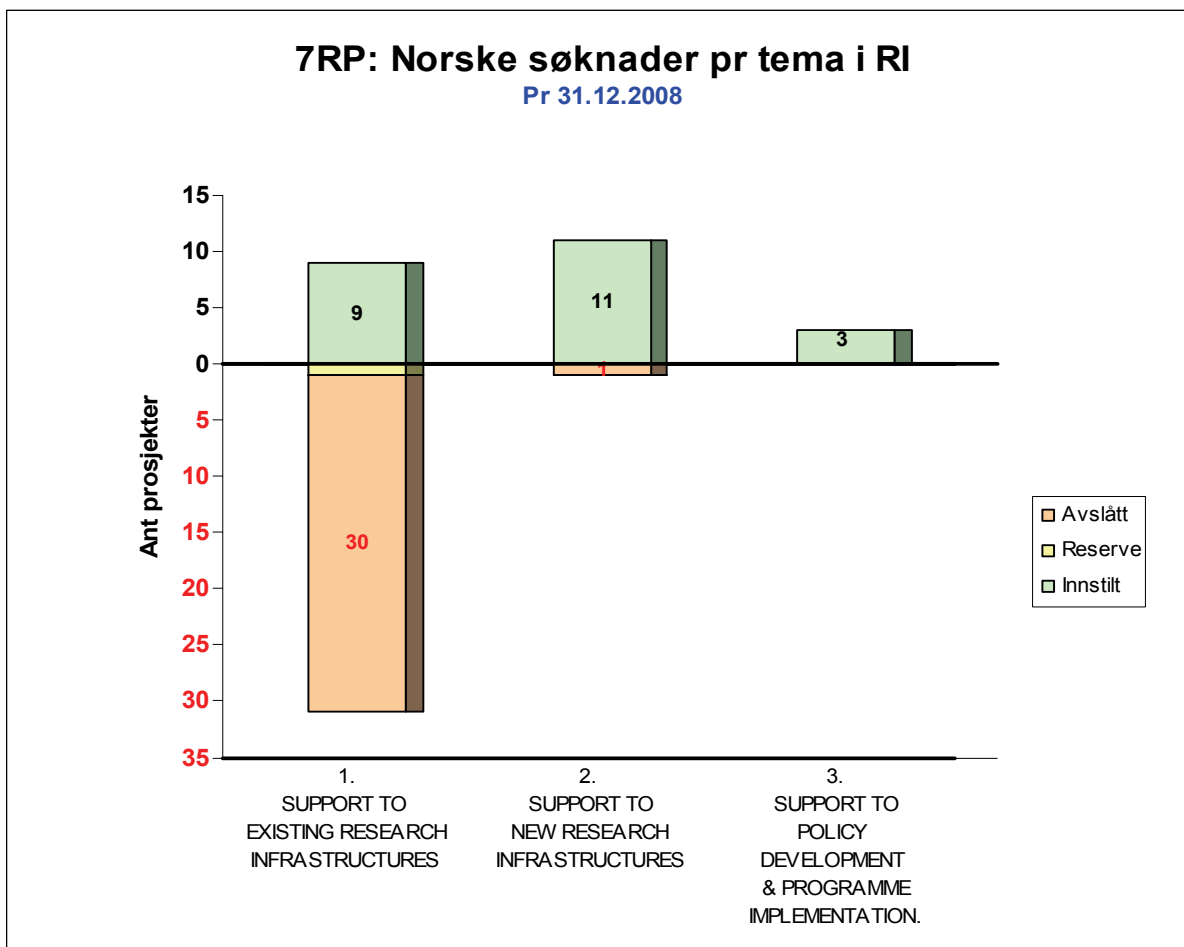
Samarbeidsland

Tyskland, Frankrike, Storbritannia og Nederland er de landene Norge har samarbeidet hyppigst med i de første utlysningene i 7RP. Norge samarbeider med 46 land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende tre hovedaktivitetsområder;

1. Support to existing research infrastructures
2. Support to new research infrastructures
3. Support to policy development and programme implementation

Figur 2.37 Dekningsprofil RI.

Diagrammet omfatter flgd. tre utlysninger; FP7-INFRASTRUCTURES-2007-1, FP7-INFRASTRUCTURES-2007-2 og FP7-INFRASTRUCTURES-2008-1.

Kilde: Ecorda

Dekningsdiagrammet viser god oppmerksomhet fra norske infrastrukturoperatører og forskningsmiljøer især mot utlysningen for Integrating Activities, der støtte til eksisterende fasiliteter og nettverk er tema. Ni deltakelser, hvorav et prosjekt koordinert fra Universitetet i Bergen, er bra. På grunn av en stor oversøking, vet vi også at noen norske prosjekter og deltakelser fikk god score, men av budsjettmessige årsaker ble de avslått. Like fullt er mobiliseringen strategisk viktig mht. til de prosjekter som ikke fikk midler av denne årsaken, siden dette sannsynligvis var den siste utlysning som var bottom-up innenfor Research Infrastructures Integrating Activities. Når relevante temaer senere blir utlyst, vil noen av disse prosjektene kunne være sterke kandidater med allerede etablerte konsortier.

Støtte til ny eller fremtidig infrastruktur i dekningsdiagrammet refererer til en utlysning i 2007, rettet mot prosjekter på The European Strategy Forum for Research Infrastructures (ESFRI) sitt veikart.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Det ble lagt stor vekt på å få med relevante norske miljøer til den store utlysningen på integrerende aktiviteter for eksisterende forskningsinfrastruktur, bl.a. gjennom et nasjonalt informasjonsmøte i Trondheim høsten 2007. Direkte veiledning til søkere i prosessen var også sentralt. Den nasjonale strategien ”Verktøy for forskning” har tatt inn betydningen av

internasjonalt samarbeid, og pekt på deltakelse i EUs aktiviteter som viktig for norske miljøer, noe som ble aksentuert i denne forbindelse.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

E-infrastruktur (Géant) var tema for utlysningen 2008-2, og denne retter seg mot et allerede eksisterende all-europeisk konsortium, der Norge er representert gjennom Nordu-Net.

c. Tiltak for strategisk posisjonering

Selv om ESFRI er et selvstendig organ, har arbeidet som har ledet frem til to norsklede prosjekters inntog på veikartet, hatt en relevans i forhold til arbeidet med Research Infrastructures. ESFRIs sekretariat ledes av sjefen for infrastrukturenheten i Kommisjonen, som er orientert av norske representanter i møter både i Brussel og ved besøk i Norge/Svalbard.

Den norske infrastrukturstrategien er tatt inn som referansemateriale i Kommisjonens planlegging av aktivitetene for forskningsinfrastruktur videre i 7RP.

KOMITÉARBEIDET

Komitédelegat: Hanne Hvatum (Kunnskapsdepartementet).

Komitérepresentant: Odd Ivar Eriksen (Norges forskningsråd).

Programkomiteen har hatt 2 møter i 2008. De viktigste saker og policyarbeid har vært knyttet til arbeidsprogrammene for 2009 og 2010, utlysningene og tilhørende søknadsbehandling og prosessevaluering, koordinering med arbeidet knyttet til utvikling av europeisk veikart for forskningsinfrastruktur (ESFRI) og informasjon knyttet til utbygging av infrastruktur bl.a. finansielle og regionale forhold. Kommisjonen har presentert sitt forslag om ERIC for programkomiteen og referert til norsk og sveitsisk bekymring for assosierte lands stilling i forslaget til forordningen. Informasjonsutveksling har vært en betydelig del av møtevirksomheten. Infrastruktur har betydelig interesse i EU, og arbeidet med å utvikle et fremtidsrettet tilbud i EU fortsetter med stor tyngde.

Søknadsbehandlingen i 2008

En høy andel av prosjektene har vært over threshold. Det kan skyldes at prosjektene reelt er gode, eller at evalueringspanelene har for få kriterier til å skille mellom prosjektene. Programkomiteen ønsker imidlertid ikke å heve threshold-verdien. Søknader om støtte til videreføring av infrastrukturer som ble finansiert i 6RP har naturlig nok en høy suksessrate. Programkomiteen var skuffet over svært få ERA-NET-søknader. Komiteen har også diskutert at mange søknader overstiger øvre angitte stønadsbeløp i utlysningen.

Arbeidsprogrammet for 2008-2009

Programkomiteen har ikke endret arbeidsprogrammet nevneverdig. Det er foretatt noen endringer i budsjettet for Call 2008-1 av teknisk karakter. Norge har påpekt at utlysningen av Preparatory phase midlene burde fremskyndes for å sikre god framdrift i de nye infrastrukturene på ESFRI Roadmap 2008, men Kommisjonen har ment at det er viktig å gi miljøene tid til søknadsskrivingen.

Programkomiteen vil framover kun ha målrettede utlysninger innenfor "topics" som matcher EUs forskningspolitiske prioriteringer for øvrig.

Arbeidsprogrammet for 2010

Programkomiteen har startet arbeidet med utformingen av arbeidsprogrammet for 2010. Det oppdaterte ESFRI Roadmap inneholder planer for 44 paneuropeiske forskningsinfrastrukturer der 10 er nye i forhold til ESFRI Roadmap 2006. Disse nye ESFRI-prosjektene vil kunne søke om støtte til gjennomføring av Preparatory phase i utlysningen som planlegges i september 2009. Kommisjonen regner det som sannsynlig at EUs strukturfondsmidler også vil brukes til finansiering av forskningsinfrastruktur på ESFRI Roadmap.

RESEARCH FOR THE BENEFIT OF SMES

NCP: Vebjørn Walderhaug

De små og mellomstore bedrifter (SMB) er vitale for utviklingen av økonomisk vekst og jobbskaping, og Kommisjonen legger stor vekt på å oppnå en sterkere deltakelse i rammeprogrammene av denne delen av næringslivet, både i de tematiske prioriteringene og i de spesifikke SMB-tiltakene. Av spesielle SMB-tiltak i 7RP finner man under delprogrammet "Capacities" prosjektformene *Research for SMEs (R4S)* og *Research for SME associations (R4A)*. Disse tilsvarer instrumentene *CRAFT (Cooperative Research)* og *Collective Research* under 6RP. Hovedforskjellen er at ønsket om utsetting av FoU-innsatsen til eksterne FoU-aktører (*RTD performers*) er mer aksentuert i 7RP, og at EU-tilskuddet nå er høyere – i praksis normalt 68-72 % mot 50-60 % i CRAFT/CR.

UTLYSNINGER

I perioden 2007 og 2008 har det vært to utlysninger i begge SMB-prosjektypene. Siden evalueringsresultatene for den siste R4A-utlysningen med frist 18.12.07 ennå ikke foreligger, baserer de nedenstående resultattall seg på kun tre SMB-utlysninger (det ses her bort fra et par mindre utlysninger av CSA-typen).

TILTAK, MÅL OG RESULTATER

a. Tiltak for økt mobilisering av bestemte målgrupper (bedrifter)

Mål for "Research for SMEs" (2007-08, 2 utlysninger):

- Den norske suksessraten skal være 5 prosentpoeng høyere enn det europeiske gjennomsnittet
- I de to første utlysningene i 7RP skal det være mer enn 30 norske SMB-deltakelser i EU-finansierte prosjekter av denne type
- Minst 8 av disse prosjektene skal ha norsk koordinator

Mål for "Research for SME Associations" (2007-08, 2 utlysninger):

- Norsk suksessrate skal være 5 prosentpoeng høyere enn det europeiske gjennomsnittet
- Mer enn 10 EU-finansierte prosjekter med norsk deltakelse
- Minst 4 av disse skal ha norsk koordinator

RESULTATER

Den norske suksessraten i CRAFT-prosjektene under 6RP var samlet sett på 24 % - langt over gjennomsnittet for Europa for øvrig. Denne resultatindikator har holdt seg på samme høye nivå så langt i 7RP: Den norske SMB-suksessraten på 24 % ligger 8 prosentpoeng høyere enn det europeiske gjennomsnittet. 13 % av prosjektforslagene til SMB-programmet har norsk deltakelse. Denne andelen stiger imidlertid til 20 % blant de *innstilte* SMB-prosjektene, noe som gir en indikasjon om kvaliteten i prosjektene med norsk deltakelse.

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilte	46	24 %	19
Reserve	5	3 %	3
Avslåtte	142	74 %	55
TOTALT	193	100 %	77

Tabell 2.15 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SME.

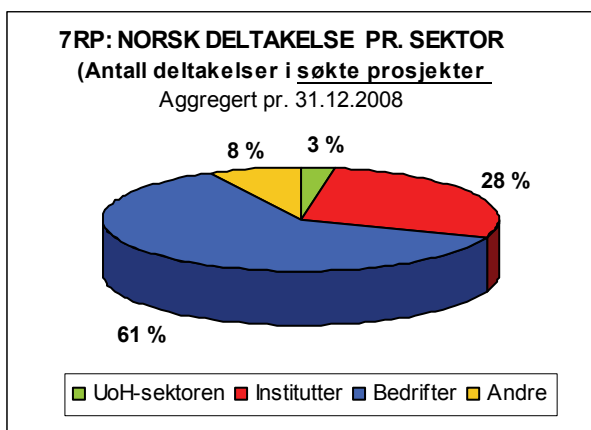
Kilde: Ecorda

I SMB-programmet er det i de første tre utlysningene sendt inn 193 prosjektforslag med norsk deltakelse, hvorav 46 er innstilt for EU-finansiering. Hele 77 av prosjektforslagene ble sendt Kommisjonen av norske koordinatore, noe som sier litt om det norske engasjementsnivået. 19 av disse prosjektforslagene får EU-finansiering.

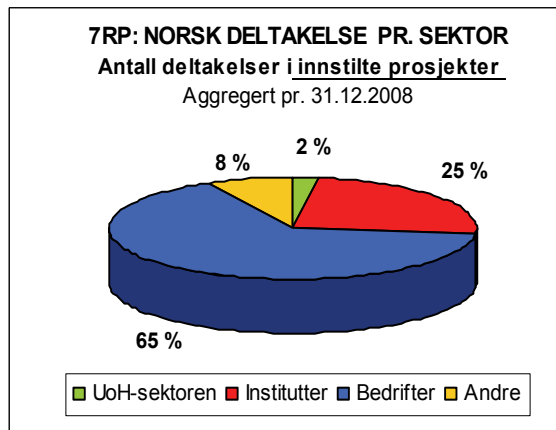
Det marine/maritime innslaget i de norsk-koordinerte SMB-prosjektene er fortsatt sterkt. Også miljøorienterte prosjekter er godt representert.

Sektorfordeling

Nedenfor vises fordelingen av de norske deltakelsene i hhv. søkte og innstilte prosjekter:

Figur 2.38 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SME.
Kilde: Ecorda.

Figur 2.39 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SME. Kilde: Ecorda.

Ikke overraskende utgjør bedriftene den klart største aktørgruppen. Sammen med instituttsektoren har de rundt 90 % av alle deltakelsene. Fordelingen er nokså lik i søkte som i innstilte prosjekter.

Samarbeidsland

Norges klart største samarbeidspartner så langt er Storbritannia etterfulgt av Spania og Tyskland. Norske aktører har samarbeidsrelasjoner med 29 land i de innstilte prosjektene.

TILTAK

Forskningsrådets bidrag til måloppnåelsen er å gi informasjon og veiledning direkte til de involverte målgruppene SMB og forskningsaktører, og indirekte gjennom virkemiddelaktørene, samt bidra til kompetanseheving i disse målgruppene.

Viktige strategiske aktiviteter er:

- Samarbeid med Innovasjon Norge og (fra 2008) det nye kombinerte CIP-nettverket, for å identifisere og assistere aktuelle SMB-kandidater for deltakelse i 7RP. Utvikling av god og relevant formidlingskompetanse vil være sentralt
- En egen plan for å bedre bedriftsdeltakelsen i de tematiske prioriteringene er utarbeidet

- Forbedre partnersøksfunksjonen og koblingene mellom SMB og forskningsaktører
- Mobilisering av bransjeorganisasjonene (spesielt Norsk Industri) og regionale innovasjonsaktører
- Aktivisering av flere "SMB-lokomotiver" egnet til å trekke med seg SMB i prosjektkonsortier. Blant aktuelle pådrivere for bedre SMB-deltakelse kan nevnes SINTEF, Teknologisk Institutt, Norsk Hydro, Det norske Veritas og Telenor
- Utvikling av markedet for EU-tjenester gjennom å etablere et "EU Kompetansenettverk"
- Tiltak for bedre samspill med næringslivsrelevante programmer i Forskningsrådet, som f.eks. BIA

b. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Samordningsgevinster kan oppnås gjennom bedre internt og eksternt samarbeid. Av Forskningsrådets næringsrettede virkemidler er BIA det tiltak som synes å være mest komplementært i forhold til det SMB-spesifikke tiltaket "Research for SMEs". BIA har, i likhet med Research for SMEs, som en viktig intensjon å anspore næringslivet til økte FoU-investeringer, med et tydelig kommersielt fokus. BIA er riktignok ikke forbeholdt SMB, og er noe større mht. varighet og budsjett, men programmets krav til internasjonal orientering betyr at søkere til BIA også bør ha et godt grunnlag for å etablere industriorienterte samarbeidsprosjekter innenfor rammen av Research for SMEs.

c. Tiltak for strategisk posisjonering

Siden de ovennevnte SMB-tiltakene er horisontale virkemidler, er behovet for strategisk posisjonering mindre uttalt i SMB-programmet enn i de tematiske prioriteringene i Cooperation. Imidlertid har Norges forskningsråd deltatt i to SMB-orienterte ERA-NET prosjekter. ERA-SME har sin norske parallell i deler av VRI-programmet og i BIA. I CORNET, som retter seg mot bransjeorientert forskning (collective research), har også Innovasjon Norge (IN) deltatt. Både IN og Forskningsrådet har valgt ikke å delta i videreføringen av prosjektet (CORNET II). Forskningsrådet deltar også i EU-prosjektet SMEs go Health, som er et prosjekt som skal understøtte SMB-deltakelsen i den tematiske prioriteringen Health under Cooperation.

SMB-deltakelse i Europeiske Teknologiplattformer (ETP) og Joint Technology Initiatives (JTI): ETP vil være viktige møteplasser for nettverksbygging for nye forskningskonsortier underveis i 7RP. Det er derfor svært viktig at også norske bedrifter engasjerer seg og tar del i de ETP som er etablert i 7RP. I sin form er en ETP industriledet og åpen for alle interessenter. Den skal samle flest mulig interessenter innen et teknologiområde der man i fellesskap skal definere og identifisere de viktigste langsiktige FoU-oppgavene interessentene står overfor. I en JTI fokuserer man bl.a. på utvalgte områder som trenger et løft på europeisk nivå. Også her har næringslivet en svært viktig deltakende rolle.

EUROSTARS

Kontaktperson: Bjørn Henriksen

Eurostars administreres av det paneuropeiske forskningsprogrammet EUREKA, og er spesielt rettet mot forskningsintensive SMB. Programmet gjennomføres i nært samarbeid med Kommisjonen, som finansierer ¼ av de offentlige tilskuddene over delprogrammet "Capacities". Norge er blant de land som har forpliktet seg til deltakelse i Eurostars, og har avsatt 2 mill. EURO pr. år ut 2013. Etter to utlysninger i 2008 kan det slås fast at både den norske interessen for Eurostars og evalueringsresultatene så langt er oppmuntrende. Se egen rapportering om Eurostars.

UTLYSNINGER OG RESULTATER

Det har vært to utlysninger i 2008 med følgende frister: 8. februar og 21. november.

Utlysningen med frist 8. februar ga 22 innsendte søknader med norsk deltakelse (av i alt 206), derav ble 21 søknader funnet gyldige (189). Av disse hadde 16 norsk prosjektleder. 13 prosjektsøknader med norsk deltakelse kom over "streken" (133). Totalt kom 6 høyt nok til å få tilsagn om finansieringsstøtte (91). Av disse 6 har 4 norsk prosjektleder.

Utlysningen med frist 21. november ga 36 innsendte søknader med norsk deltakelse av i alt 317 innsendte. Hittil er 17 søknader funnet ugyldige og en er trukket, derav tre med norsk deltakelse. Av disse har en norsk prosjektleder. Av de fortsatt gjenstående 33 søknadene med norsk deltakelse har 21 prosjektsøknader norsk prosjektledelse. Evalueringen av søknadene vil være avklart i slutten av mars 2009. I de fleste søknadene med norsk deltakelse, som ledes av en ikke norsk deltaker, deltar det en norsk FoU-intensiv SMB.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2008 er det gjennomført informasjonsmøter om Eurostars i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Kristiansand og Bodø. Eurostars er også presentert på møter i Alta og Kongsberg.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Alle informasjonsmøtene har rettet seg mot programmets målgruppe: FoU-intensive SMBer.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

SMBer er et nasjonalt prioritert område.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Ordningen med prosjektetableringsstøtte er i stor grad benyttet.

KOMITÉARBEIDET

Komiteédelegat i "Research for the benefit of SMEs" 2007-08 har vært Tone Evje (NHD), som vil bli etterfulgt av Pål Gretland (NHD). Komiteerepresentant (ekspert) er Vebjørn Walderhaug, Norges forskningsråd.

Mens det i 6RP var én felles komité for alle "horisontale" tiltak (tverrgående aktiviteter) vedrørende f.eks. SMB og internasjonalt forskningssamarbeid, har Kommisjonen for 7RP valgt å etablere en egen komité for SMB-tiltak. Dette er i tråd med Kommisjonens sterkere vektlegging av SMBenes betydning for utviklingen av framtidens europeiske næringsliv, og har gitt medlemslandene en bedre anledning til å påvirke Kommisjonen i SMB-spørsmål. Komiteens hovedfokus i 2008 har vært innholdet i SMB-arbeidsplanen for 2008 og 2009 ("Research for the benefit of SMEs"). Dessuten har tiltak for å øke SMB-deltakelsen i de tematiske prioriteringene (under delprogrammet Cooperation) vært et viktig og tilbakevendende spørsmål i komiteens møter.

REGIONS OF KNOWLEDGE

NCP: Sverre Sogge

UTLYSNINGER

Det er kommet resultater fra tre utlysninger så langt i Regions of Knowledge.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	Fordeling %	Antall
Innstilte	0	0 %	0
Reserve	0	0 %	0
Avslåtte	7	100 %	2
TOTALT	7	100 %	2

Tabell 2.16 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Regions of Knowledge.

Kilde: Ecorda

Norge har deltatt med 7 søknader, alle avslått. I tillegg var det tre søknader med norsk deltakelse som ble avvist og ikke evaluert pga. formelle feil. Et svært høyt antall prosjekter led denne skjebnen i både første og andre utlysning i Regions. De fleste ble avvist på grunn av mangler ved konsortiet. Kommisjonen og programkomiteen har arbeidet aktivt for å få ned antallet avvisinger ved å gjøre teksten klarere, og vilkårene for deltakelse enklere. Andelen avviste søknader har ikke gått ned fra første til andre utlysning. De viktigste forenklingene er imidlertid gjort etter andre utlysning.

To av de gyldige søknadene er norskkoordinerte.

I andre utlysning kom et norskordinert prosjekt med blant de 15 prosjektene som kom over alle terskler i evalueringen. Det var bare tilgjengelig midler til å finansiere 12 av disse. Det norskkoordinerte prosjektet manglet et halvt poeng på å bli finansiert.

Det er norsk deltakelse i 4 % av søknad så langt i REGIONS, og i snitt er det 1,6 norske deltakelser pr. søknad.

Sektorfordeling

Det er 13 norske deltakelser i de 7 prosjektsøknadene. Halvparten av deltakelsene er fra instituttsektoren.

Samarbeidsland

Norge har samarbeidsrelasjoner med 17 land i de 7 prosjektsøknadene.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mobiliseringen til Regions of Knowledge har dels gått gjennom å delta på arrangementer regionalt, og dels gjennom Forskningsrådets og Innovasjon Norges programmer VRI, ARENA og NCE. I 2008 gjennomførte Kommunenes sentralforbund fire konferanser rundt i landet med fokus på muligheter for deltakelse i EU-programmer for kommuner og regioner. På disse konferansene ble de regionale satsingene i 7RP, og særlig Regions of Knowledge, presentert både i plenum og på egne sesjoner sammen med Innovasjon Norge som presenterte CIP. Arrangementene hadde høy prioritet både fra Kommunenes sentralforbund og flere departementer, med statssekretær som innleder på hver konferanse. I ettertid har vi ingen indikasjoner på at disse arrangementene bidro til mobilisering verken til Regions of Knowledge eller til utlysningen av OMC-net som ble presentert som en mulighet for fylkeskommunene.

Mobiliseringen i tilknytning til relevante programmer som VRI har fortsatt i 2008. Prosjektet omtalt ovenfor, som var svært nær finansiering i 2008, var et resultat av dette. I det videre arbeidet vil vi legge mer vekt på mobilisering via relevante program, som ser ut til å være mer treffsikkert enn deltakelse på mer generelle arrangementer regionalt. I forbindelse med revidering av programplanen for VRI blir det vurdert å legge inn klarere formulerte forventninger om at VRI-prosjektene regionalt engasjerer seg i internasjonalt samarbeid, særlig i Regions of Knowledge.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Deltakelse i Regions of Knowledge vil kunne gi aktører uten erfaring med EUs rammeprogram, som en del høyskoler og regionale institutter, en inngang mot tyngre deler av rammeprogrammet. Målet for Regions of Knowledge er at de deltakende klyngene gjennom samarbeid med andre skal komme i posisjon for tyngre FoU-innsats, bl.a. finansiert gjennom rammeprogrammet.

Mobilisering gjennom Regions of Knowledge vil derfor kunne fungere som egnet tiltak overfor utvalgte målgrupper i forhold til øvrig deltakelse i rammeprogrammet.

c. Tiltak for strategisk posisjonering

Høsten 2008 ble det gjennomført et seminar i Brussel for programstyrene i VRI og ARENA/NCE der EUs satsinger på regional innovasjon ble grundig presentert av innledere fra Kommisjonen. I tilknytning til seminaret ble det også gjennomført et dialogmøte med Head of Unit med ansvar for Regions of Knowledge. Møtet profilerte Norge som et land med viktige erfaringer innenfor satsing på regionale klynger. Dette vil forhåpentligvis styrke vår gjennomslagskraft i videre diskusjoner i programkomiteen. Økt bevissthet om EU-satsinger på regional innovasjon i de aktuelle programstyrene vil også legge grunnlaget for sterkere satsing innenfor programmene.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentanter: Sverre Sogge, Norges forskningsråd og Kari Mette Lullau (KRD).

Norge har tatt en aktiv rolle i programkomiteen, særlig i tilknytning til utvikling av Regions of Knowledge.

Etter de to første årene med utlysninger i Regions of Knowledge er det gjort betydelige endringer i arbeidsprogrammet for 2009. Deltakelsesreglene er blitt mer presise samtidig som det er gjort noen forenklinger som forhåpentligvis vil gi positive resultater. Kommisjonen har også ønsket at prosjektene skulle bli betydelig større. Dette var det mye motstand mot, og resultatet ble et kompromiss foreslått fra norsk side som åpner for større nettverk samtidig som det fortsatt vil være mulig å finansiere mindre prosjekter. I det videre arbeidet i komiteen vil vi fra norsk side prioritere arbeid for utlysningstemaer som gjør det mulig for de beste norske regionale klyngene å søke.

Programmet Research Potential har også vært gjenstand for mye diskusjon i komiteen. Dette programmet er ikke åpent for norske søkere med unntak av egne SICA-utlysninger hvert 2. år som har åpnet for konsortier. Det er likevel ønskelig at sterke FoU-institusjoner, bl.a. i Norge, går inn og driver mentoring overfor de institusjonene i de svake regionene i EU som får finansiert prosjekter. Foreløpig har ikke Kommisjonen vært i stand til å levere statistikk som viser hvilke institusjoner som er med i slik mentoring-virksomhet.

Denne komiteen styrer i tillegg programmet Coherent development of research policies. Dette siste programmet er primært en finansieringsordning for en del aktiviteter under CREST-komiteen. Av formelle grunner må det underlegges en av programkomiteene. Komiteen har i liten grad gått inn i den faglige styringen av disse aktivitetene, da disse diskusjonene i stor grad går i CREST.

RESEARCH POTENTIAL

NCP: Sverre Sogge

UTLYSNINGER

Så langt er det kun en utlysning som har vært aktuell for norske søkere i POTENTIAL.

RESULTATER

I den nevnte utlysningen var det en søknad med norsk deltakelse. Dette prosjektet har fått kontrakt. Prosjektet er ikke norskkoordinert.

TILTAK

Programmet er bare åpent for søkere fra såkalte Convergence Regions and Outermost Regions i EU eller assosierte land. Norge har ingen slike regioner. Den enkelte region søker alene. Det er imidlertid et ønske om at sterke institusjoner i resten av Europa, bl.a. i Norge, bidrar til utviklingen av institusjonene i de svakere regionene. I og med at norske institusjoner ikke aksepteres som formelle partnere i søknadene er det vanskelig å mobilisere. Vi får heller ikke statistikk fra Kommissjonen som viser eventuell norsk deltakelse i utviklingen i prosjektene.

Hvert 2. år arrangeres en utlysning for internasjonalt samarbeid rettet mot spesielle områder. I 2007 gjaldt dette Vest-Balkan, i 2009 blir det en tilsvarende for landene sør for Middelhavet. I disse utlysningene er det åpnet for konsortier. Et prosjekt med norsk deltakelse ble finansiert ved utlysningen i 2007.

KOMITÉARBEIDET

Se omtale under Regions of Knowledge

SCIENCE IN SOCIETY (SIS)

NCP: Tom-Espen Møller

UTLYSNINGER

Det har vært én utlysning i SiS i 2008. Totalt ble det utlyst knapt 30 millioner til forskningsprosjekter. Utlysningene er delt inn i to deler: Den første delutlysningen inneholdt 15 utlysninger innen de fleste av aktivitetene i programmet med søknadsfrist 18. mars 2008. Den andre delutlysningen omfattet én utlysning innen aktiviteten ungdom og vitenskap med søknadsfrist 10. juli 2008.

RESULTATER

Resultatene nedenfor omfatter utlysningene under SiS i 2007 og 2008.

Status norske prosjektsøknader og koordinatører;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatører
	Antall	i %	Antall
Innstilte	15	45 %	5
Reserve	8	24 %	1
Avslåtte	10	30 %	1
TOTALT	33	100 %	7

Tabell 2.17 Status norske prosjektsøknader og koordinatører i SiS.

Kilde: Ecorda og evalueringsrapporter.

Pr. 31.12.2008 var det kommet inn 33 gyldige søknader med norsk deltakelse. 15 av disse er innstilt for støtte. Suksessraten er dermed på 45 %, noe som er hele 20 prosentpoeng over EU-snittet. Vi fått kontraktsdata for 3 av de innstilte kontraktene ved utgangen av 2008.

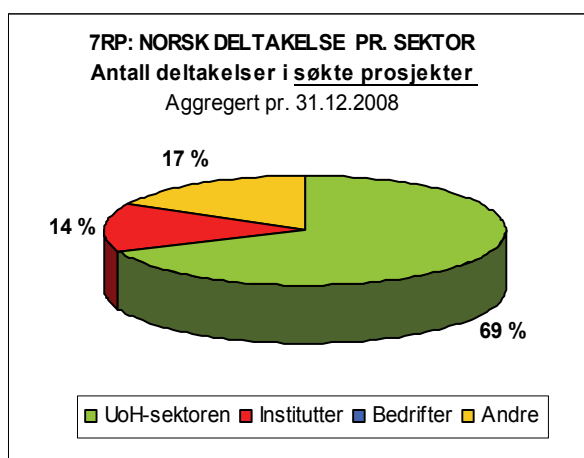
Norsk deltakelse utgjør 19 % av alle de innstilte prosjektene. Den norske andelen av søknadene er i underkant av 11 %. I snitt er det 1,1 norske deltakelser pr. søknad.

Det er 7 norske koordinatorene i søknadene, derav 5 i de innstilte. 21 % av søknadene er dermed norsk koordinert, med en koordinatorandel på 33 % i de innstilte prosjektene.

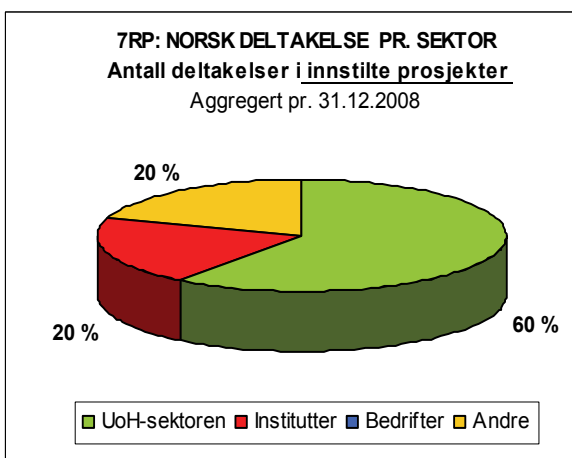
SiS er ikke det programmet Norge er mest aktiv i (11 % norsk deltakelse i søknadene), men de norske aktørene som først deltar har derimot svært høy kvalitet, noe både suksessraten og den høye koordinatorandelen i de innstilte prosjektene bevitner.

Sektorfordeling

Diagrammene nedenfor viser fordelingen av de norske deltakelsene i henholdsvis søknader og innstilte prosjekter:

Figur 2.40 Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SiS.
Kilde: Ecorda.

Figur 2.41 Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS. Kilde: Ecorda.

Som diagrammene viser er UoH-sektoren den klart største aktøren, både i prosjektsøknadene og de innstilte prosjektene, med godt over halvparten av alle deltakelsene.

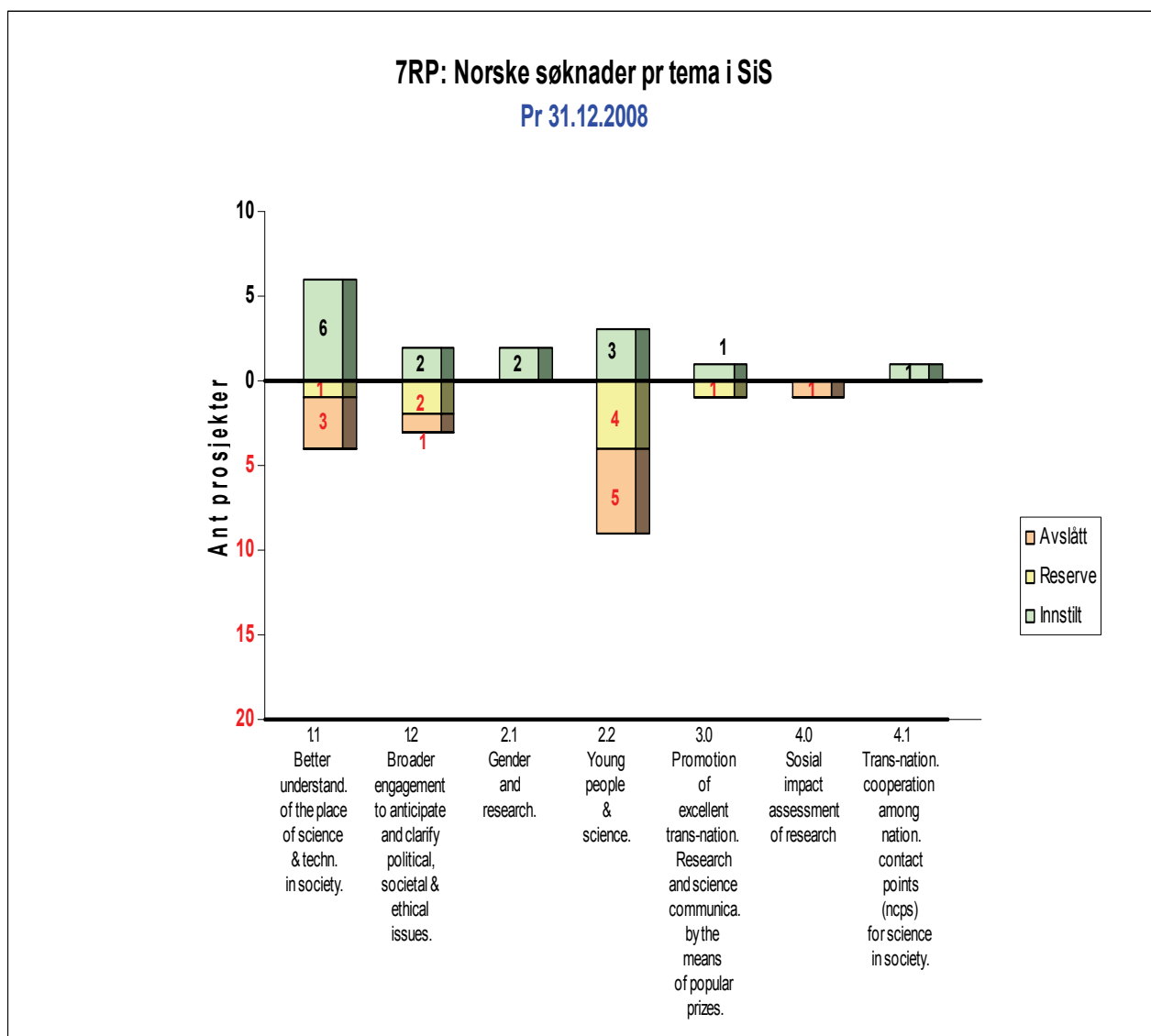
Samarbeidsland

Norge samarbeider hyppigst med Tyskland, Frankrike, Storbritannia, Spania og Nederland så langt. Til sammen har vi samarbeidsrelasjoner med 31 land i de innstilte prosjektene så langt.

Dekningsprofil

Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende fem hovedaktivitetsområder;

- 1.1 Better understanding of the place of science and technology in society
- 1.2 Broader engagement to anticipate and clarify political, societal and ethical issues
- 2.1 Gender and research
- 2.2 Young People and Science
- 3.0 Promotion of excellent trans-national research and science communication by the means of popular prizes.
- 4.0 Social impact assessment of research.
- 4.1 Trans-national cooperation among National Contact Points (NCP's) for Science in Society

Figur 2.42 Dekningsprofil SiS.

Diagrammet omfatter flgd.utlysninger; FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-1, FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-2 og FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2008-1. Kilde: Ecorda

Det er en noenlunde jevn fordeling av søknader med norske deltakere til de ulike aktivitetene under SiS-programmet. Det har vært flest norske søknader til aktivitet 1.1 *Better understanding of the place of science and technology in society* og aktivitet 2.2 *Young people and science*. Det er også på disse områdene det er flest innstilte prosjekter med norsk deltakelse. Det har ikke vært søknader med norsk deltakelse til aktivitet 1.3 *Strengthening and improving the European science system* og Aktivitet/Area 3.0.2 *Training actions to bridge the gap between the media and the scientific community targeting the public*.

TILTAK

a. Økt mobilisering

I løpet av 2008 har Forskningsrådet bygget ut den eksisterende kontaktlisten på i overkant av 400 personer, slik at den i nå inneholder adressene til 500 kontaktpersoner. Følgende hovedkategorier av personer inngår i listen:

- Nasjonale kontaktpersoner på universiteter, høyskoler, institutter og forvaltningsorganer som har aktiviteter som er av relevans for Science in Society (SiS).
- Medlemmer av relevante programstyrer i Forskningsrådet
- Deltakere på informasjonsmøter om SiS

- Kontaktpersoner for søknader til SiS
- Forskere og forskningsadministrativt personell som har meldt sin interesse for å motta informasjon om SiS.

Kontaktlisten er felles for programmene Science in Society og Socio-economic Sciences and the Humanities. Listen er blitt brukt til å sende ut informasjon i form av nyhetsbrev og annen målrettet informasjon om arbeidsprogrammet for SiS. Totalt fem nyhetsbrev er sendt ut i løpet av året. Nyhetsbrevene er også tilgjengelige på Forskningsrådets nettsider.

Informasjon om SiS har også blitt sendt ut til avdelinger/personer internt i Forskningsrådet som har fagansvar som korresponderer med aktiviteter/satsinger i SiS.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

NCPene for SiS har holdt foredrag ved en rekke informasjonsarrangementer og -møter. Dette inkluderer blant annet relevante fagmiljøer ved universitetene og høyskolene..

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Realfag i skolen.

Universitetet i Oslo, Utdanningsvitenskapelig fakultet, er koordinator for prosjektet *Mind the Gap* som er finansiert under SiS-2007-2.2.1: Supporting formal and informal science centres and museums and other relevant means.

Likestilling i forskning:

Det er to prosjekter på området kjønn og forskning med norsk deltakelse, hvorav ett norskkoordinert.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

SICA-prosjekt:

Det er ingen norske deltakere i prosjekter finansiert av den ene SICA-utlysningen som hittil er publisert under SiS.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Lise Christensen, Norges forskningsråd. Komitédelegat: Mette Lending (KD).

Forskningsrådet har deltatt i det ene formelle møtet som har vært avholdt i Programkomiteen for SiS i 2008 (møte 3, 10.mars). Det har ikke blitt levert skriftlig innspill fra Norges side til arbeidsprogrammet for 2009.

ACTIVITIES OF INTERNATIONAL COOPERATION (“INCO-HORIZONTAL”)

NCP: Inger-Ann Ulstein

UTLYSNINGER

Det har vært fire utlysninger under Activities of International Cooperation (INCO) hittil i 7RP. Resultatene nedenfor omfatter disse utlysningene.

RESULTATER

Status norske prosjektsøknader og koordinatore;

	Søkte prosjekter med norsk deltakelse		Norske koordinatore
	Antall	i %	Antall
Innstilte	5	63 %	0
Reserve	0	0 %	0
Avslåtte	3	38 %	2
TOTALT	8	100 %	2

Tabell 2.18 Status norske prosjektsøknader og koordinatore i INCO.

Kilde: Ecorda

Av de 8 norske prosjektsøknadene er 5 innstilt for støtte og Forskningsrådet er partnere i alle disse. Totalt er det innstilt 25 prosjekter innenfor INCO så langt. Norge deltar dermed i 20 % av alle innstilte prosjekter, mot bare 7 % av alle søknadene. Tallmaterialet er imidlertid foreløpig svært begrenset.

Ved utgangen av 2008 har vi mottatt kontraktsdata for 3 av de 5 innstilte prosjektene i INCO. I tillegg er Norge ved Forskningsrådet med i ytterligere 2 prosjekter. Prosjektene det gjelder er fire INCO-net og et ERA-NET.

Det er to norske koordinatore i søknadene, dvs. 29 %. Ingen av disse søknadene er innstilt.

Sektorfordeling

Majoriteten av deltakelsene i prosjektsøknadene tilhører sektoren Andre. Dette skyldes at Forskningsrådet er en stor aktør i dette programmet. I tillegg er det en deltakelse fra hver av de tre andre sektorene; UoH-sektoren, instituttsektoren og bedriftene. De innstilte prosjektene har kun deltakelse fra sektoren Andre.

Samarbeidsland

Norge har flere samarbeidsrelasjoner, og aller flest med Finland, Frankrike og Tyskland. Norge samarbeider med til sammen 48 land i de 5 innstilte prosjektene. I to av prosjektene samarbeider Norge aktivt med Russland, og leder en arbeidspakkeleder sammen med Russland i INCONTACT2. Hvert prosjekt har mange deltakere.

Dekningsprofil

Forskningsrådet har valgt å satse på deltakelse i prosjekter som er i samsvar med de regionale prioriteringsområdene i Forskningsrådet. I tråd med dette deltar Forskningsrådet i et INCO-nett med Latin-Amerika, et INCO-nett med Sentralasia og Øst-Europa, og et INCO-nett med Afrika sør for Sahara. Vi har en aktiv rolle i alle disse tre regionale INCO-nettene. INCO-nettene er forskningspolitiske. Dessuten deltar Forskningsrådet i INCONTACT2 som er et INCO-nett for alle INCO-NCPene og som har globalt nedslagfelt. Her skal Forskningsrådet lede et oppdrag sammen med Russland. Forskningsrådet arbeider også nært med Russland i ERA-NET Rus.

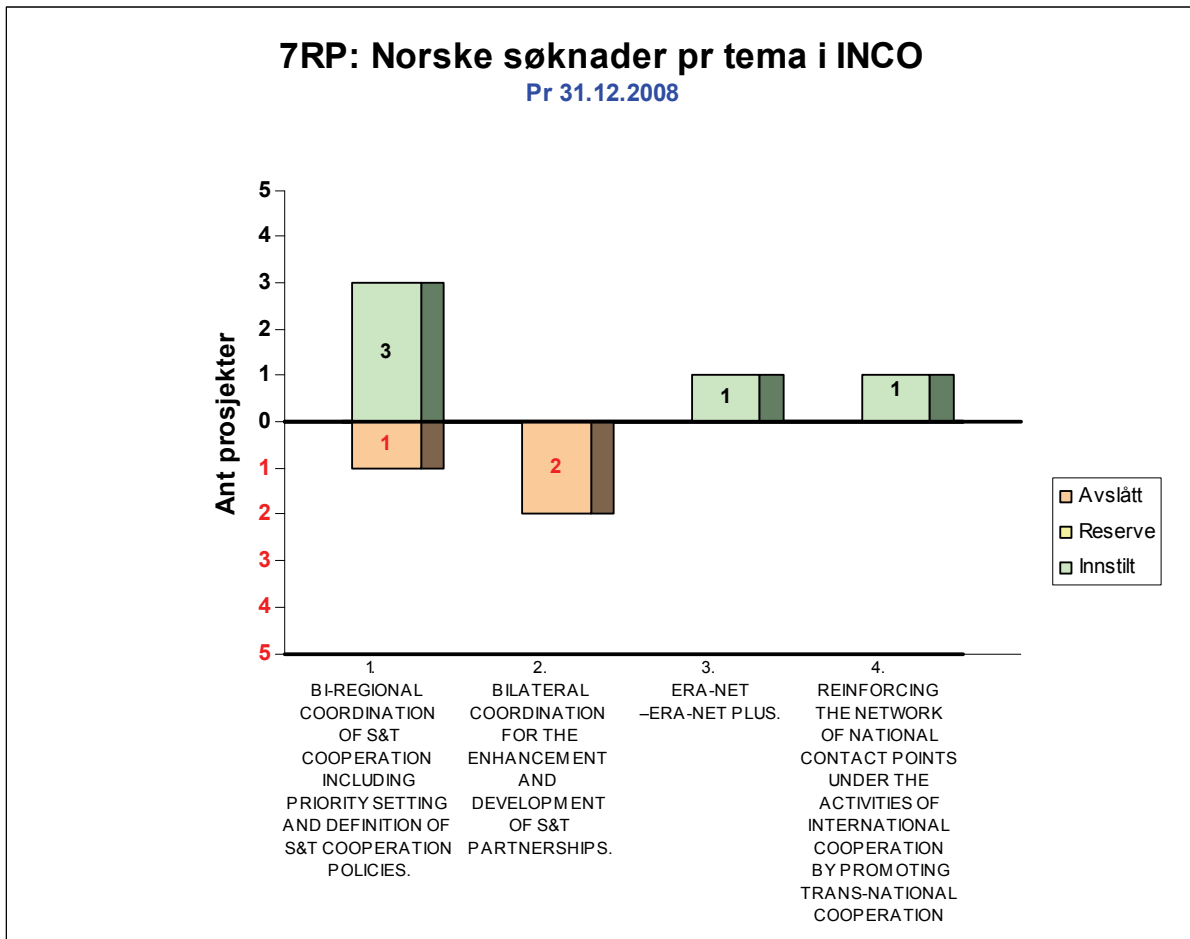
Dekningsprofilen viser fordelingen av prosjektene etter status på følgende fire hovedaktivitetsområder;

1. Bi-regional coordination of S&T cooperation including priority setting and definition of S&T cooperation policies;

- 1.1 Western Balkan countries region
- 1.2 Mediterranean Partner countries region
- 1.3 Eastern European and Central Asia region
- 1.4 Latin America region
- 1.5 Africa and the Caribbean Pacific region

1.6 Asia region

2. Bilateral coordination for the enhancement and development of S&T Partnerships.
3. ERA-NET – ERA-NET PLUS.
4. Reinforcing the network of National Contact Points (NCP) under the activities of International Cooperation by promoting trans-national cooperation.

Figur 2.43 Dekningsprofil INCO.

Diagrammet omfatter flgd. utlysninger; FP7-INCO-2007-1, FP7-INCO-2007-2, FP7-INCO-2007-3 og FP7-INCO-2007-4.

Kilde: Ecorda

TILTAK

a. Økt mobilisering

Det har vært et mål for Forskningsrådet å bli med i de INCO-nett som har vært relevante for den regionale satsingen, og i tråd med dette har vi aktive roller i tre av de regionale INCO-nettene: EECA (Øst-Europa og Sentral Asia), CAAST-net (Afrika sør for Sahara) og EULARNET (Latin-Amerika). I tillegg deltar vi i ERA-NET som styrker det globale perspektivet. Som INCO-NCP deltar også Forskningsrådet i INCONTACT2 som er det globale nettverket for NCPer.

Forskningsrådet har samarbeid med Utenriksdepartementet og Kunnskapsdepartementet om aktivitetene som er knyttet til INCO-nettene, herunder deltakelse i regionale Policy platforms.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Gjennom de nasjonalt finansierte programmer med globalt perspektiv, og forskning om og i samarbeid med utviklingsland har Forskningsrådet nær kontakt med forskningsmiljøer som søker forskningsmidler i samarbeid med land i sør. Disse miljøene er informert om

samarbeidsmuligheter med land i sør under SICA, men også andre av rammeprogrammenes regionale virkemidler.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Forskningsrådet vil fortsatt ha et fokus på å styrke og opprettholde samarbeidet med Russland, Afrika og Latin-Amerika. I tillegg er det et stadig sterkere fokus på land i Asia, herunder Kina og India. Det legges vekt på å få til mer samarbeid gjennom rammeprogrammet med land i Asia.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

For å få til godt samarbeid og gode resultat på dette feltet har Forskningsrådet nært samarbeid med de relevante miljøene, nasjonalt og internasjonalt.

KOMITÉARBEIDET

Komitérepresentant: Jesper Simonsen, Norges forskningsråd. Komitédelegat: Mari Hareide (KD).

Det er lav møtehyppighet i komiteen. Det har vært stor enighet om arbeidsprogrammet. Norge har sammen med flere andre land tatt til orde for en klarere og mer offensiv presisering av INCO-komiteens rolle, - bl.a. når det gjelder rådgiving til de tematiske komiteene om SICA-utlysninger på bakgrunn av hva som kommer fram i INCO-nettene, og overordnet overvåking, evaluering og strategisk rådgiving tilknyttet 3.landssamarbeidet i hele rammeprogrammet.

EURATOM

NCP: Helene Stensrud

UTLYSNINGER

Det var en utlysning i 2007 innen området fisjon og strålevern. Denne hadde søknadsfrist 2. mai 2007 i EU. Hovedfokus for denne utlysningen har vært medisinsk strålebruk og risiko ved lave og protrauerte doser.

EURATOM hadde søknadsfrist 15. april 2008 innenfor området fisjon og strålevern. Fokus for denne utlysningen var på håndtering av radioaktivt avfall, risiko ved lave stråledoser og medisinsk strålebruk, i tillegg til reaktorsystemer. Utlysningen hadde også et fokus på opplæring og mobilitet av forskningsmedarbeidere.

RESULTATER

Ved utgangen av 2008 har vi mottatt resultater fra de to første utlysningene i EURATOM.

Til søknadsfristen i mai 2007 kom det inn kun en søknad med norsk deltakelse. Søknaden ble avslått. Temaområdet for prosjektet var; Radiation Protection: Emergency management and rehabilitation.

Til søknadsfristen i april 2008 kom det inn en søknad med norsk deltakelse. Denne søknaden ble imidlertid innstilt. Temaområdet for denne søknaden var; Radiation Protection: Emergency management and rehabilitation.

Ingen av prosjektsøknadene hadde norsk koordinator.

TILTAK

a. Økt mobilisering

Mål: Norske forskere har i tidligere rammeprogram hatt svært god deltakelsesprosent i EURATOM-prosjekter innenfor de tema finansieringsordningen dekker. Det er et mål å opprettholde denne deltakelsen også i 7. rammeprogram ved at mindre aktive miljøer mobiliseres innenfor nye tema. Imidlertid må man se mobilisering av norske forskere i lys av at hovedfokus i EURATOM er på andre tema enn de norske forskere tradisjonelt har vært involvert i. Tradisjonelt har norske forskere vært sterkt involvert i prosjekter hvor tema har vært radioøkologi og beskyttelse av miljø. Kommisjonen vektlegger i 7RP-EURATOM forskning innen medisinsk bruk av stråling, noe som kan forklare den lave søknadsdeltakelsen.

b. Tiltak for bestemte målgrupper

Et viktig tiltak er å mobilisere nye miljøer til å delta i EURATOM innenfor nye tema som medisinsk strålebruk og strålingsbiologi, samt videreformidle informasjon og være hjelpelig overfor miljøene. Det ble holdt informasjonsseminar i forbindelse med første utlysning i 7RP der norske forskeres muligheter i EURATOM ble presentert. Det ble også holdt et informasjonsmøte høsten 2008. Det vil om mulig arbeides for at radioøkologi og beskyttelse av miljø inkluderes i fremtidige arbeidsprogram under EURATOM. Men som tredjeland i EURATOM-sammenheng har Norge begrensede muligheter for påvirkning.

c. Tiltak for å forsterke nasjonalt prioriterte områder

Det er i stor grad blitt satset på medisinsk strålebruk og strålingsbiologi i EURATOMs arbeidsprogram for 2007 og 2008. Disse temaene er fortsatt viktige i 2009. Dette temaet gjenfinnes til dels innen noen satsinger i Forskningsrådet. Innenfor aktiviteten Frittstående prosjekter i klinisk medisin og folkehelse (FRIMED) har man tradisjonelt fått enkelte søknader innenfor medisinsk strålebruk. Innenfor denne satsingen gis det ikke spesielle prioriteringer for utlysningene. Innenfor den strategiske satsingen Kreftforskning er de medisinske tema EURATOM fokuserer på delvis dekket, men ikke som primære områder av viktighet for programmet. Fremtidige utlysninger vil ikke satse spesielt på tematikk som har overlapp med EURATOMs satsing. I den grad beskyttelse av miljø og radioøkologi kommer til å være en del av fremtidige arbeidsprogram innenfor EURATOM, vil det være naturlige koblinger mellom samme tema i programmene Havet og kysten og Miljø 2015. Programmet Miljø gener og helse har også stråling som et av sine tema. Effekter på helse av stråling som forekommer som forurensning i miljøet faller inn under dette programmet. Disse tema var imidlertid ikke prioritert i EURATOM-utlysningene i 2007 eller 2008.

d. Tiltak for strategisk posisjonering

Det er utlyst ett Network of Excellence (NoE) i utlysningen for 2009 innenfor temaet risiko ved lave stråledoser. I fremtidige prioriteringer vil man ta i betraktning for eksempel the Strategic Energy Technology Plan fra Kommisjonen og forskningsagendaene etablert av the Sustainable Nuclear Energy Technology Platform, den foreslåtte teknologiplattformen på geologisk deponering og the High Level Expert Group on Low Dose Risk. Andre spesifikke initiativer vil vurderes i lys av å utvikle samarbeidet med tredje land.

ERA-NET (ikke tematiske)

NCP: Lena Cappelen Endresen

UTLYSNINGER

Det har vært en utlysning for "horisontale" (ikke tematiske) ERA-NET i 2007, med søknadsfrist i 2008 (12. august). Utlysningen for ERA-NET i 2009 er kunngjort i 2008 men omfattes ikke av denne rapporten.

RESULTATER

Til søknadsfristen 12. august 2008, er det registrert 2 prosjektsøknader med norsk deltakelse innenfor ERA-NET programsamarbeid. Det ene prosjektet - Associated European Research and Technology Organisations - er innstilt for støtte, mens det andre er avslått. I det innstilte prosjektet er det 2 norske deltakere: Forskningsrådet og SINTEF.

Ingen av prosjektsøknadene hadde norsk koordinator.

De øvrige (tematiske) ERA-NET prosjektene er rapportert under de tematiske programmene de inngår i.

TILTAK

ERA-NET er et av flere former for europeisk programsamarbeid, der forskningsfinansierende institusjoner samarbeider om felles aktiviteter og utlysninger av midler. Det er i 2008 lagt vekt på en mer strategisk deltakelse fra Forskningsrådet i ERA-NET og annet programsamarbeid. Forskningsrådet har vært en meget aktiv deltaker i ERA-NET siden denne samarbeidsformen ble introdusert i 6. rammeprogram, og deltok i nesten halvparten av de ERA-NET som da ble igangsatt. I januar 2008 vedtok Forskningsrådets direktørmøte "Prinsipper for norsk deltakelse i europeisk programsamarbeid: ERA-NET, ERA-NET Plus og programmer fremmet etter Artikkel 169". Prinsippene legger først og fremst vekt på at Forskningsrådets deltakelse i europeisk programsamarbeid skal være forankret i Forskningsrådets ledelse, dvs. Programstyrene og Divisjonenes ledermøter. Deltakelse skal vedtas på bakgrunn av en faglig og strategisk begrunnelse for å delta i det aktuelle programsamarbeidet.

Ved utgangen av 2008 var Forskningsrådet deltaker i 32 ERA-NET. I 6 av disse var det også andre norske deltakere (Nordisk Energiforskning, Norsk Polarinstitutt, Innovasjon Norge, SINTEF, Samnordisk Skogforskning og Nordisk InnovationsCenter - NiCE). I tre andre pågående ERA-NET deltar ikke Forskningsrådet, men andre norske deltakere (Samferdselsdepartementet, Justervesenet, Vegdirektoratet, og Norges Vassdrags- og energidirektorat)

JOINT RESEARCH CENTRE (JRC)

NCP: Johs Kolltveit

EUs Joint Research Centre ble opprinnelig etablert i 1959 som ledd i EURATOM-avtalen, og har i årene etter etableringen bidratt gjennom forskning og teknologiutvikling til EUs arbeid for kjernekraft og -sikkerhet. Virksomheten har gradvis ekspandert og JRC er nå engasjert i mange flere politikkområder; life science, energi, sikkerhet og forbrukerbeskyttelse. JRC er organisert som et Generaldirektorat i EU-Kommisjonen under kommisjonæren for forskning og har i dag 7 forskningsinstitutter i 5 av medlemslandene. Kommisjonen finansierer i 7RP syv forskningsinstitutter.

Formålet med JRC er å støtte forskning og teknologisk utvikling i forbindelse med utforming, utvikling, gjennomføring og overvåking av EUs politikk på en del viktige områder. Brukerne av FoU-resultatene vil derfor ofte være generaldirektoratene i EU.

JRC, som har en stab på om lag 2 750 personer, er hovedsakelig finansiert gjennom 7RP med et budsjett for 2008 på vel 330 millioner euro. Det betyr at Norge gjennom EØS-kontingenten, indirekte er med og finansierer virksomheten i disse instituttene.

I tillegg til å være direkte finansiert gjennom EUs rammeprogram for forskning, deltar JRCene på prosjektbasis i rammeprogrammet, og er derfor aktuelle partnere i søknadskonsortier. Men JRCene kan ikke ha koordinatoransvaret.

JRCene tilbyr både administrative og faglige stillinger for kortere eller lengre tid: temporary agent, contractual agent, seconded national expert, grantholders (post doc og Ph.D.) og trainees. Forskningsrådet har i 2008 videreformidlet stillingsutlysninger fra JRC til vårt norske kontaktnett. Representanter for JRCs ledelse var på 2 dagers besøk i Norge i august 2008. Forskningsrådet arrangerte første dagen ”technical visits” til NILU, IFE, Veterinærinstituttet og Det Norske Veritas. Andre dagen arrangerte Forskningsrådet, i samarbeid med JRC, en ”Information Day”, der representanter for JRC og utvalgte norske miljøer informerte om pågående aktiviteter og diskuterte muligheter for framtidig samarbeid. Arrangementet medførte nyttig kontakt mellom norske forskningsmiljøer og JRC-instituttene, og i etterkant er det rapportert om inngåelse av en ny samarbeidsavtale (NILU), deltakelse som observatør på møte i co-ordination group of Generation IV innenfor rammen av EURATOM (IFE), utstrakt samarbeid innen genmodifiserte organismer og kontakt om mulig samarbeid innen nanopartikler i mat (Veterinærinstituttet) samt invitasjon til deltakelse i konsortium vedrørende teknologi for sporing av fisk /overvåking av fiskebestander (Det Norske Veritas). Representanter for Det Norske Veritas er invitert til JRC våren 2009 for å diskutere nærmere mulige samarbeidsområde innen IUU fishing and verification technologies.

III. Øvrige tiltak

INFORMASJON OG VEILEDNING

Generelle informasjonsmøter

Forskningsrådet har holdt åpne informasjonsmøter om de ulike utlysningene i 7RP i 2008. Det har med få unntak vært holdt minst ett informasjonsarrangement pr. tematisk utlysning i *Cooperation*. For delprogrammene *Ideas* og *People* har det vært holdt egne informasjonsmøter. For noen av satsingene i *Capacities* har det også vært holdt egne informasjonsarrangementer. Vi har også holdt informasjonsmøter om andre tema knyttet til 7RP, så som legale og kontraktuelle forhold, Joint Technology Initiatives, kurs i henholdsvis søknadsskriving og prosjektgjennomføring (ved eksternt konsulent Sean McCarthy), med mer. Som tidligere har vi tilstrebet geografisk spredning, med informasjonsmøter i byer utenom Oslo ved enkelte institusjoner, for dennes ansatte og næringsliv / andre aktører i institusjonens nærhet. For en oversikt over alle informasjonsarrangementene om rammeprogrammet Forskningsrådet har arrangert i 2008, se vedlegg.

Høsten 2008 er det igangsatt et arbeid med å lage et eget informasjonsopplegg (kursmoduler samt brosjyre) for institusjoner som ikke hittil har deltatt i, eller har begrenset erfaring med, rammeprogrammet.

Produksjon av informasjonsmateriale

- Nyhetsbrevet ”Nytt fra EU-forskningen” har vært utgitt tre ganger i 2008, på papir og elektronisk
- EU-kontoret har også i 2008 hatt ansvar for driften av Forskningsrådets nettsider ”EU-forskning” og CORDIS Norway. På Forskningsrådets nettsider er det oppdatert informasjon om alle aktivitetene i 7RP, samt kontaktpersoner i Forskningsrådet, annen relevant informasjon og lenker til andre nettsider (i hovedsak til CORDIS). I 2008 har informasjonen om 7RPs tilgrensende aktiviteter vært utvidet betydelig
- Nyhetsbrev fra den enkelte NCP. De fleste (15) NCP lager egne nyhetsbrev om ”sin” del av rammeprogrammet som de sender til relevante mottakere. I 2008 har Forskningsrådet bygget ut det gjeldende systemet for slike utsendelser slik at det er mer tilpasset og tilstrekkelig fleksibelt for NCPenes behov. Ved at NCPene tar i bruk dette, sikres en

enhetlig presentasjon utad for slike epost-utsendelser. Samtidig blir utsendt stoff lagret og tilgjengelig i Forskningsrådets systemer

PROSJEKTETABLERINGSSTØTTE (PES)

For å stimulere til økt norsk deltakelse i rammeprogrammet og annet europeisk FoU-samarbeid, tilbyr Forskningsrådet økonomisk støtte til norske aktører som er involvert i å utarbeide prosjektforslag. Med dette menes hovedsakelig søknader rettet mot EUs 7RP, EØS-finansieringsordningene og Eureka/Eurostar. For alle andre enn universitetene, som tilbys rammebevilgning, har ordningen i 2008 fungert slik at én PES-søknad skal sendes inn pr. EU-prosjektforslag. Bedrifter, forskningsinstitutter, høyskoler og regionale eller lokale myndigheter som deltar i prosjektforslagene kan søke om å få dekke maks 50 % av sine kostnader gjennom PES. NCP-ene vurderer søknadene. Støttebeløpet fra Forskningsrådet strekker seg fra 15.000 kr til 500.000 kr, og beregnes ut fra rollen den norske søker har i prosjektforslaget, og antall norske deltakere som er med i søknaden. Støtten utbetales når søker legger fram kvittering som viser at EU-søknad er levert, sammen med dokumentasjon over hva det har kostet å utarbeide prosjektforslaget.

Inkludert overføringer fra 2007 og nye budsjettmidler, har PES i 2008 hatt et budsjett på om lag 47 mill kr. Til etablering av EUs 7 RP-prosjekter, er det innvilget 11 mill kr i støtte til 76 søknader fra bedrifter, derav var 53 nye i 2008. Det er innvilget 43,6 mill i støtte til 330 søknader fra institutter, høyskoler og universiteter, derav var 234 nye i 2008. Til etablering av Eureka/Eurostar og EØS-søknader, er det innvilget henholdsvis 5,7 og 2,6 mill kr til 150 ulike prosjekter, derav var 77 nye i 2008. Det var ved årets utgang i overkant av 550 prosjekter i porteføljen. Flere søknader er fremdeles under behandling. Samlet tilsagn ved årets utløp utgjør i overkant av 63 mill. kr, dvs. 16 millioner mer enn disponibelt budsjett.

På bakgrunn av den store søknadsmengden, utvides fra 2009 ordningen med rammebevilgning til også å gjelde institutter som har planer om deltakelse på koordinatornivå for minst tre EU-prosjekter. 21 institutter og universiteter har søkt og fått innvilget støtte for 37,7 mill kr.

EU-KONTORET I BRUSSEL

Forskningsrådets Brusselkontor har en viktig brohodefunksjon mellom det norske forskningssystemet og aktørene i Brussel. Organisatorisk er Brusselkontoret en del av EU-kontoret og supplerer dets strategiske og koordinerende oppgaver. Kontorets hovedoppgave er å bidra til å styrke det internasjonale samarbeidet, først og fremst gjennom deltakelse i det 7RP, men også gjennom Norges deltakelse i aktiviteter knyttet til ERA.

Aktivitetene omfatter nettverksbygging i mindre og større rammer, faglige og nettverksarrangementer samt fasilitering av møter i Brussel. Regelmessige møter med NCP-er og eksperter til programkomiteene sørger for løpende informasjonsutveksling. Brusselkontoret orienterer også om aktiviteter og prosesser i større fora som samlinger med FoU-institusjonenes kontaktpersoner, informasjonsmøter, ERA-fora og andre nasjonale seminarer.

Dialogmøter

Dialogmøter er et viktig ledd i å forberede de ansvarlige for norske programsatsinger, både på styre- og administrativt nivå, på internasjonalisering. I et dialogmøte møter lederne fra programstyret og Forskningsrådets ledere for Europakommisjonens tilsvarende satsing i EUs rammeprogram. Formålet med et slikt møte er å drøfte felles strategier, utfordringer og veivalg. Forberedelsene til et dialogmøte pågår i flere uker før de gjennomføres i Brussel. Gode forberedelser, gjennomføring av dialogmøtet og dets oppfølging er avgjørende for å styrke den

internasjonale dimensjonen gjennom norske programsatsinger og aktiviteter i regi av Forskningsrådet.

Brusselkontoret har i 2008 tatt initiativ til og gjennomført dialogmøter innenfor områdene NMP / industriell teknologi og Regions of Knowledge / VRI og Arena.

Brusselkontoret som arena for nettverksbygging

Brusselkontorets representant er en av Forskningsrådets viktigste kontaktperson til Europakommisjonens ansatte og jobber ut fra et meget bredt perspektiv og på et mer overordnet nivå enn NCP'er eller PC-eksperter.

Nettverksbyggingen skjer både via bilaterale møter, samtaler i regi av større møter, tilstelninger og arrangementer. Spekteret spenner fra meget store arrangementer som Norwegian Annual Event med over 100 deltakere til dedikerte faglige seminarer og kurs for norske grupper til små bilaterale møter mellom 2 til 5 personer. Dette gjelder både formelle og uformelle møter.

Det gjennomføres møter og arrangementer hvor norske aktører fra både FoU-systemet og myndigheter møter representanter fra Kommisjonen for å profilere norsk forskning og utvikling.

Gjennom IGLO (Informal Group of Liaison Offices) er Brusselkontoret en del av et nettverk av kontaktbyråer i Brussel fra 21 europeiske land. Deltakelsen i IGLO gir fordeler med tanke på utveksling av viktig informasjon omkring rammeprogrammet og nettverk. Kommisjonen bruker IGLO som arena for å teste nye ideer og for å kjøre spørreundersøkelser angående effekten av EUs virkemidler. IGLO har faste månedlige samlinger og inviterer vanligvis viktige representanter fra Kommisjonen for å diskutere aktuelle temaer relatert til implementeringen av rammeprogrammet og EUs forskningspolitikk. I 2008 var EIT, Joint Programming, Partnership for Researchers and Mobility og International Cooperation for Science and Technology blant temaene som ble presentert og diskutert.

Indikatorer på aktivitetsnivået:

Summen av antall besøk og kontakter: > 500

Seminarer og møter: 35

Møter med Kommisjonens representanter, bilateralt: 70, hvorav ca. halvparten ad hoc.

Deltakelse på seminarer og arrangement / nettverksbygging med Kommisjonen: 20

Deltakelse på de månedlige møter i IGLO og andre lands arrangement: 23

Møter med det norske forskningssystemet på kontoret, inkl. foredrag og rådgiving: 20

Samlinger med norske nasjonale eksperter som er finansiert via Forskningsrådet: 2

Brusselkontoret inviterte i juni 2008 til sin årlige mottakelse. Arrangementet var godt besøkt med over 100 deltakere fra både Kommisjonen, norske og andre lands kontorer i Brussel, så vel som NCP'er fra Forskningsrådet. En NCP-samling i Brussel ble organisert i samme tidsrom for å multiplisere nettverkseffekten av begge arrangementer.

NASJONALE EKSPERTER

Ordningen med nasjonale eksperter gjør det mulig for norske arbeidstakere å jobbe i EU-kommisjonen eller andre EU-institusjoner, selv om Norge ikke er med i EU. I henhold til oversikten på EFTAs hjemmesider er det totalt 44 norske nasjonale eksperter ved EU-kommisjonen. Nasjonale eksperter opprettholder lønn og tilsettingsforhold ved sin norske institusjon, mens arbeidsressursen disponeres av Kommisjonen. Maksimal kontraktstid pr. 2008 er 4 år, normalt for ett eller to år av gangen.

Forskningsrådet har i 2008 finansiert åtte nasjonale eksperter ved Europakommisjonen i Brussel, seks i DG Research og to i DG Mare. To av de nasjonale ekspertene er ansatt i Forskningsrådet, de øvrige kom fra andre institusjoner.

De norske nasjonale ekspertene bidrar vesentlig til å holde det norske FoU-systemet oppdatert om mulighetene og om utviklingen i 7RP, de gir råd til søkere og bidrar på norske informasjonsmøter som foredragsholdere.

I løpet av 2008 har Kommisjonen gjennomført en kraftig innstramming når det gjelder nasjonale eksperter. Ekspertens arbeidsgiver i hjemlandet må være fra den offentlige administrasjonssektoren eller en IGLO. I tilfellet et universitet eller en FoU-institusjon (non – profit) er den utsendte arbeidsgiveren, må denne godkjennes av Kommisjonen.

Arbeidsoppgaver som eksperten har lov å utføre er også blitt sterkt berørt av denne innstramningen. Forvaltning av EU-prosjekter som ”project officer” synes å være uforenlig med reglene, derfor velger mange ledere i DG Forskning å ikke forlenge kontraktene med sine nasjonale eksperter.

Dette har ført til at 2 norske eksperter har valgt å avslutte sine engasjement i løpet av 2008, mens 1 ekspert har valgt å være ansatt som ”temporary agent” med nye arbeidsrammer som bl.a. innebærer en midlertidig løsrivelse fra den norske arbeidsgiveren.

Arbeidsoppgaver knyttet til strategi, politikk og interne prosesser er derimot fortsatt forenlig med de nye reglene. Flere av de norske ekspertene knyttet til forskning er derfor fortsatt meget verdsette medarbeidere i Kommisjonen og har fått tilbud om forlengelse av sine kontrakter.

Norske nasjonale eksperter finansiert av Forskningsrådet dekket i 2008 følgende tema- og politikkområder:

1. forskning relatert til medisin og helse, spes. helsetjenesteforskning i DG RTD
2. forskning knyttet til marin bioproduksjon og cross-cutting marin FoU, spesielt havbruk og fiskesykdommer i DG RTD
3. forskning relatert til miljø og klimaforandringer, spesielt naturkatastrofer i DG RTD
4. programsamarbeid relatert til ERA-Net, COST og felles programsatsing (Joint Programming) i DG RTD
5. Internasjonalt samarbeid med land utenfor Europa i DG RTD
6. Arbeidet med nettverk av NCP-systemer, klagebehandlingssystemer og databaseforvaltning i DG RTD
7. Koordinering og arbeid med Europas grønnbok om marine og maritime aktiviteter, utarbeidelse av EUs strategi for FoU omkring marint og maritimt i DG Mare
8. Prosjektforvaltning og rådgiving innenfor fiskeriforskning, DG Mare

På grunn av utviklingen som beskrevet ovenfor vil målsettingen om å ha åtte eksperter i Kommisjonen nedjusteres til fem personer i årene som kommer.

MØTEPLASSER

Interne møteplasser

NCP-Forum har vært avholdt med to møter i måneden i 2008. Dette er den viktigste arenaen for samordning av og gjensidig læring mellom NCPene .

Forskningsråds-representantene i 7RPs programkomiteer har vært invitert til alle NCP-Forum og har møtt etter ønske avhengig av sakene på det enkelte møtes dagsorden.

Kunnskapsdepartementet ønsker å bli invitert til møtene i NCP Forum, og har i 2008 møtt, med en eller to representanter, i godt over halvparten av møtene.

Det har vært holdt ett møte i *ERA-NET-Forum* i 2008. Etter en hyppigere frekvens tidligere år har mengden felles saker og utfordringer i 2008 gjort at dette har vært tilstrekkelig for å få tatt opp fellessakene som gjelder alle eller mange ERA-NET ansvarlige.

I *ERA-NET Forum* deltar også ERA-NET ansvarlige utenfor Forskningsrådet. Dette gjelder Samferdselsdepartementet, Justervesenet, Nordisk Energiforskning, og Innovasjon Norge.

Eksterne møteplasser

Det har i 2008 vært avholdt ett møte i *Norsk ERA-Forum*. Dette fant sted i Oslo 17. oktober 2008. Forumet er en møteplass for deltakere i integrerings- og struktureringstiltak i rammeprogrammet og i utviklingen av det europeiske forskningsområdet (European Research Area - ERA). Det består av representanter for sentrale forskningsmiljøer, og for relevante departementer og deler av det statlige virkemiddelapparatet.

Møtet i 2008 dreide seg om oppfølgingen av EUs *Green Paper – The European Research Area: New Perspectives* (COM (2008) 161 final). Det er i løpet av 2008 utgitt fem oppfølgingsdokumenter med forslag til tiltak for å følge opp intensjonene i dette Green Paper. Norsk ERA Forum drøftet hvordan norsk forskning vil bli influert av disse. Hovedbudskapene i hver av de fem tiltaksområdene ble presentert, kommentert og diskutert i møtet, som var godt besøkt med ca. 75 deltakere. Politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet, ved statssekretær Jens Revold, deltok med en innledning om norske posisjoner i forhold til utviklingen av ERA generelt og de fem tiltaksområdene spesielt.

Etter møtet i Norsk ERA-Forum, og tilhørende konsultasjon med norske forskningsmiljøer, har Forskningsrådet utarbeidet flere kommentarer til de ulike tiltaksområdene for utviklingen av ERA.

REPRESENTASJON OG DIALOG

Representasjon i EUs organer

Forskningsrådet har ansvar for norsk representasjon i Europakommisjonens permanente komité- og utvalgsstrukturer. Den mest omfattende er representasjonen til forvaltingskomiteene for 7RP som består av to (tre) personer: en delegat fra relevant sektordepartement og en (to) ekspert(er) fra Forskningsrådet. Denne representasjonen har Forskningsrådet ivaretatt også i 2008.

Forskningsrådet møter også i EUs forskningskomité CREST, og har brukt denne representasjonen for innflytelse og informasjon om utviklingen i grensesnittet norsk og europeisk forskning.

Det er et mål at det i 7RP-perioden skal være minimum 8 norske saksbehandlere i Kommissjonen og/eller de direktoratene som forvalter delaktiviteter i Rammeprogrammet. Ved utgangen av 2008 var det fem nasjonale eksperter fra Norge i DG RTD og to i DG Fish. I andre direktorater som forvalter FoU (DG INFSO samt COST office) var det ytterligere tre, men disse er ikke finansiert av Forskningsrådet. Se eget avsnitt Nasjonale eksperter.

Mange av programmene i Rammeprogrammet har egne rådgivende ekspertpanel (Expert Advisory Groups - EAG). Forskningsrådet arbeider også for norsk representasjon i disse.

Forskningsrådet ser det som en løpende oppgave å oppmuntre norske forskere til å registrere seg i EUs ekspertdatabase for å delta i evalueringen av prosjektsøknader til rammeprogrammet. Pr. utgangen av 2008 var det registrert 145 norske evaluatorene i EUs ekspertdatabase (EMM). Dette representerer en økning siden 2007.

Dialog med departementene

Forskningsrådet har deltatt i departementenes ulike utvalg og fora for EU-spørsmål. Det har vært regelmessig og hyppig kontakt mellom Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet om EU-samarbeidet gjennom hele 2008.

Gjennom arbeidet i 7RPs ulike programkomiteer, der delegaten er fra relevant departement og ekspertene er fra Forskningsrådet har også dialog med departementene vært ivaretatt.

Forskningsrådet har også hatt løpende dialog med Norges delegasjon til EU i Brussel.

Dialog med universitetene

Forskningsrådet har ønsket å videreutvikle samarbeidet med universitetene og høyskolene gjennom egne møter med forskningsledelsen om EU-samarbeidet, og universitetene og høyskolene har meldt interesse for slike møter. Forskningsrådet ønsker å koordinere disse møtene med Forskningsrådets regulære møter med universitets- og høyskole ledelsene. I 2008 har det vært gjennomført slike møter med NTNU og SINTEF, Universitetet i Stavanger, og med forskningsledelsen ved Høgskolen i Oslo.

Forskningsrådet planlegger å gjennomføre dialogmøter med de resterende universitetene i løpet av 2009.

Kontaktpersoner i det norske forskningssystemet - KPene

Forskningsrådet har samarbeid med Nasjonale Kontaktpersoner (KP) ved universitetene, høyskolene, instituttene og i næringslivets organisasjoner. Det er gjennom flere rammeprogram etablert et slikt samarbeid. Det er oppnevnt kontaktpersoner ved alle universitetene, og ved mer enn 20 av høyskolene. I instituttsektoren er det etablert kontaktpersoner ved ca. 40 institutter (av 65), og fra næringslivet er det ca. 20 kontaktpersoner. Antallet FoU-institusjoner som har oppnevnt kontaktpersoner har økt noe i 2008. Enkelte institusjoner har flere enn en kontaktperson, dette gjelder for eksempel nesten samtlige universiteter. Til sammen var det ved årets utgang ca. 100 kontaktpersoner i det norske forskningssystemet.

EU-kontoret har utviklet samarbeidet med kontaktpersonene i 2008. Det er særlig to tiltak som har styrket kontaktpersonene i 2008. Det at mange NCP sender ut egne nyhetsbrev om sine NCP-områder har gitt kontaktpersonene mer informasjon å formidle videre til forskerne i sine institusjoner. I tillegg har samtlige KP fra universiteter, høyskoler og institutter vært invitert til en heldags samling der norsk deltakelse i 7RP og samarbeidet mellom Forskningsrådet og kontaktpersonene er fokus. Denne samlingen fant sted 28. mars..

I tillegg er det avholdt egne møter med Forskningsrådet for grupper av kontaktpersoner, for eksempel universitets-KPene. EU-kontoret har også tatt initiativ til at kontaktpersonene fra universitetene har dannet en gruppe der de sammen kan forberede seg til overgangen til ny kostnadsmodell for indirekte kostnader for prosjekter under rammeprogrammet. KPene har også fått tilbud om egne kurs i legale og kontraktuelle forhold i rammeprogrammet.

EU-kontoret har det koordinerende ansvaret i Forskningsrådet for EU-samarbeidet. I denne forbindelse har EU-kontoret fremmet en rekke forslag til strategier og beslutninger på overordnet nivå i Forskningsrådet gjennom framlegg til adm.dir., Direktørmøtet (DM) og Hovedstyret (HS), også i 2008.

ANALYSE OG RAPPORTERING

I løpet av de to første årene av 7RP har EU-kontoret jevnlig produsert løpende statistikk, både til eget behov internt i huset så vel som til et bredt spekter av ulike eksterne mottakere. I tillegg er det produsert årsrapporter for den norske deltakelsen i rammeprogrammet ved årets slutt både i 2007 og 2008, samt en halvårsrapport pr. 30.06.2008. Disse rapportene rapporterer opp mot Forskningsrådets handlingsplan for den norske deltakelsen i 7RP.

Fra og med 2008 vil det også bli produsert en egen årsrapport til departementene, med utgangspunkt i de ambisjonene som fremgår av KDs strategi for Norges samarbeid med EU om forskning og utvikling. Denne rapporten skal blant annet danne grunnlaget for vurderinger av måloppnåelse og inngå i et arbeid med å styrke både koordineringsarbeidet og det sektorpolitiske arbeidet med deltakelsen i rammeprogrammet

EU-kontoret har i løpet av 2008 benyttet sin egen database, som er etablert i Excel for behandling av statistikk og data for den norske deltakelsen i 7RP. Kilde for dataene er Ecorda, EUs egen database for statistikk, samt evalueringsrapporter som er distribuert via EUs nettside CIRCA.

I 2008 har det pågått to parallelle IT-prosjekter for behandling av EU-dataene i Forskningsrådet. Det ene prosjektet har til hensikt å implementere EU-dataene fra Ecorda i Forskningsrådets eget datavarehus, samt å innføre et nytt dataverktøy for rapporteringen. Dette verktøyet vil lette arbeide med å produsere datamateriale betydelig. I tillegg vil det kunne oppnås store fordeler ved at man har alle dataene fra Norges deltakelse i rammeprogrammet samlet i datavarehuset sammen med dataene fra de nasjonale prosjektene finansiert av Forskningsrådet. Ved utgangen av 2008 går prosjektet mot slutten, og vi håper på produksjonssetting av det nye systemet i løpet av første halvår 2009.

Formålet med det andre prosjektet er å innføre en ny dataapplikasjon for merking av prosjekter i henhold til prioriteringer satt i Forskningsmeldingen. Det er ment at alle prosjektene i Forskningsrådet, inklusiv nasjonale prosjekter og prosjekter tilhørende Skattefunn, skal benytte denne applikasjonen. Det vil medføre at merkingen av EU-prosjektene vil følge de samme reglene som merking av øvrige prosjekter i Forskningsrådet. Dette prosjektet er planlagt ferdig i løpet av våren 2009.

Begge prosjektene har benyttet ekstern konsulentbistand i tillegg til Forskningsrådets egne ansatte.

VEDLEGG

VEDLEGG 1

MØTER ARRANGERT AV EU-KONTORET 2008

Startdato	Tittel	Sted	Delt.	Sentrale foredragsholdere
09.01.08	Infomøte Transport 2. utlysning	ABEL	35	Øystein Strandli Niels Peter Thorshaug Rolf Skjong, DNV Vebjørn Walderhaug Ivonne Herrera, NTNU
25.01.08	National inform.day on the specific programmes IDEAS and People	Felix	108	Carl-Henrik Heldin, ERC Alejandro Martin-Hobdey, EU-Komm. Johan P. Olsen, UiO Nils Chr. Stenseth, CEES/UiO Arnoldo Frigessi, UiO/TBC Pr. M. Kommandantvold Trine Alexandersen Niels P. Thorshaug
05.03.2008	Conference on Intellectual Property Rights (IPR)	Felix	70	Alicia Blaya, IPR-Helpdesk Morten Øien, NTNU Niels Peter Thorshaug
27-28.03.08	NCP/KP-samling	Gardermoen	90	Helene Mørne, IN Hans J. Flor, SINTEF Reidar Buvik, SINTEF Nina Sindre, NTNU Kathrine Angell-Hansen, EU-komm. Tom Berland, EU-komm. Sumathi Subramaniam-Håvik, ERC
21.04.08	Starting Grant Panelmøte	Undset	13	
05.05.08	Infomøte om ENIAC og ARTEMIS, JTI innen ICT	ABEL	18	Isabel Vergara-Ogando, EU-kom. Pr. G. Gløersen, SINTEF Kai Hansen, ABB
15.05.08	NCP-Forum	Frisch/Hassel		
15.05.08	Kvartalsvis møte med KD	KD		

03.06.08	JTI – Clean Sky infomøte	ABEL	22	Pagnano, Giuseppe, Augusta Westland Tjessem, Sigbjørn , CHC Helikopterservice AS Toulmay, Francois, Eurocopter
04.06.08	Security – call 2 infomøte	ABEL	50	Andersen, Lars Even, Prio Bjørge, Tore, PolitiHøgsk./ NUPI Ensrud, May-Kristin, Justisdept Kvitsand, Steinar , NFR Ofstad, Bjørg, NFR Vittring, Are, FFI
05.-06.06.08	NCP-samling i Brussel	COWI	110	Silva Rodriguez, EC Eric-Olivier Pallu, Anne Kjersti Fahlvik. NFR
06.06.08	Health – infomøte	Brussel		
12.06.08	Security – infomøte	Stavanger		
19.06.08	NCP-Forum	ABEL		
21.08.08	NCP-Forum	ABEL		
28.08.08	Fellesmøte 7RP	FELIX I og II	210	Jonas Bunikis Øyvind Hope
29.08.08	Sean McCarty kurs "How to write..."	FELIX I	125	Sean Mc. Carthy
03.09.08	Infomøte i Tromsø Food, ICT, miljø og helse	UiTø	45	Jarle Aarbakke Simen Ensby Berit Nygaard Øystein W. Rønning Kari E. Fagernæs Tom-Espen Møller Kim Davis Thomas Corell Jensen Yngve Foss Pr. M. Kommandantvold
09.09.08	Møte med Høgskolen i Bodø			
04.09.08	NCP-Forum	Frisch/Hassel		
04.09.08	Infomøte i Finnmark	Rica Hotell, Alta		Eivind Sommerseth Simen Ensby Pr. M. Kommandantvold Kari Fagernæs Tom-Espen Møller Bjørn Henriksen
05.09.08	Infomøte Høgskolen i Buskerud			
22.09.08	Felles infomøte Miljø/KBBE/Teknologiplattform	Trondheim, Gløshaugen		Øystein W. Rønning Kari e. Fagernæs Hallgeir Herikstad, DG Research Olav Vadstein, Inst. for biologi Sveinung Sæggrov, Sintef Byggf. Torgeir Edvardsen, Sintef F&H Reidar Buvik, SINTEF
18.09.08	NCP-Forum	ABEL		
24.09.08	IGLOs ERA in Action – seminar om evaluering	Brussel		Elisabeth Wiker Andreas Holm Bakke, KD

25.09.08	Erfaringsseminar ERA-NET	ABEL	Ca. 80	Jan Arne Eilertsen Johs. Kjosbakken Inger Midtkandal Mikael Forss Paal Iversen, SD Tron-Vegar Johansen
29.09.08	Arb.gruppe for universitetene om kostnadsmodellene knyttet til ind. Kostnader	Hassel		
30.09.08	Infomøte Folkehelseinst.	Folkehelsa		
02.- 03.10.08	JRC ISPRA	Milano	4	Trygve Lande Johs. Kolltveit Øystein W. Rønning Håvard Vaggen Malvik
16.10.08	KP-samling, Universitetene + NCP-Forum	ABEL	Ca. 45	Simen Ensby Niels Peter Thorshaug Gudrun Langthaler Randi Basmadjian Tor Einar Johnsen
16.10.08	Security Workshop	ABEL	20	Steinar Kvitsand Joe Gorman, Sintef IKT Are Vitring, FFI Bjørge Ofstad
17.10.08	Norsk ERA-Forum	ABEL	Ca. 75	Arvid Hallén Simen Ensby Gudrun Langthaler Jens Revold, KD Lena C. Endresen Mari Nes Niels Peter Thorshaug Jon Børre Ørbæk Sverre Sogge Svend Otto Remøe, Kommisjonen Haakon Benestad, UiO Jarle Aarbakke, UiTø Unni Steinsmo, Sintef Ragnhild solberg, tidl. Hydro
28.10.08	Felles infomøte KBBE/Miljø	Bergen		
29.10.08	Norsk Biotek Forum	Norsk Industri		Pr. Magnus Kommandantvold
30.10.08	Infomøte NMP	ABEL	11	Dag Høvik Tor Einar Johnsen Ingeborg Graabak, Sintef Energi Yngve Foss Pr. M. Kommandantvold Erik H. Eriksen
06.- 07.10.08	NCP-samling	Leangkollen	Ca. 25	Marthe Haugland, IN Trygve Lande Yngve Foss Steinar Kvitsand Kari E. Fagernæs

14.11.08	Dialogmøte Regional (VRI, ARENA, NCE)	Brussel	Ca. 22	Sverre Sogge Brigitte Fellahi-Brognaux, DG Research Kincso Izak, DG Enterprise Jan Edøy, DG Regio Gudrun Langthaler Jean-David Malo, Kommisjonen Jørn Rangnes, Arena May-Britt Nordli, VRI
20.11.08	NCP-Forum			
03.12.08	Infomøte NMP	Tr.heim		
04.12.08	Infomøte ICT, 4. utlysning	UiO		
18.12.08	NCP-Forum	EU-kontoret		
11.12.08	Infomøte ICT	Tr.heim		

VARIABEL- OG BEGREPSAVKLARINGER

VARIABLER:

Suksessrate – viser innvilgelsesprosenten. Det finnes følgende fire ulike typer suksessrate;

- **Suksessrate** – Antall innstilte prosjekter delt på antall evaluerte søknader (andel)
Det er denne vi vanligvis bruker i Forskningsrådet når vi snakker om suksessrate.
- **Suksessrate deltakelser** – Antall deltakelser i innstilte prosjekter delt på antall deltakelser i evaluerte søknader (andel).
- **Finansiell suksessrate** – Søkt støtte i innstilte prosjekter delta på søkt støtte i evaluerte søknader (andel).
- **Suksessrate koordinatører** – Antall koordinatører i innstilte prosjekter delt på antall koordinatører i evaluerte søknader (andel).

Koordinatorandel – Antall koordinatører i prosjektene delt på alle prosjekter (andel).

- **Norsk koordinatorandel i søknadene** – Antall norske koordinatører i evaluerte søknader delt på alle evaluerte søknader med norsk deltakelse (andel).
- **Norsk koordinatorandel i innstilte prosjekter** – Antall norske koordinatører i innstilte prosjekter delt på alle innstilte prosjekter med norsk deltakelse (andel).

BEGREPER:

Deltaker – brukes synonymt med partner eller aktør. En norsk deltaker har adresse i Norge. En deltaker er en institusjon (ikke person).

Deltakelser – en deltaker kan ha flere deltakelser.

Koordinator – er det samme som prosjektleder.

Innstilt prosjekt – et prosjekt som er innstilte for finansiering, men ennå ikke blitt kontrakt.

Kontrakt – et prosjekt som det er signert kontrakt for.

Eligible søknader – Gyldige søknader, dvs. de søknadene som evalueres.

Sektorer – det rapporteres på følgende fire sektorgrupper;

- **UoH-sektoren:** Universitets- og høyskolesektoren. Omfatter alle universiteter, universitetssentret på Svalbard, universitetsstudiene på Kjeller, vitenskapelige, statlige og andre høyskoler.
- **Institutter:** Instituttene kan deles inn i følgende grupper; primærinstitutter (landbruks- og fiskeriinstitutter), samfunnsfaglige institutter, teknisk-industrielle institutter, miljøinstitutter og andre institutter.
- **Bedrifter;** Omfatter alle bedriftene.
- **Andre;** Omfatter aktører som ikke kan henføres til noen av de tre andre sektorene. Det gjelder myndigheter (departementer, ytre etater og institusjoner direkte underlagt departementene, fylkeskommuner og kommuner), et bredt spekter av ulike organisasjoner og foreninger.

OVERSIKT OVER FIGURER OG TABELLER SOM INNGÅR I RAPPORTEN.

FIGURER

Figur 1.1	Nøkkeltall for norsk deltakelse i EUs 7. rammeprogram
Figur 1.2	All norsk deltakelse pr. sektor i søknader i 7RP
Figur 1.3	All norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i 7RP
Figur 1.4	All norsk deltakelse pr. sektor i kontrakter i 6RP.
Figur 1.5	Norges 20 viktigste samarbeidsland.
Figur 1.6	Innstilte prosjekter med marint innslag pr. program.
Figur 2.1	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Health.
Figur 2.2	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Health.
Figur 2.3	Dekningsprofil Health.
Figur 2.4	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i BIO.
Figur 2.5	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i BIO.
Figur 2.6	Dekningsprofil BIO.
Figur 2.7	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i ICT.
Figur 2.8	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i ICT.
Figur 2.9	Dekningsprofil ICT.
Figur 2.10	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i NMP.
Figur 2.11	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i NMP.
Figur 2.12	Dekningsprofil NMP.
Figur 2.13	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Energy.
Figur 2.14	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Energy.
Figur 2.15	Dekningsprofil Energy.
Figur 2.16	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Environment.
Figur 2.17	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Environment.
Figur 2.18	Dekningsprofil Environment.
Figur 2.19	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Transport.
Figur 2.20	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Transport.
Figur 2.21	Dekningsprofil Sustainable Surface Transport (SST).
Figur 2.22	Dekningsprofil Aeronautics and Air Transport (AAT).
Figur 2.23	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SSH.
Figur 2.24	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SSH.
Figur 2.25	Dekningsprofil SSH.
Figur 2.26	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Space.
Figur 2.27	Dekningsprofil Space.
Figur 2.28	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Security.
Figur 2.29	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i Security.
Figur 2.30	Dekningsprofil Security.
Figur 2.31	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i Ideas.
Figur 2.32	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i People.
Figur 2.33	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i People.
Figur 2.34	Dekningsprofil People.
Figur 2.35	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i RI.
Figur 2.36	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i RI.
Figur 2.37	Dekningsprofil RI.
Figur 2.38	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SME.
Figur 2.39	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SME.
Figur 2.40	Norsk deltakelse pr. sektor i søknader i SiS.
Figur 2.41	Norsk deltakelse pr. sektor i innstilte prosjekter i SiS.
Figur 2.42	Dekningsprofil SiS.
Figur 2.43	Dekningsprofil INCO.

TABELLER

Tabell 1.1	Status norske prosjektsøknader og koordinatører totalt.
Tabell 1.2	Resultater for samlet deltakelse og norsk deltakelse fordelt på program.
Tabell 1.3	Norsk suksess og uttelling i marine og maritime søknader innenfor de tre mest relevante temaene i 7RP.
Tabell 2.1	Status norske prosjektsøknader og koordinatører i Health.
Tabell 2.2	Status norske prosjektsøknader og koordinatører i BIO.
Tabell 2.3	Status norske prosjektsøknader og koordinatører i ICT.

Tabell 2.4	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i NMP.
Tabell 2.5	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Energy.
Tabell 2.6	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Environment.
Tabell 2.7	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Transport.
Tabell 2.8	Status prosjektsøknader fordelt på transportform i Transport.
Tabell 2.9	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SSH.
Tabell 2.10	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Space.
Tabell 2.11	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Security.
Tabell 2.12	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Ideas.
Tabell 2.13	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i People.
Tabell 2.14	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i RI.
Tabell 2.15	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SME.
Tabell 2.16	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i Regions of Knowledge.
Tabell 2.17	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i SiS.
Tabell 2.18	Status norske prosjektsøknader og koordinatore i INC

EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling er et av de viktigste tiltakene for å utvikle den kunnskapsbaserte økonomien i Europa. Norge deltar som fullverdig medlem i rammeprogrammet gjennom EØS-avtalen.

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Utgiver:
© Norges forskningsråd
EU-kontoret
www.forskningsradet.no/EU

Omslagsdesign: Design et cetera AS
Trykk: Allkopi
Opplag: 200

Oslo, Juni 2009

ISBN 978-82-12-02685-8(trykksak)
ISBN 978-82-12-02686-5 (pdf)